

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM
BÖLÜMÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİMDE TAŞIMALI EĞİTİM
ÖĞRENCİLERİNİN SORUNLARI

Ashı ŞAN

İZMİR

2012

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM
BÖLÜMÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİMDE TAŞIMALI EĞİTİM
ÖĞRENCİLERİNİN SORUNLARI

Aslı ŞAN

Danışman

Yrd. Doç. Dr. İrfan YURDABAKAN

İZMİR

2012

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezim olarak sunduğum “İlköğretimde Taşınmalı Eğitim Öğrencilerinin Sorunları” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

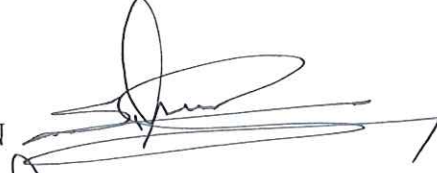
24/09/2012

Aslı ŞAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Programında Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Yrd. Doç. Dr. İrfan YURDABAKAN

¼ye : Yrd. Doç. Dr. Ahmet Murat ELLEZ

¼ye : Yrd. Doç. Dr. Hadiye K¼¼KKARAG¼Z

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım.

24.09.2012

Prof. Dr. h. c. İbrahim ATALAY
Enstit¼ M¼d¼r¼

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ

TEZ VERİ FORMU

Tez No:

Konu Kodu:

Üniv. Kodu:

*** Not: Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.**

Tezin Yazarının

Soyadı: ŞAN

Adı: Aslı

Tezin Türkçe Adı: İlköğretimde Taşımali Eğitim Öğrencilerinin Sorunları

Tezin Yabancı Dildeki Adı: The Problems of Transported Education Students in Primary Schools

Tezin Yapıldığı

Üniversite: Dokuz Eylül Üniversitesi

Enstitü: Eğitim Bilimleri

Yılı: 2012

Tezin Türü: 1.Yüksek Lisans (X)

Dili: Türkçe

2.Doktora

Sayfa Sayısı: 144

3.Tıpta Uzmanlık

4.Sanatta Yeterlilik

Tez Danışmanının:

Ünvanı: Yard. Doç. Dr.

Adı: İrfan

Soyadı: YURDABAKAN

Türkçe Anahtar Kelimeler

1- İlköğretimde Taşımali Eğitim

Öğrencilerinin Sorunları

2- Taşımali Eğitim Sistemi

İngilizce Anahtar Kelimeler

1- Problems of the Transported Education

Students in Primary Schools

2- Transported Education System

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	445823
Yazar Adı / Soyadı	Aslı Şan
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 14816575782
Telefon / Cep Telefonu	
e-Posta	asli_san@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	İlköğretimde Taşımali Eğitim Öğrencilerinin Sorunları
Tezin Tercümesi	Problems of the Transported Education Students in Primary Schools
Konu Başlıkları	Eğitim ve Öğretim
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	Eğitim Bilimleri Bölümü
Anabilim Dalı	Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2012
Sayfa	144
Tez Danışmanları	Yrd. Doç. İrfan Yurdabakan
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	İlköğretimde Taşımali Eğitim Öğrencilerinin Sorunları=Problems of the Transported Education Students in Primary Schools Taşımali Eğitim=Transported Education
Yayımlama İzni	☒ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Ertelenmesini istiyorum

a.Yukanda başlığı yazılı olan tezimin, ilgilenenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimle ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

13.10.2012

İmza:

Yazdır

ÖNSÖZ

Sürekli gelişen ve değişen bir teknoloji çağında yaşamaktayız. Ülkemizin “Gelişmiş ülkeler” arasında yer alabilmesi için de bu teknoloji çağına ayak uydurabilmesi gerekmektedir. Gelişmiş bir toplum eğitilmiş birey demektir. Yani bir ülkenin gelişmesi ancak ve ancak eğitim ile sağlanır. Nitelikli insan gücünü oluşturmak için eğitim şarttır. Doğru bir eğitim sistemi için de doğru ve yararlı uygulamalar gereklidir. Bu uygulamaların temelinde eğitimi ülkenin her noktasına, eşit şekilde yaymak yani “Eğitimde fırsat eşitliği”ni sağlamak vardır. “Taşınmalı İlköğretim Uygulaması” da dağınık ve kırsal coğrafyamız için uygun görülen ve uygulanmakta olan bir sistemdir. Okulu olmayan ya da kapalı olan, öğretmeni olmayan uzak ve dağlık yerleşim yerlerindeki öğrenciler bu uygulama ile merkez okullara taşınmakta ve yaşitlarıyla aynı koşullarda eğitim almaktadırlar. Bu sistemi en iyi şekilde uygulamak, eksik ya da olumsuz yönlerini düzeltebilmek için iyi bilmek gerekir. Bu nedenle de “Taşınmalı İlköğretim Uygulaması” üzerinde durulması gereken, önemli bir konudur.

Araştırmanın ilk aşamasında bana yardımcı olan tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Uğur ALTUNAY’a, çalışmalarımın daha sonraki basamaklarında ve araştırmamı nihai haline ulaştırmamda yardımlarını ve rehberliğini esirgemeyen tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. İrfan YURDABAKAN’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Çalışmalarımın her aşamasında ihtiyaç duyduğumda yardımlarını esirgemeyen enstitü hocalarıma teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında yardımcı olan canım eniştem Gültekin ERDEM’e; ölçme araçlarımın uygulanmasında desteği olan meslektaşlarıma teşekkür ederim.

Hayatımın her aşamasında maddi ve manevi desteğini esirgemeyen, yanımda olduklarını her an hissettiren, beni asla yalnız bırakmayan canım ailem; babam Necip ŞAN’a, annem Asiye ŞAN’a ve kardeşim Özge ŞAN’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Önsöz.....	i
İçindekiler.....	ii
Tablolar.....	v
Özet- Anahtar Sözcükler.....	xi
Abstract- Key Words.....	xiii

BÖLÜM I

1. GİRİŞ.....	1
1. 1. Problem Durumu.....	1
1. 2. Araştırmanın Amacı.....	20
1. 3. Araştırmanın Önemi.....	20
1. 4. Problem Cümlesi.....	21
1. 5. Alt Problemler.....	22
1. 6. Sayıtlar.....	23
1. 7. Sınırlılıklar.....	23
1. 8. Tanımlar.....	23
1. 9. Kısaltmalar.....	24

BÖLÜM II

2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	25
2. 1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	25
2. 2. Yurtdışındaki Benzer Uygulamalar.....	27

BÖLÜM III

3. YÖNTEM.....	30
3. 1. Araştırma Modeli.....	30
3. 2. Evren ve Örneklem.....	30
3. 3. Veri Toplama Araçları.....	38
3. 4. Veri Çözümleme Teknikleri.....	43

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM.....	49
---------------------------	----

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	91
-------------------------------------	----

KAYNAKÇA.....102

EKLER

EK-1 Taşımalı Eğitim Uygulamasına Yönelik Yönetici-Öğretmen Görüşleri Ölçeği

EK-2 Taşımalı Eğitim Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri Ölçeği

EK-3 Taşımalı Eğitim Uygulamasına Yönelik Veli Görüşme Formu

EK-4 Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Uygulama İzin Yazısı

TABLÖLAR

	Sayfa
TABLO 1- 1993 Yılında Dünya’ da ve Türkiye’ de Zorunlu Eğitim Süreleri.....	6
TABLO 2- Yıllara Göre Taşımali Eğitimin Ülkemizdeki Sayısal Gelişimi.....	15
TABLO 3- Yönetici ve Öğretmenlerin Okullara Göre Dağılımı.....	32
TABLO 4- Yönetici ve Öğretmenlerin Görevlerine Göre Dağılımı.....	32
TABLO 5- Yönetici ve Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	33
TABLO 6- Yönetici ve Öğretmenlerin Yaşa Göre Dağılımı.....	33
TABLO 7- Yönetici ve Öğretmenlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	33
TABLO 8- Yönetici ve Öğretmenlerin Mesleki Çalışma Yılına Göre Dağılımı.....	34
TABLO 9- Yönetici ve Öğretmenlerin Taşıma Merkezi Bir okulda Çalışma Yılına Göre Dağılımı.....	34
TABLO 10- Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı.....	35
TABLO 11- Öğrencilerin Sınıf Seviyesine Göre Dağılımı.....	35
TABLO 12- Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	36
TABLO 13- Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı.....	36
TABLO 14- Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı.....	36
TABLO 15- Öğrencilerin Aile Gelir Durumuna Göre Dağılımı.....	37
TABLO 16- Öğrencilerin Başarı Durumuna Göre Dağılımı.....	37
TABLO 17- Öğrencilerin Okula Uzaklık Durumuna Göre Dağılımı.....	38
TABLO 18- 5’ li Likert Tipi Bir Ölçekteki Maddelerin Puanlama Anahtarı.....	41

TABLO 19- 3' lü Likert Tipi Bir Ölçekteki Maddelerin Puanlama Anahtarı.....	42
TABLO 20- Yönetici- Öğretmen Görüşleri Ölçeğine İlişkin Faktör Yükü ve Madde-Ölçek Korelasyonları.....	45
TABLO 21- Öğrenci Görüşleri Ölçeğine İlişkin Faktör Yükü ve Madde-Ölçek Korelasyonları.....	46
TABLO 22- Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Güvenirlik Katsayıları.....	47
TABLO 23- Taşımali Eğitim Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri Ölçeğinin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Madde Korelasyonu Değerleri.....	50
TABLO 24- Cinsiyete Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t- Testi Sonucu.....	52
TABLO 25- Sınıf Seviyesine Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	53
TABLO 26- Sınıf Seviyesine Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları.....	55
TABLO 27- Öğrencilerin Sınıf Seviyesine Yönelik LSD Testi Sonuçları.....	56
TABLO 28- Annenin Öğrenim Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	57
TABLO 29- Annenin Öğrenim Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları.....	58
TABLO 30- Annenin Öğrenim Durumuna Yönelik LSD Sonuçları.....	59
TABLO 31- Babanın Öğrenim Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	60
TABLO 32- Babanın Öğrenim Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları.....	62

TABLO 33- Babanın Öğrenim Durumuna Yönelik LSD Sonuçları.....	63
TABLO 34- Ailenin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	64
TABLO 35- Ailenin Gelir Düzeyi Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları.....	65
TABLO 36- Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Yönelik LSD Sonuçları.....	66
TABLO 37- Başarı Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	67
TABLO 38- Başarı Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları.....	68
TABLO 39- Yaşadığı Yerin Taşıma Merkezine Uzaklığına Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	69
TABLO 40- Uzaklık Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları.....	70
TABLO 41- Uzaklık Durumuna Yönelik LSD Sonuçları.....	71
TABLO 42- Taşımali Eğitim Uygulamasına Yönelik Yönetici-Öğretmen Görüşleri Ölçeğinin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Madde Korelasyonu Değerleri.....	72
TABLO 43- Okuldaki Görevlerine Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t- Testi Sonucu.....	74
TABLO 44- Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t- Testi Sonucu.....	76

TABLO 45- Yaşa Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşleri Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Ortalama ve Sapma Değerleri.....	77
TABLO 46- Yaşa Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları.....	78
TABLO 47- Eğitim Durumuna Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonucu.....	80
TABLO 48- Mesleki Çalışma Yılına Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	81
TABLO 49- Mesleki Çalışma Yılına Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları.....	82
TABLO 50- Mesleki Çalışma Yılına Yönelik LSD Testi Sonuçları.....	83
TABLO 51- Taşıma Merkezi Bir Okulda Çalışma Yılına Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	85
TABLO 52- Taşıma Merkezi Bir Okulda Çalışma Yılına Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları.....	86
TABLO 53- Taşıma Merkezi Bir Okulda Çalışma Yılına Yönelik LSD Testi Sonuçları.....	87
TABLO 54- Velilerin Okulun Derslik Sayısı ve Bina Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	88
TABLO 55- Velilerin Okulun Öğretmen Sayısı Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	88
TABLO 56- Velilerin Okulun Sunduğu Olanaklar Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı....	89
TABLO 57- Velilerin Kılık-Kıyafet ve Harçlık Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	89

TABLO 58- Velilerin Öğrencilerin Arkadaşları, Öğretmenleri ile İlişkileri ve Okula Uyum Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	90
TABLO 59- Velilerin Öğrencilerin Fikirlerine Verilen Önem Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	90
TABLO 60- Velilerin Okul İdaresi ve Öğretmenlerle İlişkileri Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	91
TABLO 61- Velilerin Okulun Derslik Sayısı ve Bina Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	91
TABLO 62- Velilerin Taşımanın Öğrenciyi Yorması Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	92
TABLO 63- Velilerin Öğrencilerin Yorgunluğunun Başarılarına Etkisi Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	92
TABLO 64- Velilerin Taşımanın Öğrencilerin Araştırma Yapma Olanığı Sağlaması Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	93
TABLO 65- Velilerin Taşıma Araçlarına Başka Yolcuların Alınması Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	93
TABLO 66- Velilerin Taşımanın Öğrenciyi Sosyalleştirmesi Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	94
TABLO 67- Velilerin Okulun Fiziksel Olanakları Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı....	94
TABLO 68- Velilerin Taşımaya Devlet Tarafından Yapılan Harcamalar Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	95
TABLO 69- Velilerin Öğrencilerin Sağlık Hizmetlerinden Yararlanma Olanakları Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	95
TABLO 70- Velilerin Yemekler Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	96
TABLO 71- Velilerin Taşımanın Masrafları Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	96

TABLO 72- Velilerin Taşıma Yapılmasaydı Çocuklarının Eğitimini Nasıl Sağlayacakları Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı..... 97

TABLO 73-Velilerin Taşımalı Eğitim Uygulamasının Doğruluğu Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı..... 98

ÖZET

İLKÖĞRETİMDE TAŞIMALI EĞİTİM ÖĞRENCİLERİNİN SORUNLARI

Bu araştırma ilköğretim okullarımızda uygulanan taşımali eğitim ile ilgili olumlu ve olumsuz özellikleri ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı herkese ve eşit eğitim olanağını sağlayabilmek için farklı uygulamalar yapmaktadır. “Taşımali Eğitim” de bunlardan biridir. Bu araştırmada yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinden yola çıkılarak uygulamanın olumlu ve olumsuz özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırmacı tarafından hazırlanan yönetici-öğretmen görüşleri ölçeği, öğrenci görüşleri ölçeği ve veli görüşme formu belirlenen örnekleme uygulanmış; elde edilen veriler SPSS 15.0 istatistik programında çözümlenmiştir. Çözümlemede aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi, varyans analizi ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Ortaya çıkan veriler sonuçlar olarak belirlenmiş, bu sonuçlara dayalı bulgular ve yorumlar ortaya konmuştur.

Asıl amaç ortaya konulan olumlu ve olumsuz özelliklerden yola çıkarak, uygulamanın eksik yönlerini belirlemek ve bunları geliştirmeye yönelik çalışmalara ön ayak olmaktır. Çalışma sonucunda erkek öğrencilerin taşımali ilköğretim uygulamasına yönelik olarak kız öğrencilerden daha olumsuz görüşlere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca 8. sınıf öğrencileri de diğer sınıf seviyelerindeki öğrencilerden daha olumsuz görüşlere sahiptir. Öğrencilerin okula geliş mesafeleri arttıkça da uygulamaya yönelik görüşlerinin olumsuzlaştığı ortaya çıkmıştır. Araştırma göstermiştir ki, öğretmenler uygulamaya yönelik olarak yöneticilere göre daha olumlu görüşlere sahiptir ve mesleki çalışma süreleri yükseldikçe de görüşler olumlulaşmaktadır. Taşımali ilköğretim uygulamasına yönelik yapılan bu araştırma göstermiştir ki yönetici, öğretmen, öğrenci ve veliler, uygulamanın devam etmesi gerektiğini ancak taşıma, beslenme gibi temel

konularda bazı eksiklerinin giderilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Çalışma sonucunda tespit edilen bulgulardan yola çıkılarak öneriler geliştirilmiş ve çalışma içinde sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: İlköğretimde Taşımalı Eğitim Öğrencilerinin Sorunları, Taşımalı Eğitim Sistemi.

ABSTRACT

PROBLEMS OF THE TRANSPORTED EDUCATION STUDENTS IN PRIMARY SCHOOLS

This study is carried out to reveal the pluses and minuses of transported education which is in practice in our Primary Schools.

In our country, The Ministry of National Education performs different applications in order to provide everyone with fair education opportunities. And “Transported Education” is one of them. In this study, the positive and negative aspects of this practice was determined based on the views of the directors, teachers, students and parents.

This is a screening model study. The scale factors of director-teacher views and students’ views, parent-teacher meeting forms which are prepared by the researcher were carried out in the given samples, and the data acquired were analyzed by the statistic program SPSS 15.0. Arithmetic mean, standard deviation, t-test, analysis of variance and correlation analysis were utilized during the analysis. The datum which came up as a result of this analysis were determined as the results, and the findings and interpretations based on these results were presented.

The primary goal is to determine the negative aspects of the practice and take the lead in the studies enhancing them by starting from those positive and negative aspects. Some findings of the study are these: When we look for students; boys have more negative ideas than girls about transported education. Also the students in 8. class are more negative ideas than the other students. The students who transport from far places have negative ideas too. When we look for directors and teachers; teachers have more positive ideas about transported education. This study showed that directors, teachers, student and parents think transported education system should be continue but after some negative aspects

(about transport and nutrition) remove. Based on the findings that were achieved at the end of the study, suggestions were brought forward and were presented in this study.

Key Words: Problems of The Transported Education Students in Primary Schools, Transported Education System.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın amacı, önemi açıklanarak; problem durumu, alt problemler, sayıltılar, sınırlamalar ve tanımlar belirtilmiştir.

Problem Durumu

Eğitim süreci; sosyal bir süreçtir ve kişinin gelişimini seçilmiş ve kontrollü bir çevre etkisiyle sağlar. Bir başka deyişle ise eğitim; bedensel, duygusal, zihinsel ve sosyal yönden gelişimin bağlı bulunulan topluma en uygun şekilde gerçekleştirilmesidir (Öztürk, 2001).

Eğitim bir ülkedeki dinamik yapılardan biridir. Bu dinamik yapı sürekli olarak yenilenme ve geliştirilmeye ihtiyaç duyar. Bu ihtiyaç nedeniyle de eğitim-öğretim sürecinde kullanılan farklı uygulamalar vardır. Bunların istenilen sonuca ulaştırıp ulaştıramadığını anlayabilmek için sürekli araştırma ve değerlendirmelerin yapılması zorunludur. Çünkü kanun gereği her Türk vatandaşı, eğitimde eşit fırsatlara sahiptir ve onların bu fırsatlardan yararlanabilmesi için en doğru uygulamalar bulunmalıdır.

Sürekli gelişen ve yenilenen bir teknoloji çağında yaşamaktayız. Bu hızlı değişim sürecinde toplumun da ayakta kalması ve bu gelişime ayak uydurması gerekmektedir. Bu gereklilik, nitelikli insan gücüne ihtiyaç duyulmasına neden olur. Bir toplumun çağın gereklerine ayak uydurabilmesi ancak sahip olduğu nitelikli insan gücü ile mümkündür. Nitelikli insan gücü yetiştirmek için gerekli ve en önemli unsur eğitimidir. Eğitim, öncelikle nitelikli birey yetiştirmenin yolunu açar. İyi bir eğitim sisteminden geçmiş bireyler, toplumun kalkınmasını, gelişimin aktarılmasını kısacası çağın gereklerine ayak uydurabilmiş ve devamlı gelişerek yükselen bir toplumun var olmasını sağlar.

Ülkelerin kalkınmışlık seviyelerini yükseltebilmeleri yetiştirdikleri insan gücüne bağlıdır. Kalkınmanın gerektirdiği sayı ve özellikteki insan gücünü yetiştirmek de ancak doğru planlanmış ve düzgün uygulanan bir eğitim sistemi ile olur. Bir ülkenin kaynakları ancak eğitilmiş insanlar tarafından etkili ve planlı bir şekilde kullanılır ve değerlendirilir. Eğitim sisteminin kişi ve toplum hayatını değiştirmede başarılı olabilmesi, eğitimin kendinden beklenen işlevleri sağlıklı bir şekilde gerçekleştirmesine bağlıdır. Eğitimin işlevleri, genel olarak üç gruba ayrılmaktadır (Kaya, 1993):

1- Eğitimin Sosyal İşlevi: Kişileri hem yaşadığı toplumun, hem de bu toplumun bağlı olduğu çağdaş dünyamızın uyumlu bir üyesi durumuna getirmektir.

2- Eğitimin Siyasal İşlevi: Toplumun temel yasalarında belirlenmiş olan siyasal sisteme bağlı, kanunlara saygılı insan, iyi vatandaş yetiştirmektir.

3- Eğitimin Ekonomik İşlevi: Rasyonel ekonomik davranışlarda bulunan, yaratıcı, iyi üreticiler ve iyi tüketiciler yetiştirmektir.

Bu sözü edilen niteliklerin büyük bir kısmı eğitim ile gerçekleştirilmektedir. Bu açıdan da eğitimin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Ne yazık ki, ülkemizde eğitimin bu işlevleri tam anlamıyla yerine getiremediği de bir gerçektir.

Bir ülkenin kalkınmışlığı ve gelişmişliği eğitim sistemi ile doğrudan ilişkili olduğuna göre; “Gelişmekte olan ülkeler” arasından çıkıp, “Gelişmiş ülkeler” arasında yer alabilmek için üzerine gidilmesi gereken en önemli öğelerden olmalıdır eğitim. Ülkemizde eğitim her bireyin hakkıdır ve bu hakkı her bireye ulaştırmak için de çeşitli uygulamalar yapılmaktadır. İşte “Taşımali İlköğretim Uygulaması” da bunlardan biridir.

Taşımali İlköğretim Uygulamasını gerekli kılan en önemli nedenlerden biri zorunlu temel eğitimidir. Bu nedenle de öncelikle, ülkemizde eğitimin tarih içindeki gelişimine ve zorunlu hale gelme sürecine değinmek de fayda var.

Eğitimin ulus için önemi yüzyıllar önce fark edilmiş ve her nesilde de eğitim olanaklarının geliştirilmesi için çaba gösterilmiştir. Osmanlı'da 1926 yılında II. Mahmut döneminde yayınlanan bir fermanla ilköğretimi tüm topluma yayma çabaları başlamıştır. 1913 yılında ise “İlköğretim İçin Geçici Kanun” çıkarılmış ve bu kanunun birinci maddesi gereğince ilköğretimin zorunlu ve ücretsiz olması öngörülmüştür. Cumhuriyet'in ilanından sonra da, ilkokulların parasız ve zorunlu olması konusu yeniden gündeme getirilmiş ve ilköğretimin 7–14 yaş çocukları için “parasız ve zorunlu” olduğu ifadesi 1924 Anayasasınının 87. maddesinde yer almıştır (Akyüz, 2001: Akt. Toprakçı, 2006; s.2). Zorunlu eğitim anayasaya girmesi ile temel bir vatandaşlık görevi olmuştur. Gelişmenin temel yolu olan halkın eğitilmesi de devletin vatandaşa sağlaması gereken bir görev haline gelmiştir. Eğitimin parasız ve zorunlu olması ilkesi 1961 Anayasasında “Halkın öğrenim ve eğitim ihtiyaçlarını sağlama devletin başta gelen ödevidir. ” (m.50) şeklinde yer almaktadır. 1982 Anayasasında ise “Kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. ” (m.42) haliyle devam etmektedir.

Türkiye eğitim sisteminin temelini oluşturan ilköğretimle ilgili temel anlayış 15 Temmuz 1921 yılında Ankara'da toplanan Maarif Kongresi'nde şekillenmiştir. Kongrede Mustafa Kemal Atatürk gelecekte kurulacak Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin “Milli Maarifi”ni kurması gereği üzerinde durmuş ve öğretmenleri “Gelecekteki kurtuluşumuzun saygıdeğer öncüleri” olarak nitelendirmiştir. Yaptığı açılış konuşmasında “Hiçbir yerden etkilenmeyecek milli ve tarihi özelliklerimize uygun bir kültür” aradığını belirtmiştir (Akyüz, 2007; s. 321).

Cumhuriyet'in ilk yıllarında eğitim alanında yapılan yenilikler, ileriye görebilen lider Atatürk'ün eğitimimize gerçekçi açıdan bakması, sorunları doğru tespit edip çözüm önerilerini uygulamaya geçirmesinden başka bir şey değildir. Atatürk'e göre eğitimin sorunları ve çözüm önerileri şunlardır:

- 1) Eğitim öğretim yöntemleri uygun değildir, çağdaş olmalıdır.
- 2) Eğitimimiz milli değildir, milli olmalıdır.
- 3) Eğitimimiz bilimsel değildir, bilimsel bulgulara dayanmalıdır.

4) İstikrarlı bir eğitim politikası yoktur, bir eğitim politikası en kısa zamanda oluşturulmalıdır.

5) Eğitimin ciddi bir amacı yoktur, eğitimin temel amaçları olmalıdır. (Akyüz, 2007; ss.336–338).

Cumhuriyet dönemi eğitim alanı için oldukça önemli bir süreç olmuştur. Bu dönemde ilköğretimle ilgili olarak önceki adımların üzerine önemli eklemeler yapılmıştır. Cumhuriyet'in ilanından sonra 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarılmıştır (3 Mart 1924). Bu kanun ile ülkedeki bütün eğitim kurumları Maarif Teşkilatı (Milli Eğitim Bakanlığı)'na bağlanmıştır. Böylece eğitimin birlik içinde yürütülmesi ve geliştirilmesi amaçlanmıştır. Cumhuriyet'in ilanından sonra eğitimde üzerinde durulan hususlardan biri okullaşma oranıdır. Yapılan çalışmaların çoğu ülkedeki okul sayısını artırmak, eğitimi Osmanlı'dakinin aksine din etkisinden kurtarıp, her yere en iyi şekilde ulaştırmak amacıyla olmuştur. Bu dönemde ilköğretim okullarının yapı, donatım, ödenek ve aylık giderleri il bütçelerine verilmiş; orta ve yüksek öğretimleri ise devlet genel bütçeden ayrılan ödenekle karşılanmıştır. Daha gelişmiş olan illerde okullaşma ve eğitim seviyesi yüksekken, az gelişmiş ya da iç ve doğu bölgelerindeki illerde düşük olduğu tespit edilmiş ve bu bölgelerdeki okul sayısını artırmak, eğitim seviyesini yükseltmek amaçlanmıştır. Ancak hedeflenenin aksine gelir durumu iyi olan batı illeri, kuzey illeri, Konya ve Adana'da eğitim gelişirken; daha doğudaki illerde okul ve öğretmen eksikliğine bağlı olarak gelişim görülememiş, zorunlu ilköğretim uygulaması olanaksız kalmıştır.

Bir ülkenin her alanda gelişim sağlayabilmesinin nitelikli insan gücüne bağlı olduğu da Atatürk sayesinde bu dönemde vurgulanmıştır. Bilimsel çalışmalara katkı sağlayacak, laik düşünce yapısına sahip, kaliteli bireyler yetiştirme hedefi Cumhuriyet ile ön plana çıkmıştır. 1924 Anayasası'nda okulların zorunlu ve parasız olması koşulunun yanı sıra; zorunlu eğitim süresinin 5 yıl olması ve karma eğitim kararı alınmıştır. 1939 yılına kadar köylerde eğitim 3 yıl sürmüştü ama 1. Eğitim Şurası'nda (1939) köy okullarında da 5 yıla geçilmiştir. 1961 Anayasası'nda da 5 yıl zorunlu eğitim süresi devam etmiştir.

1974 yılında 9. Milli Eğitim Şurası toplanmıştır. Şurada temel eğitim hakkında “Temel eğitim okulları beş yıllık birinci kademe ile üç yıllık ikinci kademe eğitim kurumlarından meydana gelir. Birinci kademe sonunda ilkokul, ikinci kademe sonunda temel eğitim diploması (ortaokul diploması) verilir. ” şeklinde bahsedilmiştir (http://ttkb.meb.gov.tr/secmeler/sura/9_sura.pdf, 2009). 1981 yılında da 10. Milli Eğitim Şurası toplanmıştır. Önemli şuralardan biri budur. Bu şurada, temel eğitime giriş yaşının 7’den 6’ya indirilmesi, zorunlu eğitim yılının 8’e çıkarılması, temel eğitimin kademeli biçimde yaygınlaştırılması, bu yapılırken farklı ekonomik- sosyal yapıdaki yerleşim yerlerinin birincil olarak dikkate alınması konuları hakkında kararlar alınmıştır. Taşınalı eğitim uygulamasının en önemli unsurlarından olan taşıma konusundan da öğrencilerin araçla okula taşınması şeklinde bahsedilmiş; araçlarla öğrenci taşıma, eğitim haritaları hazırlanması ve eğitim bölgeleri belirlenmesi konularında da kararlar alınmıştır. 1988’deki 11. Milli Eğitim Şurası’nda da ilkokul ve ortaokulu bir program haline getirip, birleştiren 8 yıllık kesintisiz ilköğretim uygulaması ile ilgili kararlar alınmıştır. 8 yıllık zorunlu eğitim ile ilgili net kararlar 15. Milli Eğitim Şurası’nda alınmıştır. Temel eğitim kavramı yerine ilköğretim kavramı kullanılması benimsenmiş, gerekli yerlerde temel eğitimin sürdürülebilmesi için taşınalı eğitim ve Yibolar ile ilgili öneriler sunulmuştur.

Türkiye’de 8 yıllık temel eğitim ilk kez 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda yer almıştır. Bu yasada ilköğretim 7-14 yaş arasındaki çocuklar için 8 yıllık süreyle tanım bulmuştur. 8 yıllık zorunlu eğitim konusu 1996 yılında yapılan 15. Milli Eğitim Şurası’nda büyük tartışmalarla kesin karara bağlanmıştır. Bakanlık içindeki tüm düzenlemeler yeniden yapılmış, teşkilatlar 8 yıllık kesintisiz eğitime uygun hale getirilmeye, uygulama başlamadan önce hâlihazırdaki ilkokul ve ortaokulların ek derslik ve donanımları tamamlanmaya çalışılmıştır.

Pek çok ülkede zorunlu eğitim süresi çok daha erken yıllarda uzatılmışken ülkemizde 8 yıllık zorunlu eğitime geçiş ancak 1997 yılında gerçekleşmiştir. Tablo 1’de 1993 yılında ülkelerdeki zorunlu eğitim süreleri verilmiştir.

Tablo 1
1993 Yılında Dünya’da ve Türkiye’de Zorunlu Eğitim Süreleri

Belçika	Almanya	ABD				12
İngiltere						11
Cezayir	Romanya	Macaristan	Hollanda	Jamaika	İrlanda	10
Kongo	İspanya	Kanada	Gana	Fransa	El Salvador	10
Avusturya	Norveç	İsrail	Lüksemburg	Panaya	Bahreyn	9
Finlandiya	Ürdün	Libya	Yunanistan	Danimarka	G.Afrika	9
İsveç	İsviçre	Japonya				9
İtalya	Çekoslovakya	Şili	Yeni Zelanda	İzlanda	Arnavutluk	8
Bulgaristan	Brezilya	Polonya	Yugoslavya	Angola	Afganistan	8
K. Kore						8
Danimarka	Arjantin	Tayland				7
Filipinler	Fas	Endonezya	G. Kore	Meksika	Etopya	6
Tunus	İrlanda	S. Arabistan	Nijerya			6
Küba	Irak	Suriye	Venezuela	Malezya	Mali	6
Peru	Malta	Mısır	Sudan	Zaire	Küba	6
Kolombiya	İran	Senega	Pakistan	K.K.T.C.	Bangladeş	5
Hindistan	Kuveyt	Srilanka	Nepal	Vietnam	Türkiye	5

Kaynak: Zorunlu Eğitim Sempozyumu Verileri kullanılarak oluşturulmuştur(Bursalıoğlu, 1993; s. 19).

Tabloda da görüldüğü gibi 1993 yılında Türkiye halen diğer ülkelerin aksine zorunlu eğitim süresi 5 yıl olan 12 ülke arasında yer almaktadır. Zorunlu eğitim süresinin 8 yıl olması kararının 1973 yılındaki Temel Kanun’da alınmış olmasına rağmen 1997 yılına kadar uygulanamamasının nedeni kanuna eklenen geçici 2. maddedir. Bu maddede, ortaokullar ülkede yeterli düzeyde yayılana kadar ilköğretimin ilköğretim bölümünün zorunlu olacağı belirtilmiştir. Bu madde 8 yıllık kesintisiz eğitime geçildiğinde değiştirilmiştir.

Türkiye’de 1997-1998 eğitim-öğretim yılında 4306 sayılı kanun ile sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulaması başlamıştır. Bu uygulama 7-14 yaş dönemindeki çocukların, bu süre içinde belirli bir eğitimi almalarını zorunlu kılmaktadır. Ancak ülkemizde çeşitli sebeplerden dolayı her yerleşim yerinde eğitim-öğretimin devam ettiği bir okul bulunmamaktadır. Bu yerlerdeki zorunlu eğitim çağı içindeki çocukların okul ihtiyacı da “Taşınabilir Eğitim” uygulamasını gerekli hale getirmiştir. Zorunlu ilköğretim uygulaması ile birlikte taşınabilir eğitim uygulaması da gündeme

gelmiştir. ABD, Yeni Zelanda ve Avustralya'da farklı şekillerde uygulanan bu sistem UNESCO'nun katkılarıyla yürürlüğe konulmuştur. Öncelikle 1989-1990 yılları arasında Kırklareli'de 3, Kocaeli'de 2 tane merkez okulda deneme olarak uygulanmıştır. Toplam 12 okul ve yerleşim biriminden, 305 öğrenci 5 merkez okula taşınmıştır. Daha sonra 1990-1991 yıllarında 9 ilde (Antalya, Çankırı, Konya, Van, Balıkesir, Çanakkale, Eskişehir, Kırklareli, Kocaeli), 77 merkez okulda uygulanmıştır. Ancak 2000 yılında tam olarak yasa haline getirilmiş ve kesinlik kazanmıştır.

Taşınmalı İlköğretim Uygulamasının Kocaeli ve Kırklareli'de yapılan pilot uygulamalarının sonuçları hem eğitim-öğretim yönünden hem de ekonomik yönden incelenmiştir. Uygulamanın kesinlik kazanması için bu sonuçlar değerlendirilmiştir. Uygulama sonuçlarının olumlu genellikle olması, uygulamanın verimli olduğunu göstermiştir. Pilot uygulamanın ilk sonuçları aşağıdaki gibidir.

➤ Pilot Uygulamanın Eğitim-Öğretim Yönünden Değerlendirilmesi:

- Uygulamanın eğitimde fırsat eşitliği sağladığı,
- Uygulama yapılan köylerde birleştirilmiş sınıf uygulamasının sona erdiği,
- Öğrencilerin normal öğretim yapan ve imkânları bol olan ilköğretim okullarına kavuştuğu,
- Uygulamanın yapıldığı yerlerde yaşanan öğretmen sıkıntısının ortadan kalktığı,
- Ortaokula gitme imkânı olmayan, küçük yerleşim birimlerindeki öğrencilere bu uygulamayla ortaokula gitme imkânının hazırlandığı ve özellikle de kız öğrencilerin ortaokula gitme oranlarının arttığı,
- Taşınmalı İlköğretim Uygulaması ile kaliteli eğitim ortamına kavuşan öğrencilerin başarısının % 100 oranında olduğu,
- Öğrencilerin daha kalabalık, sosyal ve kültürel yönden daha gelişmiş çevreye girmeleriyle medeni cesaretlerinin arttığı, davranışlarında iyi yönde gelişmelerin olduğu, kılık kıyafetlerinde düzelme olduğu, temizlik ve sağlık alışkanlığı kazandıkları,

eğitim-öğretim yönünden uygulamanın ilk sonuçlarıdır (Yangın, 1991: s. 41).

➤ Pilot Uygulamanın Ekonomik Yönden Değerlendirilmesi:

- Öğretmen, yatırım, ders araç-gereçleri gibi kaynaklar belirli noktalara yöneltilerek kaliteli eğitim ortamı hazırlandığı,
- Uygulamaya alınan yerleşim yerlerindeki öğretmenlerin ihtiyaç olan diğer okullarda görevlendirildikleri,
- Taşımali öğrencilerin merkezlerde bulunan spor, kültür, sağlık tesislerinden yararlanma imkânına kavuştukları ve her ay en az bir kere sağlık taramasından geçirildikleri,
- Küçük yerleşim birimlerine okul ve lojman yapımına son verildiği,
- Merkezlere taşınan okullar için yakacak, elektrik, su, kırtasiye, donatım, ders araç-gereci için ödenek harcanmadığı,
- Boşalan okulların; öğretmen lojmanı ve Halk Eğitim Merkezi olarak kullanıldığı, bunlar için yeni yatırımlara gerek kalmadığı,
- Bu sistem sayesinde velilerin, öğrencilerini ortaokulda okutmak için il veya ilçe merkezlerine gönderip oralarda okutma masrafından kurtarıldığı,

ekonomik yönden uygulamanın elde edilen ilk sonuçlarıdır (Yangın, 1991; s. 41).

Taşımali eğitime geçilmesinin nedenlerini 3 grupta toplamak mümkündür (Yeşilyurt ve diğer. , 2007):

- 1- Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması, eğitimde kalitenin yükseltilmesi ve maliyetin düşürülmesi:** Zorunlu eğitim çağı gelmiş her çocuğa aynı şartlarda eğitim sunabilmek ve bu şekilde toplumun kalkınmasında payı büyük olan eğitimin kalitesini yükseltmek; zorunlu eğitimi uygulayabilmek için az öğrenci sayısı olan yerlere okul yaparak maliyeti arttırmak yerine, öğrencileri taşıyarak maliyeti aza indirmek.

2- İç göçler: Göç veren yörelerde, nüfusu azalmış yerlerde öğrenci sayısının da azalması sonucu okulların kapasitelerinin altında çalışması, öğretmen sayılarının ve çalışma verimlerinin düşmesi; öğrencileri yoğun nüfuslu yerlere taşıyarak bunları ortadan kaldırıp eğitimin niteliğini yükseltmek.

3- Yerleşim birimlerinin dağılık olması: Nüfusu bir okul açmaya yetmeyecek olan yerlerin öğrencilerinin de eğitim ihtiyacını karşılamak.

Karakütük (1996) de çalışmasında ülkemizde taşınmalı eğitime geçilmesini gerekli kılan nedenleri 6 maddede toplamıştır;

1- Eğitimin yaygınlaştırılması: Her düzeydeki öğretimde okullaşma oranının artırılması, özellikle sekiz yıllık ilköğretimin tüm çağ nüfusuna sunulabilmesi için taşınmalı eğitimin uygulanması gerekir. Çünkü çeşitli tartışmalara karşın, dünyada okulun yerine hiç bir yetiştirme süreci konulamamıştır.

2- Yerleşim birimlerinin dağılık olması: 1990 Genel Nüfus Sayımına göre 37120 yerleşim biriminin 36226'sı köy, 894'ü kenttir. 34400 köyün nüfusu 2000'den azdır ve bu köyler köy nüfusunun % 72'sini kapsamaktadır. Nüfusu 250'den az 10886, 251-500 nüfuslu 10941, 501-750 nüfuslu 5858 köy bulunmaktadır. Köy nüfusunun % 40'ı (Türkiye nüfusunun % 16'sı) nüfusu 750'den daha az köylerde oturmaktadır. Kom, mezra, oba, mahalle, yayla gibi yerlerde de insanlar yaşadığından, Türkiye'de nüfusun yerleşim biçimi oldukça dağılıktır. Buna göre nüfusu bir ilkokul kurmak için yeterli olmayan yerleşim birimlerindeki (nüfusu 250'den az 10886 köy) eğitim isteminin karşılanması için taşınmalı eğitimin uygulanması kaçınılmazdır.

3- İç göçler: 1990 Genel Nüfus Sayımına göre, 1985-1990 döneminde göç alan illerin başında sırasıyla, İstanbul, Kocaeli, Antalya, İçel, İzmir, Bursa gelmektedir. Aynı dönemde en çok göç veren iller ise en çok göç verenden

başlamak üzere Kars, Tunceli, Siirt, Gümüşhane, Bayburt, Erzurum, Sivas, Muş, Artvin, Ağrı'dır. Göç veren yörelerde nüfusun azalması, okulların kapasitelerinin altında çalışmasına, öğretmenlerden de verimli olarak yararlanılamamasına yol açmaktadır. Bu nedenle özellikle göç veren yörelerle, nüfusu yoğun yerlerde taşınmalı eğitimin uygulanması gerekebilir.

- 4- Eğitimin niteliğinin yükseltilmesi:** Kapasitesinin altında çalışan okullar ile tek öğretmenli okullarda eğitimin niteliği istenen düzeye çıkarılamadığı gibi, öğretmenlerden de verimli olarak yararlanamamaktadır. Oysa bu okullardaki öğrenciler, uygun merkez okula taşındıklarında, birleştirilmiş sınıf uygulaması ortadan kaldırılabilir ve beş sınıf yerine bir sınıfa giren öğretmenin daha verimli olması sağlanabilir. Ayrıca birden çok (en az beş) öğretmenli merkez okullarda öğretmenlerin birbirlerinin bilgi ve deneyimlerinden yararlanmaları da sağlanabilir.
- 5- Maliyetlerin azaltılması:** Tüm dünyada, çocukları ailelerinden ve olağan yaşamlarından uzaklaştırması, pahalı olması ve yönetiminin gündüzlü okullara göre daha zor olması nedeniyle yatılı okul uygulamasına, eğitimin yaygınlaştırılmasında son çözüm olarak başvurulduğu gözlenmektedir. Diğer yandan taşınmalı eğitimin daha ucuza mal olduğu görülmektedir. Bir örnek vermek gerekirse, Çankırı ili Eldivan ilçesi örnek olayında yapılan bir araştırmada, ilçede 1992 yılında, bir köy ilkokulu için yapılan harcamanın dokuz köyü kapsayan taşınmalı ilköğretim harcamasından fazla olduğu saptanmıştır.
- 6- Fırsat eşitliğinin sağlanması:** Eğitim hizmetinden yararlanmak isteyen ancak bu olanağı olmayan yurttaşlar, taşınmalı ilköğretimle öğretim kurumlarına taşınarak eğitim olanağı sunulabilir (Karakütük, 1996: 10- 11- 12).

Bu sebeplere dayalı olarak, 1997-1998 eğitim-öğretim yılında başlayan “Taşınmalı İlköğretim Uygulaması” da her uygulama gibi olumlu ve olumsuz yönleri

olan bir uygulamadır. Bu uygulamanın olumsuz yönlerini tespit edip, düzeltmek ve yararlılığını artırabilmek için sık sık araştırmalar yapılmaktadır. Bugüne kadar “Taşımalı Sistem”e yönelik yapılan araştırmalar göstermiştir ki, uygulamanın “herkese eğitim”i sağlamasının yanı sıra öğrenci, öğretmen ve okul açısından zorlukları da vardır. Yapılan her bir araştırma bu konudaki eksik noktaları açığa çıkarmak ve gelişimi sağlamak için gereklidir.

Bu araştırma da, Konya ilinden yola çıkararak, taşımalı eğitim gören öğrencilerin karşılaştığı güçlükleri, bu uygulamanın öğrencilerin eğitim süreçlerini nasıl etkilediğini, olumlu ve çözüm getirilmesi gereken olumsuz yönlerini ortaya koyacaktır. Böylece sistemin eksiklerinin giderilmesi ve uygulamanın iyileştirilmesi için yapılacak çalışmalara basamak teşkil edecektir.

Taşımalı eğitim uygulaması ciddi bir ön hazırlık gerektirmektedir. Taşımalı eğitimin uygulamasından önce yapılması gereken iş bir “eğitim haritası” hazırlamaktır. UNESCO kaynaklarında eğitim haritası; “ Ulusal düzeyde belirlenmiş amaçları ve ilkeleri temel alan ve yerel durumun ayrıntılı çözümlemesini yapan, yerel eğitimin gelecekteki ihtiyaçlarını tahmin etmek ve bu ihtiyaçları karşılayabilmek için gerekli önlemleri önermeyi kapsayan bir süreç” olarak tanımlanmaktadır. Eğitim haritası, uygulamanın planıdır da denilebilir. Uygulamaya gerek duyulan yerleşim yerlerinin fiziki şartlarının, toplumsal, kültürel, doğal, ulaşım, vb. durumlarının haritalar ve formlar şeklinde bulunduğu planlama aracıdır. Eğitim haritasının bölgesel, yerel, kurumsal düzeyde olması gerekmektedir. Bu haritanın yürütülmesini sağlayacaktır. Böylece ele alınan yörenin nüfus, ekonomik, toplumsal, coğrafi, ulaşım, eğitsel yönden ayrıntılı olarak görölmesini, okul açma, yatılılık, taşımalı eğitim veya uzaktan eğitim özümlelerinden hangisinin uygun olacağının belirlenmesinde yardımcı olmaktadır (MEB, APK, 1995; s. 7).

Milli Eğitim Bakanlığı’nın taşımalı eğitim uygulamasında göz önünde bulundurduğu kriterler ve basamaklar aşağıdaki şekildedir:

➤ Öğrencinin Taşınacağı Merkezlerin Belirlenmesi

Milli Eğitim Bakanlığı Taşınmalı İlköğretim Yönetmeliği'ne göre bu merkezlerin belirlenmesinde ortak ölçütler aşağıda anlatıldığı gibidir.

Taşınmalı ilköğretim uygulaması yapılmadan önce okulların en az, en fazla, en uygun normlarının belirtilmesi, bir öğretmene düşecek öğrenci sayısının ya da bir sınıfta okuyacak öğrenci sayısının belirtilmesi gerekir. Bununla birlikte merkez okulun taşınan okula uzaklığı da önemlidir. Tüm ülkelerde bir ilkokul öğrencisinin okula gidiş süresi en fazla 45 dakika dolayında bir süre olarak düşünülmektedir. Buna göre okulun öğrenci aldığı çevre alanı yayalar için yarıçapı 3 km, motorlu taşıt için 30 km olan bir dairedir. Taşınmalı ilköğretimde merkez okulun tanımlanması ve belirli özellikleri taşıması büyük önem arz etmektedir.

➤ Merkez Eğitim Bölgesinin Belirlenmesi:

MEB'e göre merkez okulun seçiminde gereken ölçütler şöyle sıralanmaktadır:

- Yönetim, eğitim, araç-gereç bakımından müsait olması.
- Okul binalarının öğrenci kapasitesini karşılayabilecek büyüklükte olması.
- Yol güzergâhı üzerinde, gelişmeye müsait merkez özelliğini taşıması.
- Belediye, sağlık ocağı, PTT, istasyon gibi birimlerin bulunması veya bulunmaya müsait olması.
- Okul binasının veya arsasının temel eğitime veya yapımına müsait olması gerekmektedir.

➤ Taşınmalı İlköğretimde Gruplaşma ve Okul Seçimi:

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü, taşınmalı ilköğretim uygulaması kapsamına alınacak il merkezi ve ilçelere bağlı birimlerin en uygun bir merkezde gruplandırılmasını istemektedir.

➤ Taşıma Merkezi İlköğretim Okulunun Seçiminde Aranılan Şartlar:

- Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerine göre, daha merkezi durumda olması.
- Bünyesinde en az sekiz dersliğin bulunması veya fizikî kapasitenin sekiz yıllık zorunlu ilköğretime yeterli olması.
- Merkez ilköğretim okulunun bulunduğu yerleşim biriminin, çevre köylerle ulaşım olanaklarına sahip, gelişmeye uygun ve nüfusunun artıyor olması.
- Öğretmen ve ders araç- gerecinin yeterli olması.
- Sosyal ve kültürel etkinliklere uygun ortamların bulunması (Taşımali İlköğretim Yönetmeliği, 2000; s.5).

➤ Öğrencisi Taşınacak Okul ve Yerleşim Biriminde Aranılan Şartlar

İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 16'ncı ve 22'nci maddeleri gereğince öncelikle yatılı ilköğretim bölge okulu ve pansiyonlu ilköğretim okullarına (PİO) yerleştirilecek öğrenciler tespit edilir. Taşınması ekonomik olmayan ve ulaşım şartları elverişsiz olan yerleşim birimlerindeki öğrenciler öncelikle bu okullara yerleştirildikten sonra taşıma kapsamına alınır. Öğrencisi taşımali ilköğretim kapsamına alınacak okul ve yerleşim birimlerinin seçiminde aşağıdaki koşullar aranır;

- Yerleşim biriminde okul bulunmaması gerekir.
- Doğal afet ve başka nedenlerle okul binasının kullanılamayacak derecede hasarlı olması gerekir.
- 1. 2. ve 3. sınıflarda toplam öğrenci sayısının 10'dan az olması gerekir.
- Yerleşim birimindeki ilköğretim okulunda 4. , 5. , 6. , 7. ve 8. sınıflar için yeterli sayıda derslik bulunmaması ve bu sınıflardaki toplam öğrenci sayısının 60'tan az olması gerekir.
- Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim biriminin, merkez okula uzaklığının en az 1,5 km olması gerekir. Öğrencisi taşınacak yerleşim yerinin taşıma merkezi ilköğretim okuluna uzaklığının iklim şartları ve yol güvenliğine göre

en az 2 km olması esastır. Gerektiğinde bu uzaklığın 1,5 km'ye kadar indirilmesine Planlama Komisyonu karar verebilir (Taşımali İlköğretim Yönetmeliği, 2005; s. 6).

Planlanan her yeni uygulama gibi “Taşımali İlköğretim Uygulaması”ndan da beklenen faydalar vardır. Bu faydaları Yangın 2 grupta ele almıştır (Yangın, 1991; s. 41).

➤ Eğitim Öğretim Açısından Beklenen Faydalar:

- Bu uygulama ile eğitimde fırsat eşitliği sağlanacağı,
- Öğrencilerin, özellikle kızların ortaokullara devamının artacağı,
- Küçük yerleşim birimlerinde bulunan ve mecburi öğretim çağındaki çocuklara sekiz yıllık ilköğretim imkânı verebileceği,
- Uygulamaların yapıldığı bölgelerde öğretmen ihtiyacının azalacağı,
- Taşınan öğrencilerin, merkez okuldaki fiziki imkânlardan faydalanacağı ve öğrenme başarılarının artacağı eğitim öğretim açısından beklenen faydalardır (Yangın, 1991; s. 41).

➤ Ekonomik Açıdan Sağlanması Beklenen Faydalar:

- Taşımali okula tahsis edilen araç-gereç ve donatım malzemesinin merkez okullara gönderilmesiyle bu malzemedan daha çok öğrenci faydalanacağı ve büyük ölçüde tasarruf sağlanacağı,
- Taşınan okulun elektrik, su, onarım, yakacak ve personel giderlerinden tasarruf sağlanacağı,
- İlköğretim müfettişlerinin geçici görev yolluklarından tasarruf sağlanacağı,
- Taşınan merkezlere ek tesis yapılmasına gerek kalmayacağı,
- Öğrenci velilerinin, merkezlerde çocuğunu ortaokula göndermek için yapacakları masraflardan tasarruf sağlanacağı, uygulamadan ekonomik açıdan beklenen faydalardır (Yangın, 1991; s. 41).

Ülkemizdeki Taşınalı İlköğretim Uygulamasının taşınan öğrenci, taşıma merkezi okul, taşınan okul ve yerleşim birimi sayıları bakımından ulaştığı sayısal sonuçlar Tablo 2'deki gibidir. Tabloda da görüldüğü gibi uygulama her geçen yıl sayıca gelişmiş ve eğitimin yaygınlaştırılması sağlanmıştır.

Tablo 2
Yıllara Göre Taşınalı Eğitimin Ülkemizdeki Sayısal Gelişimi

Öğretim Yılları	İl Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Taşınan Okul ve Yerleşim Birimi Sayısı	Taşınan Öğrenci Sayısı
1989-1990	2	5	12	305
1990-1991	9	78	258	3289
1991-1992	29	408	1094	18256
1992-1993	43	938	2371	53676
1993-1994	56	1653	4416	84263
1994-1995	57	1630	4683	74981
1995-1996	62	2182	5994	95554
1996-1997	64	2336	7502	120998
1997-1998	72	4803	18213	281833
1998-1999	75	5697	27081	521218
1999-2000	75	5633	27994	635041
2000-2001	76	5249	25967	607918
2001-2002	78	5373	27665	636508
2002-2003	79	5424	28044	661757
2003-2004	79	5634	28493	642133
2004-2005	80	5651	29245	669487
2005-2006	80	5742	30383	667537
2006-2007	81	5843	31076	694520
2007-2008	81	6164	31874	692369
2008-2009	80	5851	34519	683415
2009-2010	80	5754	39559	667475
2010-2011	81	5852	36208	687056
2011-2012	81	5964	37681	741259

(Kaynak: <http://www.sgm.meb.gov.tr> adresinden ulaşılan Milli Eğitim İstatistikleri bilgilerinden derlenmiştir.)

Taşınalı İlköğretim Uygulaması, Milli Eğitim Bakanlığı 05.12.1994 tarih ve 2420 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan Taşınalı İlköğretim Yönergesi; 1739

sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır. Taşımali İlköğretim; 31.07.1995 tarih ve 2435 sayılı Tebliğler Dergisi'nde belirtildiği gibi Milli Eğitim Bakanlığı'nın gözetimi, denetimi ve finansmanı ile il ve ilçelerde kurulan taşımali ilköğretim komisyonlarının planlamaları, değerlendirmeleri ile yürütülmektedir (MEB, 1994). Uygulamanın yasal kaynağı ve dayanağı da bu şekilde belirtilebilir.

Taşımali İlköğretim Uygulaması güzel bir hazırlık gerektirdiği gibi ciddi bir de takip gerektirmektedir. Uygulama ile ilgili bütün gereklilikler ayrıntılı şekilde Taşımali İlköğretim Yönetmeliği'nde belirtilmiştir. Herhangi bir aksaklık yaşanmaması, uygulamanın gerektiği gibi doğru şekilde yürüyebilmesi için görev ve sorumluluklar paylaşılmıştır. Uygulamanın her aşamasında belli sorumluluklar vardır. Okul müdürü, planlama komisyonu, öğrenci taşıtlarının sürücülerini ayrı ayrı belli şartlara uymak ve sorumluluklarını yerine getirmek zorundadırlar. Bu unsurların birinde meydana gelen tek bir hata, pek çok soruna sebep olabilir.

Öncelikle planlama komisyonu ve merkez okul müdüründen söz edilebilir. Planlama komisyonu, her aşamasının ön hazırlığını yapar. Bu plan ve hazırlık ile öğrencilerin güvenli ve sorunsuz taşınması, beslenme ve sağlık gibi konularda önlemler alınmasını sağlar. Merkez okul müdürünün görev ve sorumlulukları da oldukça önemlidir. Okulda gerçekleşme ihtimali olan her şey müdürün sorumluluğu altındadır. Bu nedenle çok dikkatli davranmalı ve gözden hiçbir noktayı kaçırmamalıdır. Merkez okul müdürünün sorumluluklarından bazıları şu şekildedir:

- Taşıma ile gelen öğrencilerin "Günlük Yoklama Listesi" ile araçtan indirilip teslim alınması; gün sonunda da aynı şekilde yoklama ile araca bindirilmesi.
- Taşıma işini yapan taşıtların ve taşıt sürücülerinin İçişleri Bakanlığı Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği'ne uygunluğunun ve sözleşme hükümlerini uygulanıp uygulanmadığının kontrolü.

- Öğrencilerin öğle yemeklerini düzenli yiyebilmeleri için gerekli uygun ortamı sağlama, yaşanabilecek sorunlara karşı önlem alma, yemek yediklerinden emin olma.

Uygulama içindeki en önemli ve dikkat edilmezse olumsuz sonuçlar yaratabilecek konu taşıma işi ve taşıtlardır. Bu nedenle de taşıtların sahip olması gereken özellikler ve sürücülerin uyması gereken zorunluluklara değinilmesinde fayda vardır.

Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği'ne göre öğrenci taşıma işini yapacak olan araçlar aşağıdaki özelliklerde olmalıdır:

- Taşıtların arkasında "OKUL TAŞITI" yazısı taşıyan örneğine uygun renk, ebat ve şekilde levha bulunmalıdır.
- Öğrencilerin iniş-binişlerinde yakılmak üzere 30 cm çapında olan ve üzerinde siyah -DUR- yazılı kırmızı ışıklı bir lamba bulunan işaret levhasının konulmalı, lambanın yakılıp söndürülmesi tertibatı fren lambaları ile ayrı olmalıdır.
- Taşıtlarda, şoför haricinde öğrencilerinin inip-binmesinde, düzenli oturmasında yardımcı olmak amacıyla yardımcı personel bulundurulmalıdır.
- Taşıtların iniş ve biniş kapılarının hava ile kumandalı olması gerekmektedir. Veya gerekli emniyet tedbirlerinin alınmış olması şarttır.
- Kullanılacak taşıt için Karayolları Trafik Kanunu'nun tüzüğüne ve diğer ilgili mevzuata uygun taşıma için gerekli tedbirler alınmış olmalı, taşıt tüzük gereğince yalnız yolcu taşımak için yapılmış ya da uygun şekilde değiştirilmiş olmalıdır.
- Model olarak 20 yaşından büyük olmamalıdır.

- Araç içinde taşınacak öğrenci sayısı kadar oturacak yer olmalıdır.
- Taşıtların, öğrencilerin kolayca yetişebileceği cam ve çerçeveleri sabit olmalı, iç düzenlemesinde demir aksam açıkta olmamalı, varsa yaralanmaya sebebiyet vermeyecek yumuşak bir madde ile kaplanmalıdır.
- Taşıtlar, daima temiz, bakımlı, sağlam, sağlıklı ve teknik şartlara sahip olmalıdır.
- Araçların aylık, üç aylık ve yıllık bakım ve onarımlarının yaptırılmasıyla birlikte, cinsine göre Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde yer alan muayyen sürelerini kapsayacak şekilde teknik muayeneleri düzenli olarak yaptırılmalıdır.
- Taşıtlarda mutlaka ilk yardım çantası ve trafik seti bulundurulmalıdır.
- Taşıtların cinsine göre doldurma kapasitesi 1 Kg. olan en az bir adet, 5 Kg. olan en az iki söndürme cihazlarının bulundurulmalıdır.
- Taşıtların imal, tadil ve montajı hakkındaki yönetmeliğin 2. maddesine göre tayin edilen ve o araca ait tescil belgelerinde gösterilen oturacak yer adedi, aracın içinde görülecek bir yere yazılarak sabit bir şekilde monte edilmelidir.
- Taşıtların kalorifer tesisatı fenni, en soğuk havalarda dahi taşıtın içini 16 derecede ısıtacak güçte olmalıdır. Egzoz gazından yararlanılarak ısıtma sistemi olmamalı, kalorifer tesisatı çalışırken koku ve gürültü yapmamalıdır.
- Taşıtların aydınlatma ve elektrik donanımı Karayolları Trafik Kanunu ve Tüzük esaslarına uygun olmalıdır.

Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği'ne göre öğrenci taşıma işini yapacak olan sürücüler ise aşağıdaki özelliklerde olmalıdır:

- İlgili belediyeden ‘Özel İzin Belgesi’ni almış olmalıdır.
- Sorumlu ve yetkili olduğu hizmetleri yerine getirebilecek niteliklere sahip olmalıdır.
- Mesleğe uygun ve öğrencilere güven verecek görünümde olmaları ya da gerektiğinde idarece belirlenecek tek tip kıyafet giymeleri gerekmektedir
- Yapısı itibariyle 14 oturma yerine kadar olan taşıtların sürücüleri en az 5 yıl (B) sınıfı, sürücüsünden başka en az 15 oturma yerinden fazla öğrenci taşıyan araçları kullanacakların ise en az 5 yıllık (E) sınıfı sürücü belgesine sahip olması gerekmektedir.
- Sürücünün dönem başlarında sağlık kontrolünden geçtiğini ve herhangi bir olumsuz durum olmadığını belgelendirmesi gerekmektedir.
- Taşıma sırasında taşıta öğrencilerden, ilgili okul öğretmenlerinden ve yardımcılardan başka kimse alınmamalıdır.
- İdarece verilecek öğrenci listesini, indirme-bindirme duraklarını, taşıma saatlerini ve yol güzergâhını taşıtta bulundurmalıdır.

Taşıma konusu oldukça önemli bir konudur. Taşıtların ve taşıt sürücülerinin yönetmelikle belirlenen özelliklere uymaması durumunda cezai ve hukuki uygulamalar da söz konusudur. Bu da konunun taşıt sürücüleri tarafından da ciddiye alınmasını sağlamaktadır. Öğrenciler derse giriş saatinden önce belirlenen saatte okulda bulunmak zorundadırlar. Bu nedenle öğrencilerin alınacağı duraklara göre bir zaman çizelgesi hazırlanır. Belirlenen saatinde durakta bulunmayan öğrenciden araç şoförü sorumlu değildir. Ancak taşıma aracı belirlenen saatte okulda gelmezse bu, o gün taşıma yapılmadığını gösterir ve şoför o gün için ücret alamaz. Okul dağılımında ise öğrencileri aldığı yere bırakmak konusundaki her türlü sorumluluk araç şoförüne aittir. Öğrenci taşımadaki şartname sözleşme gereği belirtilen hususlarda aksaklık

olması halinde idare sözleşmeyi tek taraflı olarak fesih etmeye yetkilidir. Taşıt sefere başladıktan sonra herhangi bir sebeple yolda kaldıysa, kalan aracın yerine acele şekilde taşıyıcı yenisini ayarlayacak ve taşıma devam edecektir.

Taşımali İlköğretim Uygulaması bütün bu özellikleriyle düşünüldüğünde gerçekten önemli ve üzerinde durulması gereken bir uygulamadır. Bir ülke için eğitim ne kadar önemliyse, eğitim içindeki uygulamalar da o derece önemlidir. Bu uygulamalar hakkında bilgi sahibi olmamak demek yarardan çok zarar sağlamak demektir. Ancak uygulamalar ne kadar iyi bilinirse geliştirici çalışmalar yapmak kolaylaşır. Bu nedenle de 2000 yılında eğitim sistemimize kesin olarak giren “Taşımali İlköğretim Uygulaması”nı da diğer uygulamalar gibi tüm ayrıntılarıyla bilmek önemli ve gereklidir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; taşımali eğitim gören öğrencilerin sorunlarını ve bu sistemin olumlu-olumsuz yönlerini yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerini alarak ortaya çıkarmaktır.

Araştırmanın Önemi

20. yüzyılda her bireyin eğitimden eşit şekilde yararlanabilmesini sağlamak devletlerin temel görevlerinden olmuştur. Çünkü bu yüzyıl eğitilebilmeyi herkesin hakkı olarak kabul etmiştir. Bu nedenle de her ülkede çocukların ve gençlerin hakları olan eğitimden özellikle okullar aracılığı ile yararlanabilmeleri için pek çok uygulamaya girişilmiştir. Sadece okul çağındaki bireyler için değil, okul çağı dışındaki gençler ve yetişkinler için de farklı uygulamalar geliştirilmiştir. Ancak bu eğitimi tüm topluma yayma çalışmaları zaman zaman kalite ihmaline neden olmuştur (Ensari, 2003). Yine de unutulmaması gereken bir nokta şudur ki; bir toplumun gelişmişliği ve geri kalmışlığı eğitim sistemi ile doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle bu çaba ve çalışmalar gelişme süresince devam edecektir.

Türkiye dağınık bir coğrafi yapıya sahiptir. Bu coğrafi yapı içinde her yerleşim birimine sekiz yıllık eğitime yanıt verebilecek bir okul yapmanın, ders araç-gereci sağlamanın ve yeterli sayıda öğretmen görevlendirmenin güçlüğü ortadadır. Tüm bu nedenlerle ülke çocuklarının eğitim ihtiyacına cevap verebilmek için en uygun yöntem olarak “Taşımali İlköğretim Sistemi” belirlenmiş ve uygulamaya konulmuştur. Taşımali ilköğretim uygulaması sekiz yıllık ilköğretimin yaygınlaştırılması, küçük ve dağınık yerleşim birimlerindeki az sayıdaki öğrencinin ilköğretime kavuşturulması, birleştirilmiş sınıflarda okuyan öğrencilerin bağımsız sınıflarda daha nitelikli eğitim görmesini sağlamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından uygulamaya konulmuş bir projedir (Kavak, 1997). Bu uygulama ülkemizde ilk kez 1997-1998 eğitim-öğretim yılında başlamıştır. Ve o dönemden beri de devam etmektedir. Ancak uygulanan her farklı yöntem gibi bu yöntemin de olumlu ve olumsuz yönlerinin olduğu şüphesiz ki ortadadır. Bu konuda farklı bölgelerde farklı araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalar ne kadar fazla bölgeye yayılırsa, uygulamanın sonuçları tam olarak bilinebilir. Ve böylece çözüm gerektiren noktalarda çalışmalar yapıp, daha iyiye ulaşılabilir.

Eğitim bir ülke için bu kadar önemliyken, eğitim uygulamalarının gelişi güzel ve plansızca yapılması düşünülemez. Eğitim, meyvesini uzun süre sonra veren bir ögedir. Beklentilerin ve amaçların istenilen düzeyde olabilmesi için, planlı, programlı, yöntemli ve kontrollü uygulamalar yapılması şarttır. “Taşımali Eğitim” de sistem içerisindeki bir uygulama olduğuna göre araştırmanın ayrıntılarından önce Milli Eğitim Bakanlığı’nın uygulama basamaklarının ve dikkat edilen hususların gözden geçirilmesi uygun olacaktır. Bu araştırma da “Taşımali Eğitim”in uygulanışını, uygulama sırasındaki olumlu ve olumsuz yönleri incelemesi yönünden önem teşkil etmektedir. Bu araştırma ile ulaşılan sonuçlar, uygulama ile ilgili kurum ve kişilere örnek teşkil edebilecek ve uygulamanın geliştirilip daha yararlı hale getirilmesi için katkı sağlayabilecektir.

Problem Cümlesi

“Taşımali İlköğretim Uygulaması” ile ilgili olarak yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

Bu temel problemi çözebilmek için şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. İlköğretimde taşınmalı eğitime yönelik öğrenci görüşlerinin dağılımı nasıldır?
2. İlköğretimde taşınmalı eğitime yönelik öğrenci görüşlerinde;
 - 2.1. Cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - 2.2. Sınıf seviyesine göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - 2.3. Anne öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - 2.4. Baba öğrenim durumuna göre anlamlı var mıdır?
 - 2.5. Ailenin aylık gelir durumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - 2.6. Başarı durumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - 2.7. Yaşadığı yerin taşıma merkezine uzaklığına göre anlamlı farklılık var mıdır?
3. İlköğretimde taşınmalı eğitime yönelik yönetici ve öğretmen görüşlerinin dağılımı nasıldır?
4. İlköğretimde taşınmalı eğitime yönelik yönetici ve öğretmen görüşlerinde;
 - 4.1. Okuldaki göreve göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - 4.2. Cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - 4.3. Yaşa göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - 4.4. Eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - 4.5. Mesleki çalışma yılına göre anlamlı farklılık var mıdır?
 - 4.6. Taşıma merkezi okulda çalışma yılına göre anlamlı farklılık var mıdır?
5. İlköğretimde taşınmalı sistemle ilgili olarak velilerin görüşleri nelerdir?

Sayıtlılar

Katılımcılar ölçek ve görüşme sorularını içtenlikle ve ciddiye alarak yanıtlamışlardır.

Sınırlılıklar

1. Araştırma 2011-2012 eğitim öğretim yılı Konya ili ve ile bağlı Seydişehir ilçesinin taşıma merkezi ilköğretim okulları yönetici, öğretmen, öğrenci ve velileri ile sınırlıdır.
2. Yönetici, öğretmen ve öğrencilerin taşınalı eğitim ile ilgili görüşleri, uygulanan ölçeklerin ölçtüğü ile sınırlıdır.
3. Velilerin taşınalı eğitim ile ilgili görüşleri, uygulanan görüşme formunun ölçtüğü ile sınırlıdır.

Tanımlar

Birleştirilmiş Sınıf: Birleştirilerek bir derslikte tek öğretmen tarafından okutulan birden fazla sınıftır (MEB Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği, 2000).

İlköğretim Okulu: Zorunlu eğitim çağındaki çocukların eğitim- öğretim gördükleri ve öğretim süresi sekiz yıl olan okuldur (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Taşınalı Merkezi İlköğretim Okulu: Çevredeki yerleşim birimlerinden taşınalı öğrencilerin eğitim-öğretim gördükleri ilköğretim okuludur (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Taşınalı İlköğretim Sistemi: İlköğretim okulu bulunmayan veya eğitim-öğretime kapalı olanlar ile birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin seçilen merkezlerdeki ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak eğitim-

öğretim görmelerini sağlamak amacıyla yapılan uygulamadır (MEB Taşımali İlköğretim Yönetmeliği, 2000).

Öğrencisi Taşınan Okul: Birleştirilmiş sınıf uygulamasının yapıldığı taşıma kapsamına alınan ilköğretim okuludur (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Öğrencisi Taşınan Yerleşim Birimi: Öğrencileri taşıma kapsamına alınan köy ve köy altı yerleşim birimidir (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Kısaltmalar

APK: Araştırma Planlama Kurulu

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

PİO: Pansiyonlu İlköğretim Okulu

YİBO: Yatılı İlköğretim Bölge Okulu

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Milli Eğitim Bakanlığı Taşımali İlköğretim Yönetmeliği'ne göre taşımali öğretimin tanımı; “İlköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına günubirlik taşınarak kaliteli bir eğitim-öğretim görmelerini sağlamaktır” şeklindedir (MEB, 2000). Bu tanıma göre; taşımali eğitim kapsamına giren öğrenciler, az nüfuslu, yerleşimi dağınık olan ve öğretim yapmaya uygun olmayan bölgelerde yaşayan öğrencilerdir.

Taşımali eğitimde genel olarak karşılaşılan sorunları ve uygulamanın yararlılık seviyesini belirleyebilmek için bu konuyla ilgili farklı yıllarda farklı araştırmalar yapılmıştır. Bu bölümde de yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırma ve uygulamalara değinilmiştir.

Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Büyükkaragöz ve Şahin'in (1995), 1992-1993 öğretim yılında, Konya ili merkez ve ilçelerinde taşımali ilköğretim uygulamasına katılan okullarda yaptıkları, “Taşımali İlköğretim Uygulamaları” adlı araştırmada; araştırma örneklemini 270 öğretmen, 166 yönetici ve 276 öğrenci velisinden oluşmaktadır. Genel amacı; “Taşımali İlköğretim Uygulaması çalışmalarının durumu, nitelikleri ve sorunlarını tespit etmek ve çözümler getirmek” olan araştırmada, 37 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Verilerden elde edilen sonuçlar, öğretmen, yönetici ve velilerin taşımali ilköğretim uygulamasının öğrenci başarısını arttırdığı düşüncesinde olduğunu göstermiştir. Ayrıca taşıma merkezi okulların araç-gereç ve donanım açısından daha iyi olduğu görüşü de ortaya çıkmıştır.

Konuyla ilgili araştırmalardan bir diğeri de Yıldırım (1991)'in araştırmasıdır. Bu araştırmada ise ilköğretim hizmetlerinin yaygınlaştırılmasında ve verimli ilköğretimde önemli engel teşkil eden dağlıklı yerleşim düzeninin etkilerine; “Taşımali İlköğretim Uygulaması”nın önemine değinmiştir. Diyarbakır ili ve ilçe okul sayıları ile 1990-1991 öğretim yılı öğrenci sayılarını verdikten sonra; örneklem olarak aldığı Diyarbakır merkez köylerindeki 152 okulu; öğretmen sayısı, öğretim şekli, derslik sayısı ve öğrenci dağılımına göre değerlendirmiş; araştırmanın sonunda da “Taşımali İlköğretim Uygulaması” planlanırken göz önünde tutulması gereken hususlara değinmiştir. Yıldırım'a göre, merkez olarak seçilen yer pek çok yönden merkezi olmalıdır. Bu yerin nüfusu, iklimi, alt yapı durumu ve tüm koşulları göz önünde bulundurulmalıdır. Merkez kabul edilen yer, ulaşımın her mevsim sorunsuz yapılabileceği bir yer olmalıdır. Bazı dağlıklı yerlerde kışın yollar belli bir süre kapanabilir. Bu durumda o zamanlan tatil sayıp öğrenim yılının başına ve sonuna günleri ilave etmek mümkündür.

Karakütük (1996) tarafından Ankara'nın Sincan ilçesinde yapılan çalışmada “Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Sorunları” incelenmiştir. Yapılan çalışma sonucunda; taşımali eğitimin sekiz yıllık ilköğretimin yaygınlaştırılmasını hızlandırdığı ve yoksul aile çocuklarına okuma olanağı sağladığı belirlenmiştir. Ayrıca bu uygulama ile öğrencilerin başarı düzeyinin yükselmesi, daha iyi olanaklara sahip olunması, birleştirilmiş sınıf uygulamasının ve eğitim maliyetinin azalması gibi olumlu sonuçların yanı sıra; öğle yemeği konusunda sorunlar yaşanması ve yöre halkının servis araçlarını kullanması gibi olumsuz sonuçlara da ulaşılmıştır.

Kaya ve Aksu (2004), çalışmalarında eğitimde fırsat ve olanak eşitliği açısından taşımali ilköğretim uygulamasını değerlendirmişlerdir. Çalışmanın amacı; öğrenciler arasındaki başarı farklarının giderilmesinde taşımali eğitimin rolünün belirlenmesi olmuştur. Gaziantep ili Nizip ilçesine bağlı İkizce Köyü'nde bulunan ve taşıma merkezi olan İkizce İlköğretim Okulu'nda gerçekleştirilen çalışmaya, 208'i taşıma merkezi öğrencisi, 128'i taşımali öğrenci olmak üzere toplam 336 öğrenci katılmıştır. Amaca ulaşmak için sekiz soruya yanıt aranmıştır. Çalışma yapılırken taşımali öğrenciler ile merkezin öğrencileri; okul başarıları, sınıf başarıları, not

ortalamaları, devamsızlıkları, okul-sınıf birincilikleri, başarısız olanları-başarılı olanları, seviye tespit sınav sonuçları bakımından karşılaştırılmışlardır.

Küçüköğlü (2001) da Erzurum'un Aşkale ilçesine bağlı Kandilli beldesinde "İlköğretimde Taşımali Eğitim Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri" konulu bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma ile taşımali eğitim uygulamasının sorunları tespit edilmek istenmiştir. Bu çalışma sonucunda uygulamanın genel okullaşma oranını arttırdığı belirlenmiş ancak genel başarı düzeyini arttırdığı konusunda net bulgulara rastlanmamıştır. Taşıma merkezi okullara yeterli personelin verilmemesinin oluşturduğu bazı problemler ve öğle yemekleri konusundaki sıkıntılar da araştırmanın sonuçları arasındadır.

Büyükboyacı'nın (1998) Çanakkale ili ilçelerinde yaptığı çalışması sonucunda, öğrencilerin Türkçe'yi daha iyi konuşup yazdıkları, sosyal ve kültürel faaliyetlere daha çok katıldıkları, kişiliklerinin olumlu yönde geliştiği belirlenmiştir. Aynı çalışmada, bölgede yaşayan velilerin ve öğretmenlerin uygulamadan memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Taşıma araçlarının sayıca yeterli olduğu ancak araçların ve şoförlerin seçiminde yeterli özenin gösterilmediği bu çalışma ile ortaya konulmuştur.

Baş (2001) da Bolu ili dâhilinde aynı konulu bir araştırma yapmıştır. Çalışmasında, taşıma araçlarının yöre halkı tarafından kullanılmadığı ancak taşımaya uygun olmadığı, şoförlerin de işlerini yapabilecek eğitime sahip olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Okul ile taşıma öğrencilerinin iletişiminin zayıf olması ve okulun öğretmen sayısınınca yetersiz olmasının da pek çok soruna yol açtığını belirtmiştir.

Yurt Dışındaki Benzer Uygulamalar

Taşımali Eğitim pek çok ülkede uygulanan bir uygulamadır. Genel amaç, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak, oluşan aksaklıkları gidermek ve toplumun her kesimine aynı eğitim imkânını sunabilmektir. Taşımali Eğitim uygulamasının

şekillenmesi ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Şartlar bu şekillenmenin sebebidir.

Ülkemizde taşıma ilköğretim okullarında yapıldığı için “İlköğretimde Taşımali Eğitim” adını almıştır. Başka hiçbir ülkede, bizim ülkemizdeki gibi İlköğretimin tüm sınıflarının dâhil edildiği bir taşımali eğitim uygulamasına rastlanmamıştır.

Hollanda'nın Deventer Şehri Belediyesi'nden bir grubun 18-29 Ekim 1996 tarihleri arasında Türkiye'ye yapmış oldukları resmi nitelikli eğitim gezisinin bir bölümü 22-24 Ekim 1996 tarihleri arasında Balıkesir ilinde önceden belirlenen okullara yapılan ziyaretlerle gerçekleşmiştir. Araştırmacı, gezi ve incelemeler sırasında Hollandalı gruba ülkelerinde taşımali ilköğretim ya da benzeri bir uygulamanın olup olmadığını, var ise amacının ne olduğunu, uygulamanın nasıl yürütüldüğünü yazılı olarak sormuştur. Grupta görevli “Kamu Okulu De Snippeling” müdürü Smit Hendrik Greelt Jacop'un yazılı olarak verdiği bilgide; Hollanda'da ilkokullarda öğrenci sayısının 23'ün altına düşmesi ile okulların kapandığı, bu durumda öğrencilerin en yakın okullara servislerle gidebildikleri, servis ücretlerinin büyük bir bölümünün belediye tarafından, kalan kısmının ise veliler tarafından karşılandığı, Hollanda'da birleştirilmiş sınıf uygulamasının az olduğu, bu uygulamanın genellikle merkeze uzak köylerde olduğu, bu okullardaki öğrencilerin velilerinin istemeleri üzerine okulun taşıma kapsamına alındığı, birleştirilmiş sınıf uygulamasının öğrencilerin aleyhine olduğu, merkezi yerlerdeki okulların imkânlarından öğrencilerin daha çok faydalandığı belirtilmiştir (Altunsaray, 1996).

Yeni Zelanda'da Taşımali Eğitim uygulaması okul öncesi- erken çocukluk döneminde kullanılmaktadır. Kırsal kesimdeki çocuklara erken çocukluk eğitimi, Taşımali Okul Öncesi birimleri tarafından verilmektedir. Eğitim Bakanlığı'nın kararıyla dokuz birim bu alanda hizmet vermektedir. Bu birimlerden her birinde iki kreş öğretmeni bulunmaktadır. Bu dokuz birim her hafta kırsal bölgeleri gezmektedirler (Kennedy, 1990: Akt. Meydan, 2004; ss. 255–265).

Taşınmalı Eğitim uygulamalarının geniş kapsamlı bir örneği Avustralya'nın Orta Queensland bölgesinde uygulanan "Taşınabilir Sınıf Projesi"dir. Queensland Eyaleti Eğitim Bakanı tarafından tavsiye edilen bölgelerde uygulanmaktadır. Eğitim Bakanlığı öncelikle uygulamanın kırsal kesim bölgelerinde yapılmasını tavsiye etmektedir. Proje Avustralya Okullar Komisyonu tarafından ekonomik açıdan desteklenmektedir. Nüfusuna oranla geniş bir arazi yapısına sahip olan Avustralya'da, aileler geniş alanlara yayılarak yaşamaktadırlar. 150.132 kilometrekare yüzölçümlü Orta Queensland'ın nüfusu 31.900 kişidir. Her kilometrekareye 1 insan düşmektedir. Bu sebeple, bu ailelerde bulunan çocuklara "Taşınabilir Sınıf" uygulaması ile eğitim verilmektedir. Uygulama için kamyonların kasa kısımları sınıf şekline dönüştürülmüş ve en az 10 çocuğun eğitim yapabileceği ortam hazırlanmıştır. Taşınabilir sınıf olarak kullanılan kamyonlarda biri yönetici ve biri öğretmen olmak üzere iki personel bulunmaktadır. 1978 yılından itibaren uygulanan bu projedeki "Taşınmalı Sınıflar"ın ihtiyaçları merkez komiteleri tarafından sürekli olarak karşılanmaktadır, dokuz bölgede yapılan bu uygulama başarılı bir şekilde devam etmektedir (Fowler, 1979: Akt. Küçüköğlü, 2001; s. 71).

Yapılan incelemeler göstermektedir ki hem ülkemizde hem de farklı ülkelerde taşınmalı eğitim uygulaması hali hazırda kullanılmaktadır. Bu uygulamaların ana hatları ortaktır ancak uygulama şekilleri imkânlarla ve beklentilere göre değişiklikler göstermektedir. Ama genel olarak taşınmalı eğitim uygulaması toplumun her kesiminin eğitim görmesi, fırsat eşitliği sağlanabilmesi amaçlanarak hazırlanmış bir uygulamadır. Bu uygulama nerede ne şekilde olursa olsun öğrenci başarısını doğrudan etkilediği için oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle de her basamağının dikkatle incelenmesi ve olumsuzluklarının en aza indirgenmesi gerekmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma, varolan bir uygulamanın durumunu, özelliklerini belirlemek için yapılan betimsel bir araştırmadır. Betimsel araştırma varolan bir olayı nicel (sayıları kullanarak) ya da nitel (bir birey ya da grubun özelliklerini ortaya koyarak) yönden betimleyen bir araştırma türüdür (McMillan ve Schumacher, 1984; s. 26 Akt: Balcı, 1989; s. 22,1: 412). Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinden yola çıkılarak Taşımali Eğitim Uygulaması ile ilgili mevcut durum incelendiği için bu çalışma betimsel bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni; 2011-2012 eğitim öğretim yılında Konya ili Seydişehir ilçesindeki Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı taşımali eğitim yapan ilköğretim okullarıdır.

Araştırmanın örnekleme de, Konya iline bağlı Seydişehir ilçesindeki taşımali eğitim yapan okullardan seçilmiş yönetici, öğretmen, taşıma kapsamındaki 4. , 5. , 6., 7. , 8. sınıf öğrencileri ve taşıma kapsamında öğrencisi bulunan velilerden oluşmaktadır. Uygulama ilçedeki bütün taşıma merkezi okullarda yapılmıştır. Örneklem oluşturulurken tabakalı ve oranlı küme yöntemi kullanılmıştır. Sayı az olduğu için, uygulama, bu okullardaki bütün yönetici ve öğretmenlere yapılmıştır. Yani yönetici ve öğretmenler için grup örnekleme yapılmıştır. Öğrenciler seçilirken ise tabakalı ve oranlı küme yöntemi kullanılmış, öğrencilerin sınıf seviyesi ve cinsiyetine göre eşit oranlarda bir örneklem oluşturulmuştur. Örneğin bir okuldaki bütün 4. Sınıf şubelerinden eşit sayıda öğrenci seçilmiştir. Ayrıca bu öğrenciler içinden de eşit sayıda kız ve erkek öğrenciler seçilerek örneklem oluşturulmuştur.

Velilere yönelik görüşme formunun yüz yüze uygulanabilmesi içinse ulaşılabilirlik durumuna göre sayı belirlenmiştir. Taşıma kapsamında öğrencisi bulunan 200 veliye görüşme formu uygulanarak görüşleri alınmıştır. Bu 200 veli belirlenirken, uygun ve kota örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Tüm veliler arasından sadece taşıma kapsamında öğrencisi bulunan veliler alınmış, daha sonra bunlar arasında kolay ulaşılabilir olanlarına görüşme formu uygulanmıştır.

Ölçme araçlarının ön uygulaması Konya iline bağlı Seydişehir ilçesindeki taşımali eğitim uygulanan okullardan seçilen denekler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ön uygulama da sayılar daha sınırlı tutulmuştur.

Ölçme araçlarının nihai uygulaması da Seydişehir ilçesindeki taşımali eğitim yapan 10 ilköğretim okulunda yapılmıştır. Bu okullarda görev yapan 182 yönetici ve öğretmene “Yönetici ve Öğretmen Görüşleri Ölçeği” , eğitim gören 424 öğrenciye (4, 5, 6, 7 ve 8. sınıfta okuyan kız ve erkek öğrenciler) “Öğrenci Görüşleri Ölçeği” uygulanmıştır. Ayrıca taşıma eğitim kapsamında öğrencisi bulunan 200 veliye de “Veli Görüşme Formu” uygulanmıştır. Nihai uygulama örneklemine ait kişisel özellikler aşağıdaki gibidir.

Araştırma örnekleme 3 grup denekten oluşmaktadır. Bunlar yönetici-öğretmenler, öğrenciler ve velilerdir. Uygulamaya örneklem olarak seçilen yönetici-öğretmen ve öğrencilerin kişisel özellikleri aşağıdaki gibidir.

a. Yönetici ve Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri:

Araştırmanın örneklemindeki yönetici-öğretmenlerin okullara göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3
Yönetici ve Öğretmenlerin Okullara Göre Dağılımı

OKULLAR	N	%
İhsan Tekin İ.Ö.O.	22	12,1
Şehit Özgür Öncel İ.Ö.O.	19	10,4
Gevrekli İ.Ö.O.	15	8,2
Halise Güney İ.Ö.O.	13	7,1
Alüminyum İ.Ö.O.	28	15,4
Yaylacık İ.Ö.O.	10	5,5
Ortakaraören Cumhuriyet İ.Ö.O.	11	6,0
İsmet Şen İ.Ö.O.	36	19,8
Kesecik İ.Ö.O.	15	8,2
Çavuş İ.Ö.O.	13	7,1
Toplam	182	100,0

Tablo 4, yönetici ve öğretmenlerin çalıştıkları okullardaki görevlerine göre dağılımını göstermektedir.

Tablo 4
Yönetici ve Öğretmenlerin Görevlerine Göre Dağılımı

GÖREVİ	n	%
Yönetici	22	12,1
Öğretmen	160	87,9
Toplam	182	100,0

Tablo 5, yönetici ve öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımını vermektedir.

Tablo 5
Yönetici ve Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

CİNSİYET	n	%
Bayan	66	36,3
Erkek	116	63,7
Toplam	182	100,0

Deneklerin yaşa göre dağılımı Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6
Yönetici ve Öğretmenlerin Yaşa Göre Dağılımı

YAŞ	n	%
30 yaş ve altı	42	23,1
31- 45 yaş	116	63,7
45 yaş ve üstü	24	13,2
Toplam	182	100,0

Deneklerin eğitim durumlarına göre sayısal dağılımı Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7
Yönetici ve Öğretmenlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

EĞİTİM DURUMU	n	%
Fakülte/Yüksek okul	175	96,2
Lisans üstü	7	3,8
Toplam	182	100,0

Deneklerin mesleki çalışma yılları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8
Yönetici ve Öğretmenlerin Mesleki Çalışma Yılına Göre Dağılımı

MESLEKİ ÇALIŞMA YILI	n	%
5 Yıl ve daha az	29	15,9
6- 9 Yıl	28	15,4
10-19 Yıl	86	47,3
19 Yıl ve daha fazla	39	21,4
Toplam	182	100,0

Deneklerin taşıma merkezi bir okulda çalışma yıllarına göre dağılımı Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9
Yönetici ve Öğretmenlerin Taşıma Merkezi Okulda Çalışma Yılına Göre Dağılımı

T. M. OKULDA ÇALIŞMA YILI	n	%
5 Yıl ve daha az	97	53,3
6- 10 Yıl	42	23,1
10 Yıldan fazla	43	23,6
Toplam	182	100,0

b. Öğrencilerin Kişisel Özellikleri:

Araştırma ölçeklerinin nihai uygulamasının yapıldığı örneklemden öğrencilerin okullara göre dağılımı ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 10
Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı

OKULLAR	n	%
İhsan Tekin İ.Ö.O.	44	10,4
Şehit Özgür Öncel İ.Ö.O.	45	10,6
Gevrekli İ.Ö.O.	45	10,6
Halise Güney İ.Ö.O.	45	10,6
Alüminyum İ.Ö.O.	45	10,6
Yaylacık İ.Ö.O.	45	10,6
Ortakaraören Cumhuriyet İ.Ö.O.	20	4,7
İsmet Şen İ.Ö.O.	45	10,6
Kesecik İ.Ö.O.	45	10,6
Çavuş İ.Ö.O.	45	10,6
Toplam	424	100,0

Tablo 11 de öğrencilerin sınıf seviyesine göre dağılımını göstermektedir.

Tablo 11
Öğrencilerin Sınıf Seviyesine Göre Dağılımı

SINIF SEVİYESİ	n	%
4. Sınıf	82	19,3
5. Sınıf	92	21,7
6. Sınıf	73	17,2
7. Sınıf	88	20,8
8. Sınıf	89	21,0
Toplam	424	100,0

Tablo 12’de denek öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı verilmektedir.

Tablo 12
Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

CİNSİYET	n	%
Kız	215	50,7
Erkek	209	49,3
Toplam	424	100,0

Deneklerin annelerinin öğrenim durumuna göre dağılımı Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13
Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

ANNE ÖĞRENİM DURUMU	n	%
Diploması Olmayanlar	46	10,9
İlkokul	299	70,5
İlköğretim	57	13,4
Lise ve üzeri	22	5,2
Toplam	424	100,0

Deneklerin babalarının öğrenim durumuna göre dağılımı Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14
Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

BABA ÖĞRENİM DURUMU	n	%
Diploması Olmayanlar	21	5,0
İlkokul	253	59,7
İlköğretim	68	16,0
Lise ve üzeri	82	19,3
Toplam	424	100,0

Deneklerin aile gelir düzeyleri Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15
Öğrencilerin Aile Gelir Durumuna Göre Dağılımı

GELİR DÜZEYİ	n	%
3201 TL ve üstü	5	1,2
1601 TL ve 3200 TL	28	6,6
801 TL ve 1600 TL	100	23,6
401 TL ve 800 TL	133	31,4
400 TL ve altı	158	37,2
Toplam	424	100,0

Deneklerin bir önceki dönem / yıl başarı notu durumuna göre dağılımları Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16
Öğrencilerin Başarı Durumuna Göre Dağılımı

BAŞARI	n	%
1 (zayıf)	21	5,0
2 (geçer)	29	6,8
3 (orta)	104	24,5
4 (iyi)	143	33,7
5 (pekiyi)	127	30,0
Toplam	424	100,0

Deneklerin okula geliş uzaklıklarına göre dağılımı Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17
Öğrencilerin Okula Uzaklık Durumuna Göre Dağılımı

UZAKLIK	n	%
2 km’ den az	62	14,6
2 km- 20 km	333	78,5
20 km’ den fazla	29	6,8
Toplam	424	100,0

Veri Toplama Araçları

Eğitimde öğrencilerin öğrenme seviyelerini kontrol edip, eksiklerini giderebilmek için ölçme ve değerlendirme yapmak çok önemlidir. Çünkü ölçme-değerlendirme sonucunda geri bildirim alınır, yanlış ya da eksik noktalar belirlenir ve çalışmalar buna göre yapılır. İşte bir uygulamanın uygunluğunu ve doğruluğunu kontrol edebilmek için de ölçme- değerlendirme yapmak şarttır.

Bilimsel bir araştırmanın en önemli basamaklarından olan ölçmeyi gerçekleştirebilmek için öncelikle hangi özelliğin, ne şekilde ölçüleceğini doğru saptamak gerekir. Ölçmenin doğruluğu verilerin doğru çözümlenmesine olduğu kadar, ölçülecek niteliğin tam olarak belirlenmesine ve doğru veri toplama araçlarının kullanılmasına bağlıdır. Bu nedenle araştırılan niteliğe en uygun araçlar geliştirilip, en doğru şekilde kullanılmalıdır.

Ölçmenin amacına uygun olması ve beklenen sonucu vermesi için öncelikle ölçme araçlarının geliştirilmesi bölümünde hassas davranmak gereklidir. Bir ölçme aracı geliştirirken iki aşama uygulanır. Bunlar maddeleri oluşturma ve ön denemedir. Ölçek maddeleri oluşturulmadan önce araştırmayla ilgili geniş bir alan yazın taraması yapılır, aynı konuda yapılmış araştırmalar ve uygulanmış benzer ölçekler incelenir. Ayrıca konuyla ilgili kişilerle de yapılan görüşmeler sonucu farklı görüşler toplanabilir. Bu çalışmaların sonucunda pek çok ölçek maddesi derlenmiş olur.

Toplanan bu maddelerle “Madde Havuzu” oluşturulur. Bu çalışmadan sonra elde edilen bilgiler ölçek maddeleri haline getirilir. Ölçek maddelerini oluştururken dikkat edilmesi gereken noktalar vardır. Bunlara dikkat edilerek yeterli görülen sayıda ölçek maddesi oluşturulur ve ön denemeye uygun hale getirilir.

Bu araştırmanın verileri, hazırlanan form ve ölçekler yoluyla toplanacaktır. Bu araçlar şunlardır:

- 1) İlköğretimde taşınmalı eğitim uygulamasına yönelik yönetici ve öğretmen görüşleri ölçeği
- 2) İlköğretimde taşınmalı eğitim uygulamasına yönelik öğrenci görüşleri ölçeği
- 3) İlköğretimde taşınmalı eğitim uygulamasına yönelik veli görüşme formu (Araştırma yapılan bölgelerde okuma- yazma oranının düşük olması ihtimaline karşı veliler için görüşme formu uygulanması tercih edilmiştir).

Araştırmaya ait veri toplama araçlarının geliştirilmesi ve ön uygulaması ile ilgili bilgiler aşağıda açıklandığı şekildedir:

Taşınmalı Eğitim Uygulamasına Yönelik Görüş Ölçeği: Araştırmayla ilgili görüşleri toplamak amacıyla en sık kullanılan yöntemlerden biri Likert Tipi ölçektir. Likert ölçeği belli bir grubun bir konuya karşı tutumunu ölçmeyi amaçlayan araçlardır. Likert ölçeğinde soru sorulmaz. Konuyla ilgili olumlu ve olumsuz ifadeler yer alır. Araştırmaya katılan denekler bu cümleleri okur ve katılım derecesine göre uygun olan ifadeyi işaretler. Bu araştırmada da yönetici, öğretmen ve öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerini belirlemek için likert ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan olan “*Taşınmalı Eğitim Uygulamasına Yönelik Yönetici-Öğretmen Görüşleri Ölçeği*” oluşturulmadan önce; konuyla ilgili literatür taraması yapılmış, bunun yanı sıra farklı araştırmalar incelenmiştir. Aynı konulu farklı araştırmalarda kullanılmış pek çok ölçek incelenmiştir. Ayrıca taşıma merkezi okullarda görevli yönetici ve öğretmenlerle görüşmeler yapılmış ve taşınmalı eğitim uygulaması ile ilgili olumlu- olumsuz görüşleri not alınmıştır. Yapılan çalışmalarda

elde edilen tüm bilgiler, maddeler halinde derlenmiştir. Bu derlenenlerden yola çıkılarak 85 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Bu maddeler oluşturulurken aşağıdaki noktalara dikkat edilmiştir:

- Olumlu ve olumsuz ifadeler kullanılmıştır.
- Olgusal ifadelerin olmamasına özen gösterilmiştir.
- Bir maddede birden çok yargı ya da ifade olmamasına dikkat edilmiştir.
- Maddeler yalın ve anlaşılır bir şekilde yazılmıştır.
- Ölçekte kullanılan olumlu maddeler için “Kesinlikle katılıyorum” ve “Katılıyorum” , olumsuz maddeler için “Hiç katılmıyorum” ve “Katılmıyorum” ifadeleri kullanılmıştır. Olumlu ve olumsuz fikir içermeyen maddeler içinse “Kararsızım” ifadesi kullanılmıştır.

Konunun araştırılması amacıyla madde havuzundan seçilen 26 maddeyle yönetici ve öğretmenlere yönelik bir “Yönetici-Öğretmen Görüşleri Ölçeği” hazırlanmıştır. Bu ölçeğin ilk 24 maddesi, 5’li Likert Tipi bir ölçektir. Ölçek sonundaki 25. ve 26. maddeler de çoktan seçmelidir. 25. maddede yine madde havuzundan yararlanılarak 9 tane madde yazılmış ve sorun olarak görülenlerin işaretlenmesi istenmiştir. 26. maddede de konuya yönelik 11 tane öneri cümlesi verilmiş ve bunlardan kendilerine uygun olanları işaretlemeleri istenmiştir. 25. ve 26. maddelerin sonunda “Başka sorun varsa lütfen belirtiniz. ” şeklindeki bir cümleyle de deneklerden konuyla ilgili farklı fikirler almak amaçlanmıştır. Hazırlanan ölçeğin uygunluğunun sınanması için deneme uygulaması 150 denek üzerinde yapılmıştır. İstatistiksel sonuçlar danışman öğretim üyesi tarafından incelenmiş, bazı maddelerin anlaşılmadığı ve ölçeğin amacını bozduğu ortaya çıkmıştır. Bu nedenle likert tipi olarak hazırlanan ilk 24 maddeden 5 tanesi ölçekten çıkarılmıştır. “Taşınmalı Eğitim Uygulamasına Yönelik Yönetici- Öğretmen Görüşleri Ölçeği” bu şekliyle taşıma merkezi olan 10 okulda görev yapan 182 deneğe yapılmıştır. “Taşınmalı Eğitim Uygulamasına Yönelik Yönetici- Öğretmen Görüşleri Ölçeği” EKLER bölümünde verilmiştir.

Araştırmada ikinci olarak da “*Taşınmalı Eğitim Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri Ölçeği*” uygulanmıştır. Bu ölçme aracı oluşturulmadan önce de konuyla

İlgili literatür taraması yapılmış, aynı amaçtaki ölçekler incelenmiştir. Taşıma merkezi okullarda öğrenim gören öğrencilerle görüşmeler yapılmış, konuyla ilgili görüşleri alınmıştır. Ayrıca öğrencilerden bu konudaki düşüncelerini yazılı olarak sunmaları istenmiş ve bu metinler toplanıp, incelenmiştir. Toplanan bilgilerden yola çıkılarak, diğer ölçekte de yapıldığı gibi bir madde havuzu oluşturulmuştur. Ölçek maddesi yazma kurallarına dikkat edilerek, bu havuzdan seçilen 24 madde ile bir görüş ölçeği hazırlanmıştır. Bu ölçek 3'lü Likert Tipi bir "Öğrenci Görüşleri Ölçeği"dir. Dereceleme ölçeğinde, olumlu maddeler için "Katılıyorum", olumsuz maddeler için "Katılmıyorum", olumlu ya da olumsuz fikir içermeyen maddeler için de "Kararsızım" ifadeleri yer almıştır. Ölçek maddelerinin öğrenci düzeyine uygunluğunu, araştırmanın amacına ne derece hizmet ettiğini sınamak için deneme uygulaması 123 taşımali eğitim öğrencisi üzerinde yapılmıştır. İstatistiksel sonuçlar danışman öğretim üyesi tarafından incelenmiş ve 4 maddenin öğrenciler tarafından yanlış anlaşıldığına karar verilmiştir. Bu 4 madde ölçekten çıkarılmıştır. "Taşımali Eğitim Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri Ölçeği" bu şekli ile 10 ilköğretim okulundan seçilen 424 tane taşımali eğitim gören öğrenci üzerinde yapılmıştır. "Taşımali Eğitim Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri Ölçeği" EKLER bölümünde verilmiştir.

Bu araştırmada kullanılan 3'lü ve 5'li Likert ölçeklerinin puanlama anahtarları Tablo 18 ve Tablo 19'daki gibidir.

Tablo 18
5'li Likert Tipi Bir Ölçekteki Maddelerin Puanlama Anahtarı

Seçenek	Olumlu İfade Puanı	Olumsuz İfade Puanı
Kesinlikle katılmıyorum	5	1
Katılmıyorum	4	2
Katılıyorum	2	4
Kesinlikle katılıyorum	1	5

Tablo 19
3'lü Likert Tipi Bir Ölçekteki Maddelerin Puanlama Anahtarı

Seçenek	Olumlu İfade Puanı	Olumsuz İfade Puanı
Katılmıyorum	3	1
Katılıyorum	1	3

Görüşme Formu: Çalışmada veli görüşlerini anket kullanarak toplamak yerine, “*Veli Görüşme Formu*” tercih edilmiştir. Çünkü araştırmanın konusu, daha çok kırsal kesimleri ilgilendirmektedir ve bu bölgelerde de veliler arasında okuma- yazma bilme oranı düşüktür. Uygulanacak olan formun soruları oluşturulmadan önce bu konuda uygulanmış farklı veli görüşleri toplama araçlarının maddeleri ve sonuçları incelenmiştir. Ayrıca bazı velilerle yüz yüze görüşmeler yapılmış ve konuya yönelik genel düşünceleri alınmıştır. Yapılan bu bilgi toplama çalışmalarından ve velilerden elde edilen bilgilerden yola çıkılarak bir madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzundan problemin sorusuna uygun nitelikte cevapların alınabileceği düşünülen maddelerin seçilmesi ile görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formu konuyla ilgili 21 tane açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Ayrıca daha farklı görüşlerin elde edilebilmesi için görüşme formuna da çoktan seçmeli cümlelerden oluşan bir madde eklenmiş ve deneklerden kendilerine göre uygun olanlarını işaretlemeleri istenmiştir. Görüşme formu velilere uygulanarak nitel çözümleme yapılmıştır. Görüşme formu uygulaması yüz yüze yapıldığı için maddelerin anlaşılmaması gibi durumlar yaşanmamıştır. Ölçek danışman öğretim üyesi tarafından incelenmiş ve uygulamaya uygun bulunmuştur. Ölçme aracının uygulaması seçilen 200 tane veliye yapılmış ve nitel değerlendirme ile yorumlanmıştır. “Taşımali Eğitim Uygulamasına Yönelik Veli Görüşme Formu” EKLER bölümünde verilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırma konusu ile ilgili anketlerin uygulandığı deneklerin kişisel özelliklerini belirleyebilmek için de “*Kişisel Bilgi Formu*” oluşturulmuştur. Öğrenciler için hazırlanan formdaki sorular öğrencinin okulunu, sınıfını, cinsiyetini, anne ve babasının öğrenim durumunu, ailenin aylık gelir durumunu (konuyla ilgili düşüncelerini etkilediği için bu kriter konulmuştur), başarı durumunu ve yaşadığı

yerin taşıma merkezi okula uzaklığını belirleyici nitelikte sorulardır. Yönetici ve öğretmenler için oluşturulan formdaki sorular, katılımcıların okuldaki görevini (yönetici ya da öğretmen), cinsiyetini, yaşını, eğitim durumunu, mesleki çalışma yılını ve taşıma merkezi bir okuldaki çalışma süresini belirleyici niteliktedir. Veli görüşme formu için de bir kişisel bilgiler bölümü hazırlanmıştır. Bu bölümde de araştırmaya katılan velilerin, cinsiyeti, yaşı, mesleği, öğrenim durumu ve aylık geliri (konuyla ilgili düşüncelerini etkilediği için bu kriter konulmuştur) belirlenmektedir.

Veri Çözümleme Teknikleri

Gerekli veri toplama araçları geliştirilip, katılımcılara uygulandıktan sonra, toplanan veriler istatistiksel tekniklerle çözümlenerek, elde edilen sonuçlara dayalı olarak bulgular ve yorumlar yazılmış ve öneriler geliştirilmiştir.

Toplanan verilerin analizinde hem nitel, hem de nicel teknikler kullanılmıştır. Yönetici- öğretmen ve öğrenci anketlerinin analizleri SPSS-15.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesi amacı ile şu teknikler kullanılmıştır: Frekans ve yüzde, standart sapma, aritmetik ortalama, korelasyon ve faktör analizi. Velilere yönelik hazırlanan veli görüşme formundaki sorular açık uçlu olduğu için de tek tek incelenip nitel değerlendirmeler yapılmış, sonuçlara ulaşılmıştır. Veli görüşme formları için içerik çözümlemesi yapılmış ve sonuçlara ulaşılmıştır.

Yönetici-öğretmen ve öğrenci görüşlerinin dağılımına ulaşabilmek için standart sapma ve aritmetik ortalama değerleri hesaplanmıştır. Yönetici-öğretmenlerin ve öğrencilerin alt problemlerde belirlenen değişkenlerine göre görüşleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirleyebilmek için de varyans analizi yapılmıştır. Grup sayısı 2 olan durumlarda (cinsiyet gibi değişkenlerde) t-testi, grup sayısının 2'yi geçtiği durumlarda (yaş gibi değişkenlerde) ise tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Varyans analizi sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılığın çıkması durumunda, farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını saptayabilmek için en küçük önemli farklar testi(LSD) uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi istatistiksel çözümlenelerde $p=0,05$ olarak verilir.

Bu değerden küçük değerlerle karşılaşılan durumlarda LSD uygulaması yapılmıştır. Yapılan bu analiz çalışmalarının sayısal sonuçları “Bulgular ve Yorumlar” bölümünde yer almaktadır.

Kullanılan lme araçlarının amacına hizmet edip etmediğini saptayabilmek için tüm istatistiksel çalışmalardan önce geçerlik ve güvenirliğinin belirlenmesi gerekir. Bu nedenle de öncelikle araştırmada kullanılan lme araçlarına yönelik geçerlik ve güvenirlik analizi çalışmaları yapılmıştır. Sonuçlar aşağıda sunulduğu gibidir.

Ölçeklerin Geçerliği

Araştırmada kullanılan lme araçlarının geçerliği ile ilgili kanıt bulabilmek için yapı geçerliğine bakılmıştır. Yurdabakan’ın (2008) da belirttiği gibi özellikle tutum, ilgi, görüş gibi duyuşsal özelliklerin kapsamını belirlemek bilişsel özellikler kadar kolay değildir. Bu amaçla başvurulabilecek bir yöntem ölçeğin yapı geçerliğini sınamaktır. Bu sınama işi faktör analizi olarak bilinen istatistiksel bir yönteme dayanır. Faktör analizi, araştırmalarda ölçeğin yapı geçerliğini sınamak amaçıyla kullanılır. Ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçüp ölçmediğini belirleyebilmek için faktör analizi yapmak gerekmektedir.

Uygulanan ölçeklerle ilgili faktör analizi çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalara kanıt olarak analiz sonuçları aşağıdaki gibidir.

Yönetici-ğretmenlere uygulanan ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı 0,77 ve Bartlett’s testi ($x^2= 1935,55$; $p<0,01$) anlamlı bulunmuştur. Ölçeğin özdeğeri 11,65; açıkladığı toplam varyans ise 61,35 olarak bulunmuştur. Yapılan analiz çalışmalarında ölçek maddelerinin 4 boyutta toplandığı grlmştir. Bu boyutlardaki maddeler incelendiğinde, 1. boyutta taşımanın okula olan olumsuz etkileri ile ilgili maddelerin, 2. boyutta taşıma merkezi okulun sosyal olanakları ile ilgili maddelerin, 3. boyutta taşıma merkezi okulun fiziksel-maddi olanakları ile ilgili

maddelerin, 4. boyutta ise öğrencilerin taşınması ve uyumu ile ilgili maddelerin olduğu görülmüştür.

Tablo 20
Yönetici- Öğretmen Görüşleri Ölçeğine İlişkin Faktör Yüğü ve Madde-Ölçek
Korelasyonları

Boyutlar	Madde No	Faktör Yüğü	Düzeltilmiş Madde Ölçek Korelasyonu
Boyut 1 (Taşımının okula olumsuz etkileri) ($\alpha= 0,81$)	3	0,59	0,58
	7	0,64	0,46
	8	0,75	0,62
	9	0,71	0,42
	10	0,38	0,43
	13	0,83	0,64
Boyut 2 (sosyal olanaklar) ($\alpha= 0,87$)	4	0,85	0,50
	11	0,87	0,53
	14	0,84	0,61
	17	0,54	0,29
	19	0,84	0,59
Boyut 3 (Fiziksel ve maddi olanaklar) ($\alpha= 0,77$)	1	0,91	0,35
	5	0,59	0,53
	15	0,79	0,57
	16	0,44	0,33
	18	0,54	0,54
Boyut 4 (taşıma ve okula uyum) ($\alpha= 0,68$)	2	0,70	0,52
	6	0,57	0,57
	12	0,57	0,15

Yukarıdaki tablo incelendiğinde ölçeğe ilişkin faktör yüğü değerlerinin 0,91 ile 0,38 arasında değıştiğı görülmektedir. Ayrıca düzeltilmiş madde-ölçek korelasyonları da 0,15 ile 0,64 arasındadır.

Öğrencilere uygulanan ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı 0,71 ve Bartlett's testi ($x^2= 2532,27$; $p<0,01$) anlamlı bulunmuştur. Ölçeğin özdeğeri 9,63; açıkladığı toplam varyans ise 48,20 olarak bulunmuştur. Yapılan analiz çalışmalarında ölçek maddelerinin 4 boyutta toplandığı görülmüştür. Ölçek maddeleri incelendiğinde; 1. boyutta okula uyum ile ilgili maddelerin, 2. boyutta taşımanın sunduğu olanaklarla ilgili maddelerin, 3. boyutta taşımanın neden olduğu olumsuzluklarla ilgili maddelerin ve 4. boyutta ise ulaşım ve taşıma ile ilgili maddelerin olduğu görülmüştür.

Tablo 21
Öğrenci Görüşleri Ölçeğine İlişkin Faktör Yüğü ve Madde-Ölçek
Korelasyonları

Boyutlar	Madde No	Faktör Yüğü	Düzeltilmiş Madde Ölçek Korelasyonu
Boyut 1 (uyum) ($\alpha= 0,75$)	6	0,40	0,32
	8	0,82	0,42
	9	0,74	0,43
	15	0,66	0,35
	19	0,52	0,25
	20	0,82	0,48
Boyut 2 (olanaklar) ($\alpha= 0,71$)	1	0,57	0,20
	2	0,91	0,35
	3	0,55	0,31
	4	0,45	0,25
	13	0,87	0,34
Boyut 3 (sınırlılıklar) ($\alpha= 0,65$)	5	0,43	0,24
	7	0,38	0,34
	10	0,86	0,36
	11	0,42	0,22
	12	0,87	0,40
	14	0,37	0,30

Boyut 4 (ulaşım ve taşıma) ($\alpha= 0,63$)	16	0,83	0,45
	17	0,79	0,37
	18	0,56	0,31

(Tablo 21'in devamıdır.)

Yukarıdaki tablo incelendiğinde ölçeğe ilişkin faktör yükü değerlerinin 0,91 ile 0,37 arasında değiştiği görülmektedir. Ayrıca düzeltilmiş madde-ölçek korelasyonları da 0,20 ile 0,48 arasındadır.

Ölçeklerin Güvenirliği

Güvenirlik bir ölçme aracının maddelerine verilen cevaplar arasındaki tutarlılıktır. Yapılan araştırmanın amacına ulaşabilmesi ve doğru sonuçlar vermesi için öncelikle ölçme aracının ölçülmek istenen özelliği ne kadar doğru ölçtüğünü belirlemek gerekir. Bunu belirleyebilmek için de güvenilirlik analizi yapılır.

Bu araştırmada iç tutarlılık kestirme yöntemine göre elde edilen Cronbach Alpha(α) güvenilirlik katsayıları bulunmuştur. SPSS 15.0 programı kullanılarak yapılan analiz çalışmaları sonucunda, uygulaması yapılan ölçeklerin güvenilirlik değerleri Tablo 22'de olduğu gibidir.

Tablo 22

Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Güvenirlik Katsayıları

Ölçekler	Güvenirlik Katsayısı (Alpha)
Yönetici-öğretmen görüşleri ölçeği	0,88
Öğrenci görüşleri ölçeği	0,77

Tablo incelendiğinde bu araştırmada kullanılan ölçeklerin toplamdaki Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılarının 0,88 ve 0,77 olduğu görülmektedir. Bir ölçme aracının güvenilirlik katsayısı 1'e yaklaştıkça güvenirliliği artar. Araştırmada kullanılacak olan her iki ölçeğin de güvenilirlik katsayıları ölçeklerin kullanılabilir

özelliğinde olduğunu göstermektedir. Ancak, öğrenci görüşleri ölçeği üç seçenekli (Katılıyorum-Kararsızım-Katılmıyorum) olarak hazırlanmıştır. Üçlü Likert Tipi ölçeklerde duyarlılık daha az olduğu için güvenilirlik katsayısının daha düşük olması olağandır.

Araştırmada kullanılacak olan üçüncü ölçme aracı ise “Veli Görüşme Formu”dur. Formun ön uygulaması velilerin okula daveti ile yapılmıştır. Her veli ile yapılan görüşmeler ve velilerin sorulara cevapları form üzerine not edilmiştir. Her veli ile görüşme süresi 5 ile 15 dakika arasında değişiklik göstermiştir. Formun uygulamasından elde edilen veriler tek tek incelenmiş ve Bulgular ve Yorumlar bölümündeki sonuçlara ulaşılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde önceki bölümde açıklanan veri toplama araçları ile toplanan verilerin her bir alt problemle ilgili olarak istatistiksel tekniklerle yapılan çözümlenmeleri sonucu elde edilen bulgular ve bu bulgularla ilgili yorumlar yer almaktadır. Ölçme araçlarının uygulamaları yapılmış olup, ölçeklerin veri girişleri SPSS 15.0 programı ile yapılmıştır. Veri girişleri tamamlandıktan sonra alt problemlere cevap bulmak amaçlı yapılan çözümlenmeler ile elde edilen sonuçlar ve yorumlar bu bölümde yer almaktadır. Her bir alt probleme ait bulgu ve yorumlar aşağıdaki gibidir:

Alt Problem 1. İlköğretimde taşınmalı eğitime yönelik öğrenci görüşlerinin dağılımı nasıldır?

Araştırmaya katılan öğrencilerin taşınmalı ilköğretim uygulaması ile ilgili görüşlerinin dağılımını bulabilmek için aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Tablo 23'te ölçekteki her maddeye ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo 23
Taşımali Eğitim Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri
Ölçeğinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

MADDELER	\bar{X}	S _x
1. Okulumuz, derslik sayısı ve bina açısından yetersizdir.	3,59	0,79
2. Okulumuzda bize her türlü sosyal imkân sunulmaktadır.	1,53	0,72
3. Okulumuz, öğretmen sayısı bakımından yetersizdir.	3,45	0,76
4. Öğle yemeği dışında gerektiğinde alışveriş yapabileceğimiz bir kantin bulunmaktadır.	1,69	0,86
5. Okulda verilen yemekler doyurucu olmuyor.	3,60	0,79
6. Arkadaşlarımla etkileşimim sayesinde Türkçeyi daha etkili kullanmaya başladım.	1,36	0,63
7. Okul ve sınıf kurallarına uymakta, taşımali olmayan arkadaşlarımdan daha çok güçlük çekiyorum.	3,51	0,72
8. İdareci ve öğretmenlerimiz tarafından okul faaliyetleri ile ilgili konularda fikirlerimiz alınmaktadır.	1,45	0,71
9. Taşımali olmayan arkadaşlarımızla karşılaştırdığım zaman başarı seviyelerimiz arasında fark yok.	1,58	0,76
10. Okulumuzun sınıf mevcutları çok fazladır.	3,75	0,87
11. Okul idaresi ile ilişki kurarken taşımali olmayan arkadaşlarımıza göre daha çekingenim.	3,59	0,77
12. Gün sonunda yorgun düşünüyorum ve bunun başarıımı düşürdüğünü düşünüyorum.	3,82	0,89
13. Evimin çevresinde imkânlar sınırlı; okulda ve çevresinde araştırma yapmak için imkân bulabiliyorum.	1,54	0,75

14. Taşıma araçlarının şoförlerinin bizimle iletişimi zayıf.	3,60	0,83
15. Taşıma araçlarında bize rehberlik edecek ek personel var.	1,85	0,90
16. Taşıma araçlarına bizim dışımızda kişiler alınmaktadır ve bu yüzden biz ayakta gidip geliyoruz.	3,52	0,82
17. Yolların bozuk olması, özellikle kış mevsiminde, bizi olumsuz etkilemektedir.	3,76	0,92
18. Taşımalı öğrencilerde devamsızlık yapma fazladır.	3,70	0,78
19. Sağlık hizmetlerinden daha fazla yararlanabiliyorum.	1,61	0,76
20. Taşımalı ilköğretim uygulaması doğru bir uygulamadır ve devam ettirilmelidir.	1,40	0,69

(Tablo 23'ün devamıdır.)

Tablo 23 incelendiğinde öğrencilerin taşımalı eğitime yönelik ölçeğe verdikleri yanıtların aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinin $3,82 \pm 0,89$ ile $1,36 \pm 0,63$ arasında değiştiği görülmektedir. Bu değerlere göre öğrenciler; ölçekteki “Gün sonunda yorgun düşünüyorum ve bunun başarıyı düşürdüğünü düşünüyorum” maddesine (m.12) en fazla katılımı göstermiştir. “Yolların bozuk olması, özellikle kış mevsiminde, bizi olumsuz etkilemektedir” , “Okulumuzun sınıf mevcutları çok fazladır” , “Taşımalı öğrencilerde devamsızlık yapma fazladır” maddeleri de fazlaca katılım gösterilen diğer maddelerdir. Tabloya göre öğrenciler “Arkadaşlarımla etkileşimim sayesinde Türkçe’yi daha etkili kullanmaya başladım” maddesine (m.6) en az katılım göstermiştir. Ayrıca “Taşımalı ilköğretim uygulaması doğru bir uygulamadır ve devam ettirilmelidir” ve “İdareci ve öğretmenlerimiz tarafından okul faaliyetleri ile ilgili konularda fikirlerimiz alınmaktadır” maddeleri de az katılım gösterilen maddelerdir.

Alt Problem 2. İlköğretimde taşınmalı eğitime yönelik öğrenci görüşlerinde:

2.1. Cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrenci görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Cinsiyet değişkeninde grup sayısı 2 olduğu için t-testi uygulanmıştır. Yapılan çalışmalar ile elde edilen aritmetik ortalama, standart sapma ve t-testi sonuçları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 24

Cinsiyete Göre Öğrencilerin Taşınmalı Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonucu

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sx	Serbestlik Düzeyi	t	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Uyum)	Kız	215	9,22	2,88	422	-0,52	0,60
	Erkek	209	9,37	3,18			
BOYUT 2 (Olanaklar)	Kız	215	11,58	2,54	422	-1,78	0,07
	Erkek	209	12,04	2,78			
BOYUT 3 (Olumsuz yönler)	Kız	215	17,99	2,47	422	-2,42	0,02*
	Erkek	209	18,60	2,76			
BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	Kız	215	14,63	2,45	422	0,28	0,78
	Erkek	209	14,56	2,185			
TOPLAM	Kız	215	53,41	6,58	422	-1,75	0,08
	Erkek	209	54,58	7,15			

(*) $p < 0,05$ olduğu için anlamlı farklılık vardır.

Tablo 24 incelendiğinde boyutlara göre aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinin 18,60±2,76 ile 9,22±2,88 arasında değiştiği görülmektedir. Toplamda ise bu değerler 54,58±7,15 ile 53,40±6,58 arasında değişmektedir. Bu ortalamalar arasında anlamlı fark olup olmadığını görmek için t-testi analizleri yapılmıştır.

Bunun sonucunda 3. boyuttaki değerin 0,05'ten küçük olduğu görülmüştür. Yani erkek öğrenciler taımalı eğitime yönelik daha olumsuz görüşlere sahiptir.

2.2. Sınıf seviyesine göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için ğrenci görüşleri leğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Sınıf değişkeni 2'den fazla grup içerdiği için varyans analizi(ANOVA) uygulanmıştır. alımalar ile elde edilen, aritmetik ortalama, standart sapma ve varyans analizi değerleri Tablo 25 ve Tablo 26'da olduğu gibidir.

Tablo 25

Sınıf Seviyesine Göre ğrencilerin Taşımalı Eğitime Yönelik Görüşler leğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Sınıf	n	\bar{X}	Sx
BOYUT 1 (Uyum)	4.sınıf	82	8,77	3,15
	5.sınıf	92	9,85	3,42
	6.sınıf	73	9,75	2,84
	7.sınıf	88	9,29	2,74
	8.sınıf	89	8,83	2,79
	Toplam	424	9,29	3,03
BOYUT 2 (Olanaklar)	4.sınıf	82	11,72	2,17
	5.sınıf	92	11,85	3,14
	6.sınıf	73	12,00	2,58
	7.sınıf	88	12,26	2,89
	8.sınıf	89	11,22	2,32
	Toplam	424	11,80	2,67

BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	4.sınıf	82	18,46	3,14
	5.sınıf	92	18,33	2,33
	6.sınıf	73	18,68	2,59
	7.sınıf	88	18,10	2,59
	8.sınıf	89	17,95	2,49
	Toplam	424	18,29	2,63
BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	4.sınıf	82	14,88	2,52
	5.sınıf	92	14,72	2,14
	6.sınıf	73	14,90	2,22
	7.sınıf	88	14,85	2,71
	8.sınıf	89	13,71	1,75
	Toplam	424	14,59	2,32
TOPLAM	4.sınıf	82	53,83	7,82
	5.sınıf	92	54,74	6,20
	6.sınıf	73	55,34	7,07
	7.sınıf	88	54,51	7,11
	8.sınıf	89	51,72	5,75
	Toplam	424	53,98	6,88

(Tablo 25'in devamıdır.)

Tablo 25 incelendiğinde aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinin $18,68 \pm 2,59$ ile $8,77 \pm 3,15$ arasında değiştiği görülmektedir. En düşük ortalamanın 1. boyutta, en yüksek ortalamanın ise 3. boyutta olduğu görülmektedir. Toplamda ise bu değerler $51,72 \pm 5,75$ ile $55,34 \pm 7,07$ arasında değişmektedir. Bu ortalamalar arasında anlamlı fark olup olmadığıyla ilgili varyans analizi sonuçları da aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 26

**Sınıf Seviyesine Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler
Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları**

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Uyum)	Gruplar Arası	85,33	4	21,33	2,35	0,05
	Grup İçi	3794,82	419	9,06		
	Toplam	3880,15	423			
BOYUT 2 (Olanaklar)	Gruplar Arası	51,84	4	12,96	1,83	0,12
	Grup İçi	2960,91	419	7,07		
	Toplam	3012,75	423			
BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	Gruplar Arası	27,06	4	6,76	0,97	0,42
	Grup İçi	2906,26	419	6,94		
	Toplam	2933,32	423			
BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	Gruplar Arası	90,79	4	22,69	4,34	0,00*
	Grup İçi	2191,24	419	5,23		
	Toplam	2282,03	423			
TOPLAM	Gruplar Arası	670,16	4	167,54	3,62	0,01*
	Grup İçi	19377,75	419	46,25		
	Toplam	20047,91	423			

(*) $p < 0,05$ olduğu için anlamlı farklılık vardır.

Tablo 26 incelendiğinde 4. boyutta ve toplamda sınıf seviyelerine göre gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ulaşım ve taşıma ile ilgili görüşleri sınıf seviyelerine göre farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını görebilmek için LSD testi uygulanmıştır. Uygulanan testin sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 27
Öğrencilerin Sınıf Seviyesine Yönelik LSD Testi Sonuçları

Bağımlı değişken	(I)sınıf	(J)sınıf	Anlamlı farklılık
BOYUT 4 (ulaşım ve taşıma)	4,00	8,00	1,17018(*)
	5,00	8,00	1,00953(*)
	6,00	8,00	1,19624(*)
	7,00	8,00	1,14441(*)
	8,00	4,00	-1,17018(*)
		5,00	-1,00953(*)
		6,00	-1,19624(*)
		7,00	-1,14441(*)
TOPLAM	4,00	8,00	2,11017(*)
	5,00	8,00	3,02003(*)
	6,00	8,00	3,62336(*)
	7,00	8,00	2,79226(*)
	8,00	4,00	-2,11017(*)
		5,00	-3,02003(*)
		6,00	-3,62336(*)
		7,00	-2,79226(*)

Tablo 27 incelendiğinde şu yorumlar yapılabilir: 4, 5, 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin görüşleri 8. sınıf öğrencilerinin görüşlerinden farklılaşmıştır. Buna göre 8. sınıf öğrencilerinin ulaşım ve taşıma konusunda daha olumsuz görüşlere sahip olduğu söylenebilir. Toplama bakıldığında ise yine 8. sınıf seviyesindeki öğrencilerin farklılaştığı görülmektedir. Ölçeği yanıtlayan öğrencilerden 8. sınıf seviyesindeki öğrenciler taşımali eğitim uygulaması ile ilgili olarak daha olumsuz görüşlere sahiptir demek mümkündür.

2.3. Anne öğrenim durumuna göre farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrenci görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Anne öğrenim durumu değişkeni 2'den fazla grup içerdiği için varyans analizi(ANOVA) uygulanmıştır. Çalışmalar ile elde edilen, aritmetik ortalama, standart sapma ve varyans analizi değerleri Tablo 28 ve Tablo 29'da olduğu gibidir.

Tablo 28

Annelerin Öğrenim Durumuna Göre Öğrencilerin Taşınabilir Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Annelerin Öğrenim Durumu	n	\bar{X}	Sx
BOYUT 1 (Uyum)	Diploması olmayan	46	9,33	2,12
	İlkokul mezunu	299	9,15	2,94
	Lise ve üzeri	79	9,82	3,69
	Toplam	424	9,29	3,03
BOYUT 2 (Olanaklar)	Diploması olmayan	46	12,80	2,94
	İlkokul mezunu	299	11,67	2,63
	Lise ve üzeri	79	11,71	2,55
	Toplam	424	11,80	2,67
BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	Diploması olmayan	46	19,13	2,71
	İlkokul mezunu	299	18,05	2,45
	Lise ve üzeri	79	18,72	3,10
	Toplam	424	18,29	2,63
BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	Diploması olmayan	46	14,89	2,25
	İlkokul mezunu	299	14,61	2,41
	Lise ve üzeri	79	14,35	1,99
	Toplam	424	14,59	2,32
TOPLAM	Diploması olmayan	46	56,15	6,46
	İlkokul mezunu	299	53,49	6,61
	Lise ve üzeri	79	54,61	7,87
	Toplam	424	53,98	6,88

Tablo 28 incelendiğinde ortalama ve standart sapma değerlerinin $19,13 \pm 2,71$ ile $9,15 \pm 2,95$ arasında değiştiği görülmektedir. En düşük ortalamanın 1. boyutta, en yüksek ortalamanın ise 3. boyutta olduğu görülmektedir. Toplamda ise bu değerler

56,15±6,46 ile 53,49±6,61 arasında değişmektedir. Ortalamalar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını görmek için varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki tablodadır.

Tablo 29

Annelerin Öğrenim Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımaya Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Uyum)	Gruplar Arası	28,29	2	14,15	1,55	0,21
	Grup İçi	3851,85	421	9,15		
	Toplam	3880,15	423			
BOYUT 2 (Olanaklar)	Gruplar Arası	51,68	2	25,84	3,67	0,03*
	Grup İçi	2961,07	421	7,03		
	Toplam	3012,75	423			
BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	Gruplar Arası	64,88	2	32,44	4,76	0,01*
	Grup İçi	2868,43	421	6,81		
	Toplam	2933,32	423			
BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	Gruplar Arası	8,73	2	4,37	0,81	0,45
	Grup İçi	2273,30	421	5,40		
	Toplam	2282,03	423			
TOPLAM	Gruplar arası	320,44	2	160,22	3,42	0,03*
	Grup içi	19727,48	421	46,86		
	Toplam	20047,91	423			

(*) $p < 0,05$ olduğu için anlamlı farklılık vardır.

Tablo 29 incelendiğinde 1. ve 4. boyutlarda bir farklılığın olmadığı ancak 2. ve 3. boyutlarda anne öğrenim durumuna göre gruplar arasında anlamlı farklılığın

olduğu görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için LSD testi yapılmıştır. LSD testi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 30
Annenin Öğrenim Durumuna Yönelik LSD Sonuçları

Bağımlı değişken	(I)anne öğrenim	(J)anne öğrenim	Anlamlı farklılık
BOYUT 2 (olanaklar)	Diploması olmayan	İlkokul mezunu	1,12876(*)
		Lise ve üzeri	1,09549(*)
	İlkokul mezunu	Diploması olmayan	-1,12876(*)
	Lise ve üzeri	Diploması olmayan	-1,09549(*)
BOYUT 3 (olumsuzluklar)	Diploması olmayan	İlkokul mezunu	1,08361(*)
		Diploması olmayan	-1,08361(*)
	Lise ve üzeri	Lise ve üzeri	-0,67470(*)
		İlkokul mezunu	0,67470(*)
TOPLAM	Diploması olmayan	İlkokul mezunu	2,66388(*)
	İlkokul mezunu	Diploması olmayan	-2,66388(*)

Tablo 30 incelendiğinde; taşıma merkezi okulun olanakları ve olumsuzlukları ile ilgili konularda anne öğrenim durumuna göre öğrenci görüşlerinde farklılıklar olduğu görülmektedir. Tabloya göre, okulun olanaklarıyla ilgili görüşlerde annesi diplomasız olan öğrencilerin, anneleri ilkokul ve üzeri bir okuldan mezun olanlardan farklılaştığı görülmektedir. Anneleri diplomasız olan öğrencilerin taşınmalı eğitim uygulaması ile ilgili görüşleri daha olumludur. Okulun olumsuzluklarıyla ilgili görüşlerde ise; annesi diplomasız olanlar, ilkokul mezunu olanlardan; annesi ilkokul mezunu olanlar diplomasız ve lise mezunu olanlardan; annesi lise ve üzeri bir kurumdan mezun olanlar ise ilkokul mezunu olanlardan farklılaşmaktadır. Toplama bakıldığında ise annesi diplomasız olanlar ile ilkokul mezunu olanlar arasında bir

farlılaşma olduğu görülmektedir. Annesi diplomasız olan öğrencilerin görüşlerinin, annesi ilköğretim mezunu olanlardan daha olumlu olduğu görülmektedir.

2.4. Baba öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrenci görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Baba öğrenim durumu değişkeni 2’den fazla grup içerdiği için varyans analizi(ANOVA) uygulanmıştır. Çalışmalar ile elde edilen, aritmetik ortalama, standart sapma ve varyans analizi değerleri Tablo 31 ve Tablo 32’de olduğu gibidir.

Tablo 31

Babannın Öğrenim Durumuna Göre Öğrencilerin Taşınmalı Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Babannın Öğrenim Durumu	n	\bar{X}	Sx
BOYUT 1 (Uyum)	Diploması olmayan	21	9,33	2,06
	İlkokul mezunu	253	9,03	3,02
	İlköğretim mezunu	68	9,18	2,34
	Lise ve üzeri	82	10,18	3,58
	Toplam	424	9,29	3,03
BOYUT 2 (Olanaklar)	Diploması olmayan	21	12,62	2,33
	İlkokul mezunu	253	11,72	2,68
	İlköğretim mezunu	68	11,79	2,79
	Lise ve üzeri	82	11,86	2,62
	Toplam	424	11,80	2,67
BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	Diploması olmayan	21	20,09	2,72
	İlkokul mezunu	253	18,08	2,48
	İlköğretim mezunu	68	18,50	2,71
	Lise ve üzeri	82	18,30	2,86
	Toplam	424	18,29	2,63

BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	Diploması olmayan	21	15,33	2,65
	İlkokul mezunu	253	14,67	2,41
	İlköğretim mezunu	68	14,57	2,09
	Lise ve üzeri	82	14,18	2,08
	Toplam	424	14,59	2,32
TOPLAM	Diploması olmayan	21	57,38	6,76
	İlkokul mezunu	253	53,51	6,79
	İlköğretim mezunu	68	54,04	6,25
	Lise ve üzeri	82	54,54	7,49
	Toplam	424	53,98	6,88

(Tablo 31'in devamıdır.)

Tablo 31 incelendiğinde ortalama ve standart sapma değerlerinin $20,10 \pm 2,72$ ile $9,04 \pm 3,02$ arasında değiştiği görülmektedir. En düşük ortalamanın 1. boyutta, en yüksek ortalamanın ise 3. boyutta olduğu görülmektedir. Toplamda ise bu değerler $57,38 \pm 6,76$ ile $53,51 \pm 6,79$ arasında değişmektedir. Ortalamalar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını görmek için varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki tablodadır.

Tablo 32

**Babanın Öğrenim Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik
Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları**

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Uyum)	Gruplar Arası	82,66	3	27,55	3,05	0,03*
	Grup İçi	3797,48	420	9,04		
	Toplam	3880,15	423			
BOYUT 2 (Olanaklar)	Gruplar Arası	16,08	3	5,36	0,75	0,52
	Grup İçi	2996,67	420	7,13		
	Toplam	3012,75	423			
BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	Gruplar Arası	82,71	3	27,57	4,06	0,01*
	Grup İçi	2850,61	420	6,79		
	Toplam	2933,32	423			
BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	Gruplar Arası	27,06	3	9,02	1,68	0,17
	Grup İçi	2254,98	420	5,37		
	Toplam	2282,03	423			
TOPLAM	Gruplar arası	324,48	3	108,16	2,30	0,08
	Grup içi	19723,44	420	46,96		
	Toplam	20047,91	423			

(Tablo 32'nin devamıdır.)

(*) $p < 0,05$ olduğu için anlamlı farklılık vardır.

Tablo 32 incelendiğinde 2. ve 4. boyutlarda bir farklılığın olmadığı ancak 1. ve 3. boyutlarda baba öğrenim durumuna göre gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için LSD testi yapılmıştır. LSD testi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 33
Babanın Öğrenim Durumuna Yönelik LSD Sonuçları

Bağımlı değişken	(I)baba öğrenim	(J)baba öğrenim	Anlamlı farklılık
BOYUT 1 (uyum)	İlkokul mezunu	Lise ve üzeri	-1,14735(*)
	İlköğretim mezunu	Lise ve üzeri	-1,00646(*)
	Lise ve üzeri	İlkokul mezunu	1,14735(*)
		İlköğretim mezunu	1,00646(*)
BOYUT 3 (olumsuzluklar)	Diploması olmayanlar	İlkokul mezunu	2,01619(*)
		İlköğretim mezunu	1,59524(*)
		Lise ve üzeri	1,79036(*)
	İlkokul mezunu	Diploması olmayanlar	-2,01619(*)
	İlköğretim mezunu	Diploması olmayanlar	-1,59524(*)
	Lise ve üzeri	Diploması olmayanlar	-1,79036(*)

Tablo 33'teki LSD testi sonuçlarına bakıldığı zaman öğrencilerin uyum ile ilgili konulardaki görüşlerinin babalarının eğitim seviyelerine göre farklılaştığı görülmektedir. Buna göre; babası lise ve üzeri bir kurumdan mezun olan öğrencilerin görüşleri diğerlerinden farklılaşmaktadır. Bu öğrencilerin okula uyumu daha kolay olmaktadır diyebiliriz. Yine aynı sonuçlara bakarak babaları herhangi bir eğitim kurumundan mezun olmayanların okulun olumsuzluklarıyla ilgili görüşleri, babaları ilkokul, ilköğretim ve lise ve üzeri kurumlardan mezun olan öğrencilerden farklılaşmaktadır. Babanın eğitim seviyesi yükseldikçe, öğrencilerin okulun olumsuzluklarına karşı görüşleri artmaktadır diyebiliriz. Bu da taşınmalı eğitim uygulamasından beklentilerinden kaynaklanmaktadır diyebiliriz.

2.5. Ailenin aylık gelir durumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrenci görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Aylık gelir değişkeni 2'den fazla grup içerdiği için varyans analizi(ANOVA) uygulanmıştır. Çalışmalar ile elde edilen, aritmetik ortalama, standart sapma ve varyans analizi değerleri Tablo 34 ve Tablo 35'te olduğu gibidir.

Tablo 34

Ailenin Gelir Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Ailenin Gelir Durumu	n	- X	Sx
BOYUT 1 (Uyum)	1600 TL üzeri	33	9,24	3,41
	801 TL- 1600 TL	100	9,57	3,59
	401 TL- 800 TL	133	9,04	2,79
	400 TL ve altı	158	9,34	2,75
	Toplam	424	9,29	3,03
BOYUT 2 (Olanaklar)	1600 TL üzeri	33	12,27	2,21
	801 TL- 1600 TL	100	12,00	2,97
	401 TL- 800 TL	133	11,78	2,90
	400 TL ve altı	158	11,60	2,33
	Toplam	424	11,80	2,67
BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	1600 TL üzeri	33	18,12	2,86
	801 TL- 1600 TL	100	18,45	3,06
	401 TL- 800 TL	133	18,27	2,48
	400 TL ve altı	158	18,24	2,43
	Toplam	424	18,29	2,63
BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	1600 TL üzeri	33	14,39	2,41
	801 TL- 1600 TL	100	14,22	2,22
	401 TL- 800 TL	133	14,44	2,04
	400 TL ve altı	158	15,01	2,54
	Toplam	424	14,59	2,32
TOPLAM	1600 TL üzeri	33	54,03	7,46
	801 TL- 1600 TL	100	54,24	7,82
	401 TL- 800 TL	133	53,53	6,26
	400 TL ve altı	158	54,19	6,68
	Toplam	424	53,98	6,88

Tablo 34 incelendiğinde aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinin $18,45 \pm 3,06$ ile $9,05 \pm 2,79$ arasında değiştiği görülmektedir. En düşük ortalamanın 1. boyutta, en yüksek ortalamanın ise 3. boyutta olduğu görülmektedir. Toplamda ise bu değerler $54,24 \pm 7,82$ ile $53,53 \pm 6,26$ arasında değişmektedir. Ortalamalar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını görmek için varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki tablodadır.

Tablo 35

Ailenin Gelir Düzeyi Durumuna Göre Öğrencilerin Taşınalı Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Uyum)	Gruplar Arası	16,30	3	5,43	0,59	0,62
	Grup İçi	3863,84	420	9,20		
	Toplam	3880,15	423			
BOYUT 2 (Olanaklar)	Gruplar Arası	17,65	3	5,88	0,82	0,48
	Grup İçi	2995,10	420	7,13		
	Toplam	3012,75	423			
BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	Gruplar Arası	3,94	3	1,31	0,19	0,90
	Grup İçi	2929,38	420	6,97		
	Toplam	2933,32	423			
BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	Gruplar Arası	46,31	3	15,44	2,90	0,03*
	Grup İçi	2235,72	420	5,32		
	Toplam	2282,03	423			
TOPLAM	Gruplar Arası	40,69	3	13,56	0,28	0,84
	Grup İçi	20007,22	420	47,64		
	Toplam	20047,91	423			

(*) $p < 0,05$ olduğu için anlamlı farklılık vardır.

Tablo 35 incelendiğinde 1, 2 ve 3. boyutlarda bir farklılığın olmadığı ancak 4. boyutta aylık gelir durumuna göre gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için LSD testi yapılmıştır. LSD testi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 36
Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Yönelik LSD Sonuçları

Bağımlı değişken	(I)aylık gelir	(J)aylık gelir	Anlamlı farklılık
BOYUT 4 (ulaşım ve taşıma)	801-1600 TL	400 TL ve altı	-0,79266(*)
	401-800 TL	400 TL ve altı	-0,57657(*)
	400 TL ve altı	801-1600 TL	0,79266(*)
		401-800 TL	0,57657(*)

Tablo 36 incelendiğinde ulaşım ve taşıma ile ilgili konularda öğrencilerin görüşlerinde aile aylık gelir durumuna göre farklılaşmalar olduğu görülmektedir. Tabloya göre ulaşım ve taşıma ile ilgili maddelere yönelik öğrenci görüşlerinde; aylık geliri 800 TL ile 1600 TL arasında olan ailelerin çocukları, aylık geliri 400 TL ve altı olanlardan; aylık geliri 401 TL ve 800 TL olanlar, 400 TL' den az olanlardan; aylık geliri 400 TL ve altı olanlar, 401 TL-1600 TL arasında olanlardan farklılaşmaktadır. Gelir miktarı düşük olan ailelerin çocukları taşıma ve ulaşım konusunda daha olumlu düşüncelere sahiptirler.

2.6. Başarı durumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrenci görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Başarı değişkeni 2'den fazla grup içerdiği için varyans analizi(ANOVA) uygulanmıştır. Çalışmalar ile elde edilen,

aritmetik ortalama, standart sapma ve varyans analizi değerleri Tablo 37 ve Tablo 38’de olduğu gibidir.

Tablo 37

Başarı Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Öğrenci Başarısı	n	– X	Sx
BOYUT 1 (Uyum)	Başarısız	50	8,88	2,67
	Orta	104	9,49	2,79
	İyi	143	9,22	3,02
	Pekiyi	127	9,38	3,35
	Toplam	424	9,29	3,03
BOYUT 2 (Olanaklar)	Başarısız	50	11,50	2,37
	Orta	104	11,51	2,39
	İyi	143	11,89	2,65
	Pekiyi	127	12,07	2,99
	Toplam	424	11,80	2,67
BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	Başarısız	50	18,18	2,70
	Orta	104	18,61	2,49
	İyi	143	18,47	2,55
	Pekiyi	127	17,87	2,78
	Toplam	424	18,29	2,63
BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	Başarısız	50	14,80	2,21
	Orta	104	14,55	2,13
	İyi	143	14,49	2,38
	Pekiyi	127	14,67	2,47
	Toplam	424	14,59	2,32
TOPLAM	Başarısız	50	53,36	6,42
	Orta	104	54,16	5,53
	İyi	143	54,07	7,15
	Pekiyi	127	53,99	7,77
	Toplam	424	53,98	6,88

Tablo 37 incelendiğinde ortalama ve standart sapma değerlerinin $18,62 \pm 2,49$ ile $8,89 \pm 2,67$ arasında değiştiği görülmektedir. En düşük ortalamanın 1. boyutta, en yüksek ortalamanın ise 3. boyutta olduğu görülmektedir. Toplamda ise bu değerler $54,16 \pm 5,53$ ile $53,36 \pm 6,42$ arasında değişmektedir. Ortalamalar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını görmek için varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki tablodadır.

Tablo 38

Başarı Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Uyum)	Gruplar Arası	14,50	3	4,83	0,52	0,66
	Grup İçi	3865,64	420	9,20		
	Toplam	3880,15	423			
BOYUT 2 (Olanaklar)	Gruplar Arası	23,690	3	7,89	1,11	0,34
	Grup İçi	2989,06	420	7,12		
	Toplam	3012,75	423			
BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	Gruplar Arası	38,99	3	12,99	1,89	0,13
	Grup İçi	2894,33	420	6,89		
	Toplam	2933,32	423			
BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	Gruplar Arası	4,42	3	1,47	0,27	0,85
	Grup İçi	2277,62	420	5,42		
	Toplam	2282,03	423			
TOPLAM	Gruplar Arası	23,88	3	7,96	0,17	0,92
	Grup İçi	20024,03	420	47,68		
	Toplam	20047,91	423			

Tablo 38 incelendiğinde boyutlarda anlamlılık düzeyi değeri 0,05'ten küçük bir değer olmadığı ve buna bağlı olarak da anlamlı bir farklılığın olmadığı

görülmektedir. Yani öğrencilerin taşınmalı eğitime yönelik görüşleri başarılarına bağlı olarak farklılık göstermemektedir.

2.7. Yaşadığı yerin taşıma merkezine uzaklığına göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrenci görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Öğrencilerin yaşadığı yerin merkeze uzaklığı değişkeni 2'den fazla grup içerdiği için varyans analizi(ANOVA) uygulanmıştır. Çalışmalar ile elde edilen, aritmetik ortalama, standart sapma ve varyans analizi değerleri Tablo 39 ve Tablo 40'ta olduğu gibidir.

Tablo 39

Yaşadığı Yerin Taşıma Merkezine Uzaklığına Göre Öğrencilerin Taşınmalı Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Uzaklık	n	\bar{X}	Sx
BOYUT 1 (Uyum)	2 km' den az	62	9,34	3,32
	2 km- 20 km	333	9,36	3,03
	20 km' den fazla	29	8,41	2,23
	Toplam	424	9,29	3,03
BOYUT 2 (Olanaklar)	2 km' den az	62	11,27	2,42
	2 km- 20 km	333	11,87	2,65
	20 km' den fazla	29	12,14	3,30
	Toplam	424	11,80	2,67
BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	2 km' den az	62	18,98	3,00
	2 km- 20 km	333	18,13	2,54
	20 km' den fazla	29	18,62	2,68
	Toplam	424	18,29	2,63

BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	2 km' den az	62	13,93	1,89
	2 km- 20 km	333	14,79	2,38
	20 km' den fazla	29	13,83	2,05
	Toplam	424	14,59	2,32
TOPLAM	2 km' den az	62	53,53	7,36
	2 km- 20 km	333	54,16	6,74
	20 km' den fazla	29	53,00	7,59
	Toplam	424	53,98	6,88

(Tablo 39'un devamıdır.)

Tablo 39 incelendiğinde aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinin $18,98 \pm 3,00$ ile $8,41 \pm 2,22$ arasında değiştiği görülmektedir. En düşük ortalamanın 1. boyutta, en yüksek ortalamanın ise 3. boyutta olduğu görülmektedir. Toplamda ise bu değerler $54,15 \pm 6,73$ ile $53,00 \pm 7,58$ arasında değişmektedir. Ortalamalar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını görmek için varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki tablodadır.

Tablo 40

Uzaklık Durumuna Göre Öğrencilerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Uyum)	Gruplar Arası	24,19	2	12,09	1,32	0,27
	Grup İçi	3855,95	421	9,16		
	Toplam	3880,15	423			
BOYUT 2 (Olanaklar)	Gruplar Arası	22,26	2	11,13	1,57	0,21
	Grup İçi	2990,49	421	7,10		
	Toplam	3012,75	423			

BOYUT 3 (Sınırlılıklar)	Gruplar Arası	41,32	2	20,66	3,01	0,05
	Grup İçi	2891,99	421	6,87		
	Toplam	2933,32	423			
BOYUT 4 (Ulaşım ve taşıma)	Gruplar Arası	56,29	2	28,15	5,32	0,00*
	Grup İçi	2225,74	421	5,29		
	Toplam	2282,03	423			
TOPLAM	Gruplar Arası	50,60	2	25,30	0,53	0,59
	Grup İçi	19997,31	421	47,50		
	Toplam	20047,91	423			

(Tablo 40'in devamıdır.)

(*) $p < 0,05$ olduğu için anlamlı farklılık vardır.

Tablo 40 incelendiğinde 1, 2 ve 3. boyutlarda bir farklılığın olmadığı ancak 4. boyutta yaşadıkları yerin uzaklığına göre gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için LSD testi yapılmıştır. LSD testi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 41
Uzaklık Durumuna Yönelik LSD Sonuçları

Bağımlı değişken	(I)uzaklık	(J)uzaklık	Anlamlı farklılık
BOYUT 4 (ulaşım ve taşıma)	2 km' den az	2 km- 20 km	-0,85130(*)
	2 km- 20 km	2 km' den az	0,85130(*)
		20' den fazla	0,95920(*)
	20' den fazla	12 km' den az	
		2 km- 20 km	-0,95920(*)

Tablo 41'deki LSD sonuçlarına bakıldığında, evinin okula uzaklığı 2 km'den az olan öğrencilerin taşıma ve ulaşım ile ilgili görüşlerinin evinin uzaklığı 2 km-20

km arası olanlardan; evinin uzaklığı 20 km'den fazla olanların, uzaklığı 2 km-20 km arası olanlardan; uzaklığı 2 km-20 km olanların ise diğer iki gruptan farklılaştığı görülmektedir. Yaşadığı yerin uzaklığı 2 km ile 20 km arasında olan öğrenciler diğer öğrencilere göre ulaşım ve taşıma konusunda daha olumlu görüşlere sahiptir diyebiliriz.

Alt Problem 3. İlköğretimde taşınmalı eğitime yönelik yönetici ve öğretmen görüşlerinin dağılımı nasıldır?

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin taşınmalı ilköğretim uygulaması ile ilgili görüşlerinin dağılımını bulabilmek için aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Tablo 42'de ölçekteki her maddeye ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo 42

Taşınmalı Eğitim Uygulamasına Yönelik Yönetici-Öğretmen Görüşleri Ölçeğinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

MADDELER	\bar{X}	Sx
1.Taşıma merkezi olan okul derslik sayısı ve bina açısından yetersizdir.	2,78	1,25
2.Taşıma merkezi olan okul ders araç gereçleri bakımından yeterlidir.	2,65	1,05
3.Taşıma merkezi olan okul, öğretmen sayısı bakımından yetersizdir.	2,98	1,30
4.Taşıma merkezi olan okul öğrencilere her türlü sosyal imkanı sunmaktadır.	3,14	1,26
5.Taşınmalı öğrenciler kılık-kıyafet, harçlık, öğle yemeği gibi konularda sorunlar yaşamaktadır.	2,95	1,25
6.Taşınmalı öğrencilerin okul arkadaşları ve öğretmenleri ile ilişkileri oldukça sağlıklıdır.	2,54	1,01
7.Taşınmalı öğrenciler okul ve sınıf kurallarına uymakta güçlük	2,94	1,13

çekmektedirler.		
8.Taşınalı gelen öğrenciler, taşıma merkezi okulun genel başarısını düşürmektedirler.	3,02	1,26
9.Taşınan öğrenciler okulların sınıf mevcutlarını 30-35 üzerine çıkararak olumsuz etkilemişlerdir.	2,75	1,20
10.Taşınalı olarak gelen öğrenciler gün sonunda yorgun düşmekte ve bu da başarılarını olumsuz etkilemektedir.	3,09	1,12
11.Taşınalı eğitim merkezi öğrencilerin araştırma yapmalarına imkan sağlamaktadır.	2,94	1,25
12.Taşıma işinde kullanılan taşıtlar "Okul Servis Araçları Yönetmeliği"nde belirtilen özellikleri taşımamaktadırlar.	2,87	1,06
13.Taşınalı öğrenciler okulun genel başarısını olumsuz yönde etkilemiş ve okuldaki disiplin sorunları artmıştır.	2,94	1,29
14.Taşınalı eğitim uygulaması taşınan öğrencilerin sosyalleşmesini sağlamış, gizli kalan yeteneklerinin açığa çıkmasına imkan vermiştir.	2,98	1,29
15.Taşıma merkezi olan okul fiziksel imkânları bakımından yeterli değildir.	2,93	1,32
16.Taşınalı ilköğretim için devletin yaptığı harcama yeterlidir.	3,32	1,21
17.Taşınan öğrenciler, taşınalı eğitime geçmeden öncekine kıyasla sağlık hizmetlerinden çok daha fazla yararlanabilmektedir.	3,09	1,09
18.Taşınalı öğrenciler yeterli sayıda öğretmenle eğitim öğretim görememektedirler.	2,78	1,29
19.Taşınalı ilköğretim uygulaması doğru bir uygulamadır ve devam ettirilmelidir.	3,08	1,34

Tablo 42 incelendiğinde yönetici ve öğretmenlerin taşınalı eğitime yönelik ölçeğe verdikleri yanıtların aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinin $3,32 \pm 1,21$ ile $2,54 \pm 1,01$ arasında değiştiği görülmektedir. Bu değerlere göre yönetici ve öğretmenler en fazla katılımı “Taşınalı ilköğretim için devletin yaptığı harcama yeterlidir” maddesine (m.16) göstermiştir. Daha sonraki en yüksek katılım ise “Taşıma merkezi olan okul öğrencilere her türlü sosyal imkanı sunmaktadır” maddesine (m.4) olmuştur. Yönetici ve öğretmenler en az katılımı “Taşınalı öğrencilerin okul arkadaşları ve öğretmenleri ile ilişkileri oldukça sağlıklıdır” maddesine göstermiştir. 6. maddeye, en yüksek katılımı ise 16. maddeye göstermiştir. Ayrıca “Taşıma merkezi olan okul ders araç gereçleri bakımından yeterlidir” maddesine (m. 2) de katılım azdır.

Alt Problem 4. İlköğretimde taşınalı eğitime yönelik yönetici ve öğretmen görüşlerinde:

4.1. Okuldaki göreve göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için yönetici-öğretmen görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Görev değişkeninde grup sayısı 2 olduğu için t-testi uygulanmıştır. Yapılan çalışmalar ile elde edilen aritmetik ortalama, standart sapma ve t-testi sonuçları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 43

Okuldaki Görevlerine Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşınalı Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t- Testi Sonucu

	Görev	n	\bar{X}	Sx	Serbestlik Düzeyi	t	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Okula olumsuz etkileri)	Yönetici	22	16,41	4,60	180	-1,25	0,21
	Öğretmen	160	17,89	5,31			

BOYUT 2 (Sosyal olanakalar)	Yönetici	22	11,91	4,50	180	-3,39	0,00*
	Öğretmen	160	15,71	4,97			
BOYUT 3 (Fiziksel ve maddi olanakalar)	Yönetici	22	14,64	4,25	180	-0,15	0,88
	Öğretmen	160	14,79	4,63			
BOYUT 4 (Taşıma ve okula uyum)	Yönetici	22	7,77	2,14	180	-0,59	0,56
	Öğretmen	160	8,10	2,48			
TOPLAM	Yönetici	22	50,73	12,02	180	-1,99	0,05
	Öğretmen	160	56,49	12,85			

(Tablo 43'ün devamıdır.)

(*) $p < 0,05$ olduğu için anlamlı farklılık vardır.

Tablo 43 incelendiğinde boyutlara göre ortalamaların $17,89 \pm 5,31$ ile $7,77 \pm 2,13$ arasında değiştiği görülmektedir. Toplamda ise bu değerler $56,49 \pm 12,85$ ile $50,72 \pm 12,01$ arasında değişmektedir. Bu ortalamalar arasında anlamlı fark olup olmadığını görmek için t-testi analizleri yapılmıştır. Bunun sonucunda 2. Boyuttaki ve toplamdaki değerlerin 0,05'ten küçük olduğu görülmüştür. Yani öğretmenlerin taşınmalı eğitime yönelik daha olumsuz düşüncelere sahip olduğu görülmektedir. Toplama bakıldığında da öğretmen ve yöneticiler arasında bir anlamlı fark olduğu görülmektedir. Öğretmenler taşınmalı eğitim uygulaması ile ilgili olarak yöneticilere göre daha olumlu düşüncelere sahiptirler.

4.2. Cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için yönetici-öğretmen görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Cinsiyet değişkeninde grup sayısı 2 olduğu için t-testi uygulanmıştır. Yapılan çalışmalar ile elde edilen aritmetik ortalama, standart sapma ve t-testi sonuçları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 44

**Cinsiyete Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler
Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları,
Standart Sapmaları ve t- Testi Sonucu**

	Cinsiyet	n	\bar{X}	Sx	Serbestlik Düzeyi	t	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Okula olumsuz etkileri)	Kadın	66	18,29	5,87	180	1,11	0,27
	Erkek	116	17,39	4,85			
BOYUT 2 (Sosyal olanaklar)	Kadın	66	17,07	5,02	180	3,81	0,00*
	Erkek	116	14,21	4,81			
BOYUT 3 (Fiziksel ve maddi olanaklar)	Kadın	66	15,41	5,33	180	1,41	0,16
	Erkek	116	14,41	4,07			
BOYUT 4 (Taşıma ve okula uyum)	Kadın	66	8,18	2,52	180	0,51	0,61
	Erkek	116	7,99	2,39			
TOPLAM	Kadın	66	58,95	14,37	180	2,53	0,01*
	Erkek	116	54,00	11,60			

(*) $p < 0,05$ olduğu için anlamlı farklılık vardır.

Tablo 44 incelendiğinde boyutlara göre ortalama ve standart sapma değerlerinin $18,28 \pm 5,86$ ile $7,99 \pm 2,39$ arasında değiştiği görülmektedir. Toplamda ise bu değerler $58,95 \pm 14,37$ ile $54,00 \pm 11,60$ arasında değişmektedir. Bu ortalamalar arasında anlamlı fark olup olmadığını görmek için t-testi analizleri yapılmıştır. Bunun sonucunda 2. boyuttaki ve toplamdaki değerlerin $0,05$ 'ten küçük olduğu görülmüştür. Yani kadın yönetici ve öğretmenlerin taşımali eğitime yönelik daha olumsuz düşüncelere sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca toplamda da anlamlılık

düzeyi değeri 0,05'ten küçüktür ve kadın yönetici ve öğretmenlerin taşımalı eğitim uygulamasına yönelik daha olumlu düşüncelere sahip olduğu görülmektedir.

4.3. Yaşa göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için yönetici-öğretmen görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Yaş değişkeni 2'den fazla grup içerdiği için varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Çalışmalar ile elde edilen, aritmetik ortalama, standart sapma ve varyans analizi değerleri Tablo 45 ve Tablo 46'da olduğu gibidir.

Tablo 45

Yaşa Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımalı Eğitime Yönelik Görüşleri Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Yaş	n	\bar{X}	Sx
BOYUT 1 (Okula olumsuz etkileri)	30 yaş ve altı	42	16,48	5,31
	31-45 yaş	116	17,90	5,32
	45 yaş ve üstü	24	18,96	4,49
	Toplam	182	17,71	5,24
BOYUT 2 (Sosyal olanaklar)	30 yaş ve altı	42	15,55	4,89
	31-45 yaş	116	15,26	5,06
	45 yaş ve üstü	24	14,67	5,49
	Toplam	182	15,25	5,06
BOYUT 3 (Fiziksel ve maddi olanaklar)	30 yaş ve altı	42	15,43	4,54
	31-45 yaş	116	14,65	4,76
	45 yaş ve üstü	24	14,25	3,71
	Toplam	182	14,77	4,58
BOYUT 4 (Taşıma ve okula uyum)	30 yaş ve altı	42	8,00	2,57
	31-45 yaş	116	8,05	2,38
	45 yaş ve üstü	24	8,21	2,57
	Toplam	182	8,06	2,44

TOPLAM	30 yaş ve altı	42	55,45	13,32
	31-45 yaş	116	55,86	13,27
	45 yaş ve üstü	24	56,08	10,26
	Toplam	182	55,79	12,86

(Tablo 45'in devamıdır.)

Tablo 45 incelendiğinde ortalama ve standart sapma değerlerinin $18,95 \pm 4,49$ ile $8,00 \pm 2,56$ arasında değiştiği görülmektedir. En düşük ortalamanın 4. boyutta, en yüksek ortalamanın ise 1. boyutta olduğu görülmektedir. Toplamda ise bu değerler $56,08 \pm 10,25$ ile $55,45 \pm 13,32$ arasında değişmektedir. Ortalamalar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını görmek için varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki tablodadır.

Tablo 46
Yaşa Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşınabilir Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Okula olumsuz etkileri)	Gruplar Arası	105,75	2	52,88	1,94	0,15
	Grup İçi	4871,39	179	27,21		
	Toplam	4977,14	181			
BOYUT 2 (Sosyal olanaklar)	Gruplar Arası	11,89	2	5,95	0,23	0,79
	Grup İçi	4627,98	179	25,85		
	Toplam	4639,87	181			
BOYUT 3 (Fiziksel ve maddi olanaklar)	Gruplar Arası	26,47	2	13,23	0,63	0,53
	Grup İçi	3765,29	179	21,03		
	Toplam	3791,76	181			

BOYUT 4 (Taşıma ve okula uyum)	Gruplar Arası	0,69	2	0,34	0,06	0,94
	Grup İçi	1073,65	179	5,99		
	Toplam	1074,33	181			
TOPLAM	Gruplar Arası	7,45	2	3,72	0,02	0,98
	Grup İçi	29938,03	179	167,25		
	Toplam	29945,48	181			

(Tablo 46'nın devamıdır.)

Tablo 46 incelendiğinde boyutlarda anlamlılık düzeyi 0,05'in altında bir değer olmadığı ve buna bağlı olarak da bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Yani yönetici ve öğretmenlerin taşınmalı eğitime yönelik görüşleri yaşlarına bağlı olarak değişiklik göstermemektedir.

4.4. Eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için yönetici-öğretmen görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Eğitim durumu değişkeni 2'den fazla grup içerdiği için varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Çalışmalar ile elde edilen, aritmetik ortalama, standart sapma ve varyans analizi değerleri Tablo 47 ve Tablo 48'de olduğu gibidir.

Tablo 47

Eğitim Durumuna Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t- Testi Sonucu

	Eğitim Durumu	n	\bar{X}	Sx	Serbestlik Düzeyi	t	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Okula olumsuz etkileri)	Fakülte/Yüksekokul	175	17,83	5,29	180	1,55	0,12
	Lisansüstü	7	14,71	2,87			
BOYUT 2 (Sosyal olanaklar)	Fakülte/Yüksekokul	175	15,40	5,05	180	2,13	0,03*
	Lisansüstü	7	11,28	3,73			
BOYUT 3 (Fiziksel ve maddi olanaklar)	Fakülte/Yüksekokul	175	14,78	4,57	180	0,12	0,90
	Lisansüstü	7	14,57	4,99			
BOYUT 4 (Taşıma ve okula uyum)	Fakülte/Yüksekokul	175	8,09	2,45	180	1,02	0,31
	Lisansüstü	7	7,14	1,77			
TOPLAM	Fakülte/Yüksekokul	175	56,12	12,94	180	1,70	0,09
	Lisansüstü	7	47,71	7,65			

(*) $p < 0,05$ olduğu için anlamlı farklılık vardır.

Tablo 47 incelendiğinde boyutlara göre ortalama ve standart sapma değerlerinin $17,83 \pm 5,28$ ile $7,14 \pm 1,77$ arasında değiştiği görülmektedir. Toplamda ise bu değerler $56,12 \pm 12,93$ ile $47,71 \pm 7,65$ arasında değişmektedir. Bu ortalamalar arasında anlamlı fark olup olmadığını görmek için t-testi analizleri yapılmıştır. Bunun sonucunda 2. boyuttaki değer $0,05$ 'ten küçük olduğu görülmüştür. Yani fakülte/yüksekokul mezunu yönetici ve öğretmenlerin taşımali eğitime yönelik daha olumsuz düşüncelere sahip olduğu görülmektedir.

4.5. Mesleki çalışma yılına göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için yönetici-öğretmen görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Mesleki çalışma yılı değişkeni 2'den fazla grup içerdiği için varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Çalışmalar ile elde edilen, aritmetik ortalama, standart sapma ve varyans analizi değerleri Tablo 48 ve Tablo 49'da olduğu gibidir.

Tablo 48

Mesleki Çalışma Yılına Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Mesleki Çalışma Yılı	n	\bar{X}	Sx
BOYUT 1 (Okula olumsuz etkileri)	5 yıl ve daha az	29	16,65	5,64
	6-9 yıl	28	17,11	4,77
	10-19 yıl	86	17,12	5,23
	19 yıl ve daha	39	20,26	4,65
	Toplam	182	17,71	5,24
BOYUT 2 (Sosyal olanaklar)	5 yıl ve daha az	29	15,38	5,18
	6-9 yıl	28	15,28	3,84
	10-19 yıl	86	15,00	5,31
	19 yıl ve daha	39	15,67	5,33
	Toplam	182	15,25	5,06
BOYUT 3 (Fiziksel maddi olanaklar) ve	5 yıl ve daha az	29	15,00	4,82
	6-9 yıl	28	14,89	4,08
	10-19 yıl	86	14,63	5,04
	19 yıl ve daha	39	14,85	3,72
	Toplam	182	14,77	4,58
BOYUT 4 (Taşıma ve okula uyum) ve	5 yıl ve daha az	29	7,48	2,56
	6-9 yıl	28	8,75	2,05
	10-19 yıl	86	7,65	2,33
	19 yıl ve daha	39	8,89	2,57
	Toplam	182	8,06	2,44
TOPLAM	5 yıl ve daha az	29	54,52	14,48
	6-9 yıl	28	56,03	9,38
	10-19 yıl	86	54,39	13,52
	19 yıl ve daha	39	59,67	11,87
	Toplam	182	55,79	12,86

Tablo 48 incelendiğinde ortalama ve standart sapma değerlerinin $20,25 \pm 4,65$ ile $7,48 \pm 2,55$ arasında değiştiği görülmektedir. En düşük ortalamanın 4. boyutta, en yüksek ortalamanın ise 1. boyutta olduğu görülmektedir. Toplamda ise bu değerler

59,66±11,86 ile 54,39±13,52 arasında değişmektedir. Ortalamalar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını görmek için varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki tablodadır.

Tablo 49

Mesleki Çalışma Yılına Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Okula olumsuz etkileri)	Gruplar Arası	325,64	3	108,55	4,15	0,01*
	Grup İçi	4651,50	178	26,13		
	Toplam	4977,14	181			
BOYUT 2 (Sosyal olanaklar)	Gruplar Arası	12,66	3	4,22	0,16	0,92
	Grup İçi	4627,21	178	25,99		
	Toplam	4639,87	181			
BOYUT 3 (Fiziksel ve maddi olanaklar)	Gruplar Arası	3,91	3	1,30	0,06	0,98
	Grup İçi	3787,85	178	21,28		
	Toplam	3791,76	181			
BOYUT 4 (Taşıma ve okula uyum)	Gruplar Arası	64,72	3	21,57	3,80	0,01*
	Grup İçi	1009,62	178	5,67		
	Toplam	1074,33	181			
TOPLAM	Gruplar Arası	802,05	3	267,35	1,63	0,18
	Grup İçi	29143,43	178	163,73		
	Toplam	29945,48	181			

(*) $p < 0,05$ olduğu için anlamlı farklılık vardır.

Tablo 49 incelendiğinde 2. ve 3. boyutlarda fark olmadığı görülmektedir. Ancak 1. ve 4. Boyutlardaki anlamlılık düzeyi değerleri 0,05'in altında olduğu için gruplar arasında mesleki çalışma yılına bağlı anlamlı farklılık vardır. Bu farklılığın

hangi gruplardan kaynaklandığını görmek için LSD testi yapılmıştır. Testin sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 50
Mesleki Çalışma Yılına Yönelik LSD Testi Sonuçları

Bağımlı değişken	(I)mesleki çalışma yılı	(J)mesleki çalışma yılı	Anlamlı farklılık
BOYUT 1 (okula olumsuz etkiler)	5 yıl ve daha az	19 yıl ve daha fazla	-3,60124(*)
	6-9 yıl	19 yıl ve daha fazla	-3,14927(*)
	10-19 yıl	19 yıl ve daha fazla	-3,14013(*)
	19 yıl ve daha fazla	5 yıl ve daha az	3,60124(*)
		6-9 yıl	3,14927(*)
		10-19 yıl	3,14013(*)
BOYUT 4 (taşıma ve okula uyum)	5 yıl ve daha az	6-9 yıl	-1,26724(*)
		19 yıl ve daha fazla	-1,41468(*)
	6-9 yıl	5 yıl ve daha az	1,26724(*)
		10-19 yıl	1,09884(*)
	10-19 yıl	6-9 yıl	-1,09884(*)
		19 yıl ve daha fazla	-1,24627(*)
	19 yıl ve daha fazla	5 yıl ve daha az	1,41468(*)
		10-19 yıl	1,24627(*)

Tablo 50'deki LSD sonuçlarına bakıldığında, mesleki çalışma yılı 19 yıl ve daha fazla olan yönetici ve öğretmenlerin diğerlerinden farklılaştığı görülmektedir. Buna göre bu gruptaki yönetici ve öğretmenler, diğerlerine göre taşımanın okula olumsuz etkileri hakkında daha olumlu görüşlere sahiptir. Okula uyum ile ilgili

görüşlerde de mesleki çalışma yılına göre katılımcılar arasında farklılaşmalar olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre; mesleki çalışma yılı 19 yıl ve daha fazla olan ile 6-9 yıl arası olan katılımcılar, 5 yıl ve daha az olanlardan daha olumlu görüşlere sahiptir. Mesleki çalışma yılı 6-9 yıl arası olan katılımcılar, 5 yıl ve daha olanlar ile 10-19 yıl arası olanlardan daha olumlu görüşlere sahiptirler. Mesleki çalışma yılı 10-19 yıl arası olan katılımcıların görüşleri, 6-9 yıl arası olanlardan ve 19 yıl ve daha fazla olanlardan daha olumludur. Son olarak da mesleki çalışma yılı 19 yıl ve daha fazla olanların görüşleri, 5 yıl ve daha olanlar ile 10-19 yıl arası olanlardan daha olumludur. Genel olarak bakıldığında; mesleki çalışma yılı arttıkça taşıma ve okula uyum ile ilgili konulardaki görüşlerin olumlu hale geldiği söylenebilir.

4.6. Taşıma merkezi okulda çalışma yılına göre anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için yönetici-öğretmen görüşleri ölçeğinin sayısal verileri üzerinde analiz çalışmaları yapılmıştır. Taşıma merkezi bir okulda çalışma yılı değişkeni 2'den fazla grup içerdiği için varyans analizi(ANOVA) uygulanmıştır. Çalışmalar ile elde edilen, aritmetik ortalama, standart sapma ve varyans analizi değerleri Tablo 51 ve Tablo 52'de olduğu gibidir.

Tablo 51

**Taşıma Merkezi Bir Okulda Çalışma Yılına Göre Yönetici ve Öğretmenlerin
Taşımalı Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Aritmetik
Ortalama ve Standart Sapma Değerleri**

	T.M. Okulda Çalışma Yılı	n	\bar{X}	Sx
BOYUT 1 (Okula olumsuz etkileri)	5 yıl ve daha az	97	17,04	4,98
	6-9 yıl	42	16,67	4,61
	10 yıl ve daha fazla	43	20,25	5,68
	Toplam	182	17,71	5,24
BOYUT 2 (Sosyal olanaklar)	5 yıl ve daha az	97	15,01	4,86
	6-9 yıl	42	15,52	5,60
	10 yıl ve daha fazla	43	15,51	5,05
	Toplam	182	15,25	5,06
BOYUT 3 (Fiziksel ve maddi olanaklar)	5 yıl ve daha az	97	14,76	4,43
	6-9 yıl	42	14,21	5,07
	10 yıl ve daha fazla	43	15,35	4,43
	Toplam	182	14,77	4,58
BOYUT 4 (Taşıma ve okula uyum)	5 yıl ve daha az	97	7,77	2,35
	6-9 yıl	42	8,21	2,30
	10 yıl ve daha fazla	43	8,56	2,71
	Toplam	182	8,06	2,44
TOPLAM	5 yıl ve daha az	97	54,59	12,32
	6-9 yıl	42	54,62	12,47
	10 yıl ve daha fazla	43	59,67	13,93
	Toplam	182	55,79	12,86

Tablo 51 incelendiğinde ortalama ve standart sapma değerlerinin $20,25 \pm 5,67$ ile $7,77 \pm 2,34$ arasında değiştiği görülmektedir. En düşük ortalamanın 4. Boyutta, en yüksek ortalamasının ise 1. boyutta olduğu görülmektedir. Toplamda ise bu değerler $59,67 \pm 12,86$ ile $54,58 \pm 12,32$ arasında değişmektedir. Ortalamalar arasında anlamlı

farklılık olup olmadığını görmek için varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki tablodadır.

Tablo 52

Taşıma Merkezi Bir Okulda Çalışma Yılına Göre Yönetici ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
BOYUT 1 (Okula olumsuz etkileri)	Gruplar Arası	367,79	2	183,89	7,14	0,00*
	Grup İçi	4609,35	179	25,75		
	Toplam	4977,14	181			
BOYUT 2 (Sosyal olanaklar)	Gruplar Arası	11,66	2	5,83	0,23	0,79
	Grup İçi	4628,21	179	25,86		
	Toplam	4639,87	181			
BOYUT 3 (Fiziksel ve maddi olanaklar)	Gruplar Arası	27,38	2	13,69	0,65	0,52
	Grup İçi	3764,38	179	21,03		
	Toplam	3791,76	181			
BOYUT 4 (Taşıma ve okula uyum)	Gruplar Arası	19,65	2	9,82	1,67	0,19
	Grup İçi	1054,69	179	5,89		
	Toplam	1074,33	181			
TOPLAM	Gruplar Arası	846,63	2	423,31	2,60	0,08
	Grup İçi	29098,85	179	162,56		
	Toplam	29945,48	181			

(*) $p < 0,05$ olduğu için anlamlı farklılık vardır.

Tablo 52 incelendiğinde 2. , 3. ve 4. boyutlarda fark olmadığı görülmektedir. Ancak 1. boyutta anlamlılık düzeyi değeri 0,05'in altında olduğu için gruplar arasında taşıma merkezi bir okulda çalışma yılına bağlı anlamlı farklılık vardır. Yani taşımamın okula olumsuz etkileri ile ilgili görüşlerde farklılaşma olduğu

görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını görmek için LSD testi yapılmıştır. Testin sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 53

Taşıma Merkezi Bir Okulda Çalışma Yılına Yönelik LSD Testi Sonuçları

Bağımlı değişken	(I)okulda çalışma yılı	(J)uzaklık	Anlamlı farklılık
BOYUT 1 (Taşımanın okula olumsuz etkileri)	5 yıl ve daha az	10 yıl ve daha fazla	-3,21458(*)
	6-9 yıl	10 yıl ve daha fazla	-3,58915(*)
	10 yıl ve daha fazla	5 yıl ve daha az	3,21458(*)
		6-9 yıl	3,58915(*)

Tablo 53 incelendiğinde taşıma uygulamasının okula olumsuz etkileri konusunda taşıma merkezi bir okulda çalışma yılı arttıkça görüşlerin olumlu hale geldiği görülmektedir. Taşıma merkezi bir okulda çalışma yılı 10 yıl ve daha fazla olanlar; daha az çalışanlardan daha olumlu görüşlere sahiptirler. Bunu o okulda çalışma süreleri boyunca taşıma uygulamasında ortaya çıkan gelişmeleri gözlemlenmelerine bağlamak mümkündür.

5. İlköğretimde taşınmalı sistemle ilgili olarak velilerin görüşleri nelerdir?

Taşınmalı ilköğretim uygulaması ile ilgili olarak veli görüşlerini belirlemek amacıyla uygulanan görüşme formlarındaki cevaplar tek tek incelenerek bir içerik çözümlemesi yapılmıştır. Görüşme formu maddeleri ve velilerden alınan cevapların yüzde değerleri aşağıda verilmiştir.

1. Taşıma merkezi olan okul, derslik sayısı ve bina açısından yeterli midir?

- 200 katılımcının % 60'ı (120 kişi) bu soruya evet cevabını vermiştir. Geri kalan % 40'ı (80 kişi) ise yetersiz olduğunu söylemiştir.

Tablo 54**Velilerin Okulun Derslik Sayısı ve Bina Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Okul derslik sayısı ve bina açısından yeterlidir.	120	60,0
Okulun derslik sayısı ve bina açısından yetersizdir.	80	40,0
Toplam	200	100,0

2. Taşıma merkezi olan okul, öğretmen sayısı bakımından yeterli midir?

- 200 katılımcının % 67'si (134 kişi) öğretmen sayısının yeterli olduğu cevabını vermiş, geri kalanlar ise yetersiz olduğunu söylemiştir.

Tablo 55**Velilerin Okulun Öğretmen Sayısı Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Okulun öğretmen sayısı yeterlidir.	134	67,0
Okulun öğretmen sayısı yetersizdir.	66	33,0
Toplam	200	100,0

3. Taşıma merkezi olan okulda öğrencilere her türlü fiziki ve sosyal imkân sunulmakta mıdır?

- Katılımcıların % 51'i (103 kişi) bu soruyu evet şeklinde cevaplamıştır. % 49'u (97 kişi) ise yetersiz gördüğünü belirtmiştir.

Tablo 56**Velilerin Okulun Sunduğu Olanaklar Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Her türlü fizi ve sosyal olanak sunulmaktadır.	103	51,0
Sunulan fiziki ve sosyal olanaklar sınırlıdır.	97	49,0
Toplam	200	100,0

4. Çocuğunuz taşıma merkezi olan okulda kılık-kıyafet ve harçlık konusunda sıkıntı çekmekte midir?
- Katılımcıların % 58'i (116 kişi) bu soruyu hayır şeklinde cevaplamıştır. % 42'si (84 kişi) ise zaman zaman bu konuda sıkıntılar olabildiğini belirtmiştir.

Tablo 57**Velilerin Kılık-Kıyafet ve Harçlık Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Çocuğuma kılık-kıyafet ve harçlık sağlama konusunda sıkıntı çekiyorum.	84	42,0
Çocuğuma kılık-kıyafet ve harçlık sağlama konusunda sıkıntı çekmiyorum. Yol ve yemek parasını zaten devlet veriyor.	116	58,0
Toplam	200	100,0

5. Çocuğunuzun, okul arkadaşları ve öğretmenleri ile ilişkileri sağlıklı mıdır, uyum içinde okul sürecini geçirmekte midir?
- Katılımcıların % 84'ü (168 kişi) bu soruya evet cevabını vermiştir. Geri kalan katılımcılar ise bu konuda sorun yaşadığını düşünmektedir.

Tablo 58**Velilerin Öğrencilerin Arkadaşları, Öğretmenleri ile İlişkileri ve Okula Uyum Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Çocuğumun okul arkadaşları ve öğretmenleri ile ilişkileri oldukça iyidir, uyum sorunu yoktur.	168	84,0
Çocuğumun okul arkadaşları ile iyi ilişkiler kuramamakta, okula uyum sorunu yaşamaktadır.	32	16,0
Toplam	200	100,0

6. Taşınan öğrencilerin hemen her konuda fikirleri alınmakta mıdır?

- Katılımcıların yarısı bu soruya olumsuz cevap vermiş ve hayır demiştir. Diğer yarısı ise evet demiştir.

Tablo 59**Velilerin Öğrencilerin Fikirlerine Verilen Önem Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Öğrencilerin her konuda fikirleri alınmaktadır.	100	50,0
Öğrencilerin her konuda fikirleri alınmamaktadır.	100	50,0
Toplam	200	100,0

7. Okul idaresi ve öğretmenler ile ilişkileriniz nasıl?

- Katılımcıların % 56'sı (112 kişi) ilişkilerinin iyi olduğunu belirtmiştir, geri kalanlar ise okula rahatça gidip gelemediklerini bu yüzden de sıkıntı yaşadıklarını ancak telefonla rahatça bilgi alabildiklerini belirtmiştir.

Tablo 60**Velilerin Okul İdaresi ve Öğretmenlerle İlişkileri Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Okul idaresi ve öğretmenler ile ilişkilerim iyi.	112	56,0
Mesafeden dolayı okula rahatça gelip gidemem okul idaresi ve öğretmenlerle ilişkiimi zayıflatıyor.	88	44,0
Toplam	200	100,0

8. Evinizin okula uzak olması, okula gidip-gelme sıklığınızı olumsuz etkilemekte midir?

- Katılımcıların % 55'i (110 kişi) bu soruya evet cevabını vermiş ve okula gitme sıklıklarının az olduğunu söylemişlerdir. Geri kalan % 45'i (90 kişi) de imkanları daha uygun olan ve daha rahat gidip gelebilen velilerdir.

Tablo 61**Velilerin Okulun Derslik Sayısı ve Bina Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Okula olan mesafe gidip-gelmeme zorlaştırmaktadır.	110	55,0
Okula rahatça gidip-gelebiliyorum.	90	45,0
Toplam	200	100,0

9. Çocuğunuz gün sonunda yorgun düşmekte mi?

- Katılımcıların % 62'si (125 kişi) bu soruya hayır cevabını vermiştir. Geri kalanlar ise evet demiştir.

Tablo 62**Velilerin Taşımanın Öğrenciyi Yorması Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Çocuğum gün sonunda yorgun düşmektedir.	75	38,0
Okula gidip gelmesi çocuğumu yormamaktadır.	125	62,0
Toplam	200	100,0

10. Gün içinde yaşadığı yorgunluk çocuğunuzun başarısını olumsuz etkiliyor mu?

- Katılımcıların % 65'i (130 kişi) bu soruya evet cevabını vermiş, geri kalanlar ise hayır demiştir.

Tablo 63**Velilerin Öğrencilerin Yorgunluğunun Başarılarına Etkisi Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Çocuğum gün sonunda yorgun düştüğü için ders çalışmak istememekte, bu da başarısını olumsuz etkilemektedir.	130	65,0
Yorgunluk ve ders başarısı ile ilgili bir sorunumuz yoktur.	70	35,0
Toplam	200	100,0

11. Taşıma merkezine gelip gitmesi çocuğunuzun araştırma yapma konusunda da imkânlarını arttırmakta mıdır?

- Katılımcıların % 87'si (175 kişi) bu soruya evet cevabını vermiştir. Geri kalanlar ise hayır demiştir.

Tablo 64

**Velilerin Taşımanın Öğrencilerin Araştırma Yapma Olanakları Sağlaması
Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Çocuğum taşıma merkezine giderek araştırma yapmak için daha fazla olanak bulmaktadır.	175	87,0
Çocuğumun taşıma merkezi okula gitmesi ile araştırma yapma olanakları arasında ilişki olduğunu düşünmüyorum.	25	13,0
Toplam	200	100,0

12. Taşıma araçlarına öğrenciler dışında kişiler alınmakta mıdır, bu konuda çocuğunuzdan şikayet aldınız mı? Bu konu hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

- Katılımcıların 147 tanesi bu konuda bir şikayet almadıklarını belirtmiştir. Ancak geri kalanlardan bazıları bu durumu gördüklerini ya da duyduklarını belirtmiştir.

Tablo 65

**Velilerin Taşıma Araçlarına Başka Yolcuların Alınması Hakkındaki
Görüşlerinin Dağılımı**

Velilerin Görüşü	n	%
Taşıma araçlarına öğrenciler dışında yolcular alınmakta ve çocuklarımız ayakta kalmaktadır.	53	27,0
Taşıma araçlarına başka yolcuların alındığını görmedim ve duymadım.	147	73,0
Toplam	200	100,0

13. Taşımali eğitim uygulaması çocuğunuzun sosyalleşmesini sağlamış mıdır? Ayrıca gizli kalan yeteneklerinin de açığa çıkmasına imkân vermiş midir?

- Katılımcılardan % 93'ü (187 kişi) evet cevabını vermiştir. Geri kalanlar hayır demiştir.

Tablo 66

Velilerin Taşımanın Öğrenciyi Sosyalleştirmesi Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

Velilerin Görüşü	n	%
Çocuğum büyük bir okula gelerek daha sosyalleşmiş ve farklı alanlarda kendini geliştirme olanağı bulmuştur.	187	93,0
Taşıma merkezi okula gelmesi çocuğuma sosyal anlamda etki yapmamıştır.	13	7,0
Toplam	200	100,0

14. Taşıma merkezi olan okul fiziksel imkânları bakımından yeterli midir?

- Katılımcıların % 74'ü (148 kişi) bu soruya evet demiş ve imkanları yeterli bulduklarını belirtmiştir. Geri kalanlar ise eksiklerin olduğunu söylemiştir.

Tablo 67

Velilerin Okulun Fiziksel Olanakları Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

Velilerin Görüşü	n	%
Okulun fiziksel olanaklarını yeterli buluyorum.	148	74,0
Okulun fiziksel olanaklarında eksiklikler olduğunu düşünüyorum.	52	26,0
Toplam	200	100,0

15. Çocuğunuza sunulan imkânlarla bakarak devletin okula yaptığı harcamaların yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

- Katılımcıların % 84'ü (169 kişi) harcamaların yetersiz olduğunu belirtmiştir. En çok vurguladıkları konu da yemekler ve yemekhaneler olmuştur. Geri kalanlar ise yeterlidir demiştir.

Tablo 68

Velilerin Taşımaya Devlet Tarafından Yapılan Harcamalar Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

Velilerin Görüşü	n	%
Taşınmalı eğitim uygulaması için devletin yaptığı harcamalar yeterlidir.	31	16,0
Taşınmalı eğitim uygulaması için devletin yaptığı harcamalar yetersizdir. Özellikle yemekhane konusu en sıkıntılıdır.	169	84,0
Toplam	200	100,0

16. Çocuğunuz, taşınmalı eğitime geçmeden öncekine kıyasla sağlık hizmetlerinden daha fazla yararlanabilmekte midir?

- Katılımcıların % 57'si (115 kişi) bu soruya evet cevabını vermiştir. Geri kalanlar ise bir fark görmediklerini söylemiştir.

Tablo 69

Velilerin Öğrencilerin Sağlık Hizmetlerinden Yararlanma Olanakları Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

Velilerin Görüşü	n	%
Çocuğumun taşıma merkezine gitmesi, sağlık hizmetlerinden daha fazla yararlanmasını sağlamaktadır.	115	57,0
Taşıma merkezine gitmesi çocuğumun sağlık hizmetlerinden yararlanma şartlarını etkilememektedir.	85	43,0
Toplam	200	100,0

17. Taşımalı eğitim çocuğunuzun beslenmesini olumsuz yönde etkilemekte midir?

- Katılımcıların tümü okulda öğretmenler tarafından yemek saati düzgün takip edilirse olumsuz yönde etkilenmediğini ancak takip düzgün olmazsa öğrencilerinin öğle yemeklerini aksattıklarını söylemiştir. Bunun da kantinden daha fazla alışveriş yapmalarına sebep olduğunu belirtmiştir.

18. Okuldaki yemeklerin çocuğunuz için yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

- Katılımcıların % 65'i (130 kişi) yeterli bulunduğunu söylemiştir. Geri kalanlar ise daha uygun olabileceğini düşünmektedir.

Tablo 70

Velilerin Yemekler Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

Velilerin Görüşü	n	%
Öğle yemeğinde verilen yemekler yeterlidir.	130	65,0
Öğle yemeğinde verilen yemeklerin daha güzel ve yeterli olabileceğini düşünüyorum.	70	35,0
Toplam	200	100,0

19. Taşımalı eğitim size ek masraf getirmekte midir?

- Katılımcıların % 86'sı (173 kişi) bu soruya hayır cevabını vermiştir.

Tablo 71

Velilerin Taşımanın Masrafları Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

Velilerin Görüşü	n	%
Çocuğumun taşıma merkezine gitmesi bize ek masraf getirmektedir.	27	14,0
Çocuğumun taşıma merkezine gitmesi bize ek masraf getirmemektedir.	173	86,0
Toplam	200	100,0

20. Yaşadığınız bölgede taşınmalı eğitim uygulaması olmasaydı, çocuğunuzun eğitimini nasıl sağlardınız?

- Bu soruya gelen cevaplar çoğunlukla “Sağlayamazdım çünkü olduğum yerden taşınacak ya da araca para ödeyebilecek imkanım yok” şeklinde olmuştur. Katılımcıların % 90’ı böyle söylemiştir. Ancak bir kısım veli de “Okulun olduğu yere taşınırdım.” cevabını vermiştir.

Tablo 72

Velilerin Taşıma Yapılmasaydı Çocuklarının Eğitimini Nasıl Sağlayacakları Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

Velilerin Görüşü	n	%
Taşınmalı eğitim uygulaması olmasaydı maddi durumum nedeniyle çocuğumun eğitimini sağlayamazdım.	180	90,0
Okula yakın bir yere taşınarak, çocuğumun okula gitmesini sağlardım.	12	6,0
Toplam	200	100,0

21. Taşımalı ilköğretim uygulaması doğru bir uygulama mıdır ve devam ettirilmeli midir?

- Katılımcıların % 94'ü (188 kişi) uygulamanın devam etmesi gerektiğini düşünmektedir ancak eksiklerin ve düzeltilmesi gereken yerlerin olduğunu eklemiştir. Geri kalanlar ise uygulamanın yararlı olduğunu ancak her yerleşim yerinde okul bulunması gerektiğini söylemişlerdir.

Tablo 73

Velilerin Taşımalı Eğitim Uygulamasının Doğruluğu Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

Velilerin Görüşü	n	%
Doğru bir uygulamadır, bazı eksiklikleri giderilerek devam ettirilmelidir.	188	94,0
Uygulama yararlıdır, ancak her yerleşim yerinde okul bulunmalıdır.	12	6,0
Toplam	200	100,0

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde veri toplama araçlarıyla toplanan verilerin her bir alt probleme göre yapılan istatistiksel çözümlerinden sonra ortaya çıkan sonuçlar ile ilgili yorumlara ve tartışmalara; araştırmanın konusuna uygun önerilere yer verilmiştir.

Çalışmanın diğer bölümlerinde de belirtildiği gibi; “Taşımali İlköğretim Uygulaması” okulu bulunmayan, kırsal/ uzak/ dağlık, nüfusu az, birleştirilmiş sınıflı okulların bulunduğu yerlerdeki öğrencilerin kaliteli eğitim görebilmesi, sekiz yıllık eğitimden yararlanabilmesi ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı İlköğretim Genel Müdürlüğü’nün başlattığı bir uygulamadır. 1989-1990 eğitim- öğretim yılında Kırklareli ve Kocaeli illerinde pilot uygulaması yapılmış, yararlı olduğu tespit edilerek tüm ülkede uygulanmasına karar verilmiştir. 2005-2006 eğitim- öğretim yılında taşıma için gerekli olan araçlar ve ödenek tahsil edilmiş ve tüm ülkede uygulanmaya başlamıştır.

Bu çalışmada Konya ili Seydişehir ilçesindeki taşımali eğitim yapan ilköğretim okullarının yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerinin görüşleri 3 tane ölçme aracı vasıtasıyla toplanmış ve bu görüşlerden yola çıkılarak uygulamanın olumlu-olumsuz özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın alt problemleri ile ilgili istatistikî çalışmalar ile ulaşılan genel sonuçlar aşağıdaki şekilde toplandıktan sonra yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli açısından uygulamanın olumlu ve olumsuz yönler incelenecektir:

- Erkek öğrenciler taşımali eğitim uygulaması ile ilgili olarak kız öğrencilere göre daha olumsuz düşüncelere sahiptir.

- 8. Sınıf seviyesindeki öğrenciler, özellikle taşıma ve ulaşım konusunda diğer sınıf seviyelerindeki öğrencilere göre daha olumsuz görüşlere sahiptir. Bu da yaşı küçük olan öğrencilerin olumsuzlukları görme yetisinin daha az gelişmiş olmasına bağlanabilir.
- Anne ve babanın eğitim seviyesi yükseldikçe taşınmalı eğitim uygulamasına yönelik öğrenci görüşlerinin olumsuzlaştığı analizlerde görülmüştür. Çünkü aile içindeki olanaklar artmakta ve buna bağlı olarak da beklentiler artmaktadır. Öğrencilerin aileye de bağlı olarak olumsuzlukları görme ve irdelemesi kolaylaşabilmektedir.
- Babanın eğitim seviyesine göre öğrencilerin taşıma merkezi okula uyum sağlayabilme özellikleri de farklılık göstermektedir. Babanın eğitim seviyesi yükseldikçe öğrencilerin okula uyum ile ilgili görüşleri olumlu hale gelmektedir.
- Ailenin aylık gelir seviyesi de öğrencilerin taşınmalı eğitim uygulaması ve taşıma merkezi okul ile ilgili görüşlerini etkilemektedir. Aylık geliri daha düşük olan ailelerin çocukları taşıma merkezi okul ve taşıma uygulaması ile ilgili daha olumlu görüşlere sahiptir. Bunu da beklentilere ve aile içi olanaklara bağlamak mümkündür.
- Araştırma göstermiştir ki öğrencilerin başarı durumu taşınmalı eğitim uygulaması ile ilgili görüşlerini etkilememektedir.
- Öğrencilerin yaşadığı yerin taşıma merkezi okula uzaklığı ise görüşlerini etkileyen faktörlerdendir. Öğrencilerin günlük geliş- gidiş yaptıkları yol arttıkça uygulama ile ilgili görüşleri de olumsuzlaşmaktadır. Çünkü özellikle ulaşım ve yolların durumu ile ilgili olumsuzluklarla bu öğrenciler fazlaca karşılaşmaktadır.
- Araştırmaya katılan öğretmenler taşınmalı eğitim uygulaması ile ilgili olarak yöneticilere göre daha olumlu görüşlere sahiptir. Özellikle taşıma merkezi

okulun sağladığı sosyal olanaklar açısından görüşler farklılık göstermekte ve öğretmenlerin yöneticilere göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

- Taşınmalı eğitim uygulaması ve taşıma merkezi okulun sağladığı sosyal olanaklara yönelik bayan yönetici ve öğretmenler, erkeklerden daha olumlu görüşlere sahiptir.
- Yönetici ve öğretmenlerin uygulamaya yönelik görüşleri yaşlarına göre farklılık göstermemektedir.
- Fakülte veya yüksekokul mezunu olan yönetici ve öğretmenler yüksek lisans mezunu olanlara göre, taşınmalı eğitim uygulamasına ve uygulamanın sağladığı sosyal olanaklara yönelik daha olumlu görüşlere sahiptir. Bu da beklentilerinden ileri gelmektedir.
- Mesleki çalışma yılı arttıkça da yönetici ve öğretmenlerin taşınmalı eğitime yönelik görüşleri olumlu hale gelmektedir. Bunu da kabullenmişliğe bağlamak mümkündür. Uzun süredir yöneticilik ve öğretmenlik yapanlar uygulamanın önceki haliyle de daha iyi karşılaştırma yapabilmektedir. Bunun da düşüncelerinin daha olumlu olmasında etki ettiği düşünülebilir. Görevinde kısa süredir bulunanlar ise doğrudan şu anki olumsuzluklara dayalı yanıtlar vermiştir. Bunun da daha olumsuz görüşler ortaya çıkmasına sebep olduğu düşünülebilir.
- Taşıma merkezi okulda çalışma süresine göre bakıldığında da uzun süreli çalışanların daha olumlu görüşlere sahip olduğu görülmektedir.
- Velilerle yapılan görüşmelerde en çok sıkıntı yaratan konu velilerin okula gidiş- gelişlerinin zorluğu şeklinde ortaya çıkmıştır. Velilerin çoğu okula gitme konusunda sıkıntı yaşadıkları için yönetici ve öğretmenlerle iletişimlerinin diğer velilere göre zayıf kaldığını belirtmişlerdir.

- Araştırmaya katılan velilerin bir kısmı taşıma merkezine gidip gelmenin çocuklarını yorduğunu ve bunun da ders başarılarını düşürdüğünü belirtmiştir.
- Veliler, devletin taşıma merkezi okullara yaptığı harcamalar konusunda da olumsuz görüş belirtmiştir. Velilere göre; harcamaların yetersiz olması nedeniyle okulun olanakları da daha iyi olamamaktadır. Özellikle yemekhane ve yemekler konusu velilerin olumsuz görüş belirttiği konulardandır. Bu sonuç, Karakütük'ün (1996) ve Küçükkoğlu'nun (2001) araştırmalarının öğle yemeği ve yemekhane konusundaki sonuçlarını destekler niteliktedir denilebilir.
- Velilerin gelir durumu ve merkeze uzaklığı uygulamaya karşı görüşlerini etkilemektedir. Aylık gelir durumu düşük olan veliler taşımali eğitim uygulamasına yönelik olumlu görüşlere sahiptir.
- Yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğu devletin bu uygulama için ayırdığı ödeneğin yeterli olduğu görüşünderken, velilerin çoğunluğu bunun aksini düşünmektedir.

Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerini dayanarak “Taşımali İlköğretim Uygulaması”nın olumlu ve olumsuz özelliklerini aşağıdaki şekilde açıklanabilir.

Taşımali İlköğretim Uygulamasının Olumlu Özellikleri

- “Taşımali İlköğretim Uygulaması” okulu bulunmayan, uzak, dağlık yerlerde yaşamak zorunda olan öğrencilerin eğitimine diğer öğrencilerle birlikte devam etmesine olanak sağlamaktadır.
- Nüfusu az olan kırsal kesimlerde, öğrenciler birleştirilmiş sınıflarda en az 2 sınıf şeklinde tek öğretmen ile eğitim görmektedirler. Bu da her öğrencinin yeterli eğitimi alamamasına neden olmaktadır. Örneğin 1. sınıf seviyesindeki

öğrenciler daha geç okuma-yazma öğrenmekte, diğer öğrenciler de konularda geri kalabilmektedir. “Taşımali İlköğretim Uygulaması” ile öğrenciler kendi yaşlılarıyla, daha uygun eğitim ortamlarında ders görebilmektedir. İlköğretim 1. sınıf öğrencileri okuma yazmayı daha hızlı ve doğru şekilde öğrenme imkânı bulabilmektedir.

- Birleştirilmiş sınıfların bulunduğu okullar genellikle öğretmen sayısı bakımından yetersiz okullardır. Özellikle her branş dersinin öğretmeninin bulunmadığı okullardır. Taşıma merkezi okula gelen öğrenciler, yeterli sayıda öğretmenle eğitim görebilmekte; branş derslerini de farklı öğretmenlerden alabilmektedir. Bu sayede farklı konulara ilgileri ve farklı alanlardaki yetenekleri ortaya çıkabilmektedir.
- “Taşımali İlköğretim Uygulaması” , kırsal kesimde yaşayan öğrencilerin sosyalleşmesini sağlayabilmektedir. Taşıma merkezi okula gelen öğrenciler yaşadıkları bölgeden farklı bir yere gelerek, daha fazla insanla tanışabilir, farklı ortamlarda nasıl davranması gerektiğini yaşayarak öğrenebilir, arkadaşlık ilişkilerini geliştirme imkânı bulabilir. Bu da sosyal anlamda ilişkilerinin gelişmesine katkıda bulunur.
- Taşıma merkezi okula gelen öğrenciler, toplum halinde yaşama ile ilgili temizlik, giyim, görgü kurallarına uyma alışkanlığını az mevcutlu bir okula göre daha kısa sürede ve daha iyi şekilde kazanabilirler.
- Taşıma merkezine gelen öğrencilerde ilk zamanlarda çekingenlik ve uyum zorluğu gözlenmektedir. Ancak zamanla büyük çoğunluğunda bu ortadan kalkmakta; okula, arkadaşlarına, okul kurallarına uyum sağlayabilmektedirler. Bununla birlikte kendilerine güvenleri artmakta, birlikte iş yapma, işbirliği, yardımlaşma, grup çalışması gibi konularda gelişim göstermektedirler.
- Öğrencilerin küçük bir okul yerine daha büyük, olanakları daha iyi ve merkezi bir okulda eğitim görmesi; sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif konularla ilgilenmesini ve varolan yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlar.

Merkezi ve büyük bir okul bu tür faaliyetlerden daha fazla haberdardır ve katılma olanağı daha fazladır. Bu nedenle öğrencilerin taşıma merkezi okula gitmesi bu konularda avantaj oluşturmaktadır. Öğrenciler okullarında bu konularda bilgi sahibi ve katılımcı olmalarının yanı sıra geldikleri kırsal bölgeyi de bu konularda bilgilendirebilir ve sosyal ve kültürel alışverişi sağlar.

- Eğitim sistemimiz her aşamada araştırmayı gerektiren, öğrencileri araştırmaya yönlendiren yöntemler içermektedir. Kırsal kesimde yaşayan ya da araştırma yapmak için gerekli maddi olanağı olmayan öğrenciler “Taşımalı Eğitim Uygulaması” sayesinde daha rahat araştırma yapma olanağı bulabilir.
- Farklı kırsal yerleşim yerlerinden gelen öğrenciler, taşıma merkezi okulda konuşma dilindeki yanlışlıkları ve konuşmalarındaki şive farklılıklarını düzeltebilmektedir. Böylece Türkçe’yi daha iyi kullanmaktadırlar.
- “Taşımalı Eğitim Uygulaması” ile taşıma merkezi okula gelen öğrenciler öğle yemeklerini okul yemekhanesinde yemektirler. Bu da düzenli bir beslenme alışkanlığı kazanmalarını sağlar.
- Öğrenciler yemekhanede öğle yemeklerini belirli bir düzene göre alır, kurallara uygun yer, temizce tabağını kaldırır ve sırayla ellerini yıkarlar. Eğer bu düzen sağlanırsa, öğrencilerin sıraya uyma, temizlik ve beslenme kurallarına uyma gibi konularda da uygun davranış alışkanlıkları kazanmaları sağlanmaktadır.
- “Taşımalı İlköğretim Uygulaması” kapsamında taşıma merkezine gelen öğrencilerin yemek ve yol için gereken para devlet tarafından karşılanmaktadır. Kırsal kesimlerde yaşayan ve maddi durumu düşük seviyede olan aileler açısından da bu uygulamanın avantajıdır. Çünkü bu veliler eğer bu uygulama olmasaydı çocuklarını daha iyi bir okula getirip götürmelerinin çok zor olacağını belirtmektedir.

- “Taşımali İlköğretim Uygulaması” öğretmenlerin de kırsal kesimdeki küçük ve birleştirilmiş sınıflı okullar yerine; olanakları daha iyi, merkezi ve daha rahat okullarda, bağımsız sınıflarda çalışmalarını sağlamaktadır.
- Öğretmenler daha donanımlı ve rahat okullarda sosyal ihtiyaçlarını rahatça karşılamakta, her açıdan kendilerini geliştirme fırsatı bulabilmektedir. Çalışma ortamında rahat olan öğretmenler, daha olumlu davranışlar içinde hem daha verimli hem de öğrencilere daha iyi örnek olabilmektedir.

Taşımali İlköğretim Uygulamasının Olumsuz Özellikleri

- “Taşımali İlköğretim Uygulaması” taşıma merkezi okulun mevcudunu arttırmaktadır. Ek binaların yapılmaması durumunda kalabalık sınıflar ortaya çıkmakta, bu da ders verimini olumsuz etkileyebilmektedir.
- Devletin “Taşımali İlköğretim Uygulaması” için yaptığı harcama yetersizdir. Bu da uygulamanın olumlu yönlerini olumsuz hale getirebilmektedir.
- Taşıma merkezi okulların birçoğunda taşıma kapsamında gelen öğrencilerin öğle yemeğini yiyebileceği uygun bir “yemekhane” bulunmamaktadır. Bu okullarda, spor salonu, kantin, ...vb. yerler yemekhane olarak öğle arasında kullanılmaktadır. Bu da temizlik, hijyen, düzen gibi hususlarda sorunlar oluşturabilmektedir.
- Yemek listeleri oluşturulurken dikkat edilmemekte, öğrencilerin beğenileri, istekleri dikkate alınmamaktadır. Bu da öğrencilerin yemeklere karşı isteksizlik duymasına neden olabilmektedir. Ayrıca yemeklerin yetersiz olduğu, doyurucu olmadığı veya öğrencilerin yemek yemesinin takip edilmediği durumlar yaşanabilmektedir.
- Taşıma merkezi okulda, taşımali gelen öğrencilerin uyumunu sağlayıp, sorunlarıyla ilgili ek çalışmalar yapan rehber öğretmen bulunmamakta ya da rehber öğretmen bu konuyla ayrıca ilgilenememektedir.

- Taşıma merkezi okullardan bazılarının mevcuda yetecek kadar araç-gereç, derslik ve donanıma sahip olmadığı gözlenmiştir. Bu da eğitimin verimini düşürebilmektedir.
- Bazı öğrenciler, özellikle taşınma mesafesinin fazla olduğu durumlarda yorgun düşmekte, bu durum başarısını olumsuz etkileyebilmektedir. Ancak bunu yaşayan öğrenci sayısı oldukça azdır.
- Özellikle kış mevsiminde, hava koşullarının sert yaşandığı bölgelerde yolların kapanması, yolların bozuklu gibi olumsuz durumlar nedeniyle öğrencilerin okula getirilmesi zorlaşmakta, bazen sağlanamamaktadır.
- Taşıma merkezi okula öğrenci taşımakla görevli araçlar, yönetmelikteki özellikleri taşısa bile, şoförlerin hassas davranmadığı durumlar olabilmektedir. Örneğin; öğrenci taşıma sırasında farklı yolcular alınmakta, öğrenciler ayakta gidip gelmektedir.
- Yönetmelikte bulunmasına rağmen, taşıma araçlarında öğrencilere rehberlik edecek ek personel bulunmamaktadır. Devletin ayırdığı ödenek yetersiz olduğu için bu personele maaş ayırlanamamaktadır.
- Taşınarak uzak yerleşim bölgelerinden gelen öğrencilerin velileri ile okul idaresi ve öğretmenlerin iletişimi genellikle zayıf olmaktadır. Yaşadıkları yerin uzaklığı nedeniyle taşınan öğrencilerin velilerinin diğer velilere göre okula gelme sıklığı daha azdır. Bu da okul-veli işbirliğini zayıflatmaktadır.

Öneriler

- Her şeyin başında okul yöneticileri ve öğretmenler, “Taşımalı İlköğretim Uygulaması”nı ve taşımayla gelen öğrencileri bir sorun ve külfet olarak görmemelidir. Aksine bu uygulamayı en iyi şekilde nasıl işleyebileceği konusunda işbirliği içinde çalışmalı ve geliştirmelidir.

- “Taşımalı İlköğretim Uygulaması”nın en önemli ve birincil öğeleri yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerdir. Bu nedenle, bu uygulama ile ilgili her konuda, her çalışmada fikirleri alınmalı, işbirliği yapılmalıdır.
- Erkek öğrencilerin ve 8. Sınıf seviyesindeki öğrencilerin neden daha olumsuz görüşlere sahip olduğunu belirleyebilmek için, onların beklentileriyle ilgili çalışmalar yapılmalı, sık sık öğrenci görüşlerine başvurulmalıdır.
- Devlet tarafından “Taşımalı İlköğretim Uygulaması”na ayrılan ve taşıma merkezi okullara gönderilen ödenek arttırılmalıdır.
- Taşıma merkezi okul, mevcuduna uygun hale getirilmeli, yeterli araç-gereç, derslik ve donanıma sahip durumda olmalıdır. Fiziksel koşullar yetersizliklerden arındırılmalı, uygun hale getirilmelidir.
- Taşıma merkezi okul ek personel açısından yeterli hale getirilmelidir.
- Taşıma araçları “Okul Taşıtları Yönetmeliği”ne uygun olmalıdır. Bu hassas bir konudur ve çok sıkı bir denetim altında tutulmalı, şoförlerin ihmalleri göz ardı edilmemelidir.
- Taşıma işini yapan araçlarda mutlaka bir ek personel olmalıdır. Öğrencilerin araçlara binip araçlardan inmeleri kontrollü olmalı, yoklama alınmalıdır. Ayrıca ek personel mutlaka öğrencilerle gidip gelmelidir. Ek personel konusu sıkıntılı ve eksik bir konu olduğu için, bu işi her gün okuldan görevli öğretmenler yapmalıdır.
- Taşıma işini yapacak olan şoförler bu konuda daha ciddi ve özel bir eğitim almalıdır. Her eğitim-öğretim yılı başında yapılan seminerler yetersiz kalabilmektedir. Öğrencilerle iletişim, konuşma şekli, sorumluluk alma gibi konularda kurslara alınmalı, yaptıkları işin ciddiyeti hususunda bilgilendirilmelidirler. Araçlara öğrenciler dışında yolcular alınmaması konusunda hassasiyet sağlanmalıdır.

- Öğrencilerin yoklamasının alınması konusu çok önemlidir. Hem taşıt içinde hem de sınıflarda özellikle kontrol edilmelidir. Böylece devamsızlık yapmanın da önüne geçilebilir.
- Taşımali öğrencilerin öğle yemeği menüleri daha dikkatli hazırlanmalıdır. Çünkü öğrenciler zaman zaman yemekleri beğenmemekte ve yemek istememektedir. Öğrencilerin gelişimine uygun yemekler olmalı, mutlaka taze meyve suyu, meyve ve yoğurt olmalıdır.
- Taşıma merkezi her okulun mutlaka öğrenci sayısına yetecek genişlikte, gerekli eşya ve düzene sahip bir yemekhanesi olmalıdır.
- Öğle yemeği vaktinde yemek dağıtmakla görevli ek personel mutlaka bulunmalıdır. Bu ek personelin yanı sıra öğrenci sayısına göre öğretmen de görevlendirilmelidir. Öğretmenler, gelen yemekleri kontrol etmeli, ufak bir hatayı bile görmezden gelmemeli, mutlaka tutanakla bildirmelidir. Çünkü baslenme gerçekten önemli bir konudur. Görevli öğretmenler öğrencileri de kontrol etmeli, herkesin yemeklerini yemesini sağlamalıdır.
- Yemekhane görevli öğretmenler de mutlaka öğrencilerle birlikte onların yanında oturarak yemek yemelidir. Bu şekilde uygun davranış alışkanlıklarını onlara yaparak kazandırabilirler.
- Düzgün yeme alışkanlığı ile öğrenciler açlık hissetmeyeceği için aynı zamanda teneffüslerde abur cubur yiyeceklere ihtiyaç duyma alışkanlıkları da ortadan kalkacaktır.
- “Taşımali İlköğretim Uygulaması” ile kırsal yerleşim yerleri ve köylerdeki bazı okullar kapanmıştır. Bu okullardaki kullanılmayan araç-gereçler taşıma merkezi okullara devredilirse, taşıma merkezi okulların ihtiyaçları da bir nebze giderilmiş olacaktır.
- “Taşımali İlköğretim Uygulaması” ile ilgili en büyük problemlerden biri de yollardır. Öğrenciler genellikle kırsal, uzak, dağlık yerleşim bölgelerinden

taşınmaktadır. Taşımının yapıldığı yollar mutlaka sık sık kontrol edilmeli, onarılmalıdır. Bozuk ve taşımaya uygun olmayan yollar risk oluşturmakta ve kötü hava koşullarında eğitimi aksatabilmektedir.

- Okul-veli işbirliğini geliştirmek için çalışmalar yapılmalıdır. Bayram törenleri ve farklı okul etkinliklerinde taşıma kapsamındaki öğrencilerin velilerinin de katılımı sağlanmalı, gelme olanağı olmayan veliler için araçlar tahsis edilmelidir.
- Taşınan öğrencilerin velileri genellikle okula gelmekte zorluk yaşadıklarını, veli toplantılarına katılmadıklarını söylemektedir. Hem velilerin hem de öğretmenlerin şikâyetçi oldukları konulardan birisi budur. Veli toplantılarında ya da ayın belli günlerinde velileri okula getirebilecek taşıtlar ayarlanmalıdır. Bunun yanı sıra okul yönetici ve öğretmenleri belirli aralıklarla ev ziyaretleri yapmalıdırlar. Ev ziyaretleri özellikle taşıma kapsamındaki öğrenciler için oldukça önemlidir. Hem öğrencilerde oluşabilecek dışlanmışlık hissini engellemek, hem de aile ile işbirliğini sağlamak açısından oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

Akyüz, Y. (2007). Türk Eğitim Tarihi, Ankara: PegemA Yayıncılık

Altunsaray A. (1996). Taşımali İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi (Balıkesir İli Örneği) , Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arı, A. (2002). İlköğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi, Normal- Taşımali. **Milli Eğitim Dergisi**. Sayı: 153- 154.

Arı, A. (2003). Taşımali İlköğretim Uygulaması(Uşak Örneği) . G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi. **Eğitim Bilimleri Dergisi**. Sayı: 1.

Balcı, A. (1989). Eğitimsel Araştırmanın Eğitimde Problem Çözmede Uygulanması. **A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**. Sayı: 22,1: s. 412..

Baş, M. (2001). Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu Eğitim Uygulamasında Taşıma Merkezi Kabul Edilen Okulların Sorunları: Bolu İli Örneği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bursalıoğlu, Z. (1993). Zorunlu Eğitim Sempozyumu, Ed. H. KESER, Yayın No: 1, Ankara: Unesco Türkiye Milli Komisyonu ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Ortak Yayınları

Büyükboyacı, Ş. (1998). Taşımali İlköğretim ve Sorunları(Çanakkale İli Örneği) , Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Büyükkaragöz, S. ve Çivi, C. (1994). **Genel Öğretim Metotları**. Konya: Atlas Kitabevi.

Büyükkaragöz, S. ve Şahin, H. (1995). Taşımali İlköğretim Uygulaması. **Eğitim ve Bilim**. Sayı: 19, 96: 38- 50. (Nisan 1995) .

Büyükkaragöz, S. (1997). **Program Geliştirme**. Konya: Fatih Ofset.

Büyüköztürk, Ş. (2009). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. Ankara: Pegem Yayınları.

Ensari, H. (2003). **21. Yüzyıl Okulları İçin Toplam Kalite Yönetimi**. İstanbul: Sistem Yayınları.

Fowler, C. F. (1979). **The Mobile in Ccentral Queensland Priority Area Program**. Evaluation Serie Report No: Australia. (Akt: Küçüköğlü, 2001; s. 71)

Karakütük, M. (1996). Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Sorunları(Sincan İlçesi Örneği) , Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kavak, Y. (1997). **Dünya’ da ve Türkiye’ de İlköğretim**. Ankara: Pegem Yayınları.

Kaya, Y. K. (1993). **İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış**. Ankara: Bilim Yayınları.

Kaya, A. ve Aksu, M. (2004). **Fırsat ve Olanak Eşitliğinin Sağlanmasında Bir Adım Olarak Taşımali Eğitim: Bir Örnek Olay Çalışması**. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.

Kennedy, S. **Mobile Pre School Units in New Zeland** Serie: I. Neland- Turdok Tures. (Akt: Meydan, 2004; s.255- 265)

Koç, G. (2000). Taşımali Eğitim Nedeniyle Kapatılan Okulların Durumları ve Sorunları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi.

Korkmaz, İ. (2006). **Yeni İlköğretim Programının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi**. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildirisi Kitabı, Cilt: 2. Ankara: Kök Yayıncılık.

Küçüköğlü, A. (2001). İlköğretimde Taşımali Eğitim Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Meydan, A. (2004). **S.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**, Konya: Sayı: 16-17-18

Milli Eğitim Bakanlığı (1994). **Tebliğler Dergisi**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Milli Eğitim Bakanlığı (2003). **İlköğretim Kurumları Yönetmeliği**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Milli Eğitim Bakanlığı (2000). **Taşımali İlköğretim Kurumları Yönetmeliği**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma Planlama Kurulu (2005). **Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Başkanlığı İstatistikleri**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi

Öztürk, N. (2001). Sınıf Öğretmenlerinin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına İlişkin Görüşleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Recepöğlü, E. (2009). **Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Karşılaşılan Sorunlar: Kastamonu İli Örneği**. Kastamonu

Resmi Gazete

Toprakçı E. (2006). Türkiye’de İlköğretim Okulları ve Zorunlu Eğitim. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Yangın, E. (1991). **Milli Eğitim Dergisi**, Ankara: Sayı 107

Yeşilyurt, M. , Orak, S. , Tozlu, N. , Uçak, A. ve Sezer, D. (2007). İlköğretimde Taşımali Eğitim araştırması: Van il Merkezi Örneği. **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**. Sayı: 6,19.

Yıldırım, İ. (1991). **İlköğretim Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması ve Taşımali İlköğretim Uygulamasında Diyarbakır Örneği**. İzmir I. Eğitim Kongresi Bildirileri. İzmir: Buca Eğitim Fakültesi Yayınları; s. 683- 691.

EK-1
TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASINA YÖNELİK
YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ ÖLÇEĞİ

KİŞİSEL BİLGİLER

Okuldaki Göreviniz : () Yönetici () Öğretmen

Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek

Yaşınız : () 30 yaş ve altı () 31- 45 yaş () 45 yaş ve üstü

Eğitim durumunuz : () Fakülte/Yüksekokul
() Lisansüstü

Mesleki çalışma yılınız : () 5 yıl ve daha az () 10- 19 yıl
() 6- 9 yıl () 19 yıl ve daha fazla

Taşıma merkezi bir okulda çalışma yılınız : () 5 yıl ve daha az
() 6- 9 yıl
() 10 yıl ve daha fazla

Sevgili Öğretmenler;

Bu ölçekte "Taşımali Eğitim Uygulaması" ile ilgili 26 madde bulunmaktadır. Lütfen maddeleri dikkatle okuyunuz ve her maddede size uygun gelen seçeneği sağdaki sütundan (X) şeklinde işaretleyiniz. Araştırmaya desteğiniz için teşekkürler.

TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASINA YÖNELİK YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ ÖLÇEĞİ	KESİNLİKLE KATILYORUM	KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	HİÇ KATILMIYORUM
	1	2	3	4	5
1.Taşıma merkezi olan okul derslik sayısı ve bina açısından yetersizdir.					
2.Taşıma merkezi olan okul ders araç gereçleri bakımından yeterlidir.					
3.Taşıma merkezi olan okul, öğretmen sayısı sayısına bakımdan yetersizdir.					
4.Taşıma merkezi olan okul öğrencilere her türlü sosyal imkanı sunmaktadır.					
5.Taşımali öğrenciler kıyafet, harçlık, öğle yemeği gibi konularda sorunlar yaşamaktadır.					
6.Taşımali öğrencilerin okul arkadaşları ve öğretmenleri ile ilişkileri oldukça sağlıklıdır.					
7.Taşımali öğrenciler okul ve sınıf kurallarına uymakta güçlük çekmektedirler.					
8.Taşımali gelen öğrenciler, taşıma merkezi okulun genel başarısını düşürmektedirler.					
9.Taşınan öğrenciler okulların sınıf mevcutlarını 30-35 üzerine çıkararak olumsuz etkilemişlerdir.					
10.Taşımali olarak gelen öğrenciler gün sonunda yorgun düşmekte ve bu da başarılarını olumsuz etkilemektedir.					
11.Taşımali eğitim merkezi öğrencilerin araştırma yapmalarına imkan sağlamaktadır.					
12.Taşıma işinde kullanılan taşıtlar "Okul Servis Araçları Yönetmeliği"nde belirtilen özellikleri taşımamaktadırlar.					
13.Taşımali öğrenciler okulun genel başarısını olumsuz yönde etkilemiş ve okuldaki disiplin sorunları artmıştır.					
14.Taşımali eğitim uygulaması taşınan öğrencilerin sosyalleşmesini sağlamış, gizli kalan yeteneklerinin açığa çıkmasına imkan					

vermiştir.					
15.Taşıma merkezi olan okul fiziksel imkanları bakımından yeterli değildir.					
16.Taşınmalı ilköğretim için devletin yaptığı harcama yeterlidir.					
17.Taşınan öğrenciler, taşınmalı eğitime geçmeden öncekine kıyasla sağlık hizmetlerinden çok daha fazla yararlanabilmektedir.					
18.Taşınmalı öğrenciler yeterli sayıda öğretmenle eğitim öğretim görememektedirler.					
19.Taşınmalı ilköğretim uygulaması doğru bir uygulamadır ve devam ettirilmelidir.					

20. Taşınmalı ilköğretim uygulamasında karşılaşılan sorunlar nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- () Okulda çocukların yemek yiyebileceği bir yerin olmaması ve öğle paydosunda çocukların başıboş bırakılması.
- () Taşınmalı öğrencilerin okula uyum sağlayamaması.
- () Taşıma araçlarının, yol ve iklim şartlarının taşınmalı ilköğretim uygulamasına uygun olmaması.
- () Taşınmalı ilköğretim konusunda okul yönetiminin, öğretmenlerin ve velilerin görüşünün alınmaması.
- () Taşınmalı ilköğretime devletçe ayrılan ödeneğin yetersiz olması.
- () Taşıma araçlarına öğrenciler dışında kişilerin alınması ve öğrencilerin ayakta gidip-gelmesi.
- () Taşınmalı ilköğretimin velilere ek masraf getirmesi.
- () Öğrencisi taşınan köylerde kapanan okulların araç-gereçlerinin merkez okula devredilememesi.
- () Öğrencisi taşınan köylerde milli bayramların eski heyecanı ile kutlanmaması.
- () **Başka sorun varsa lütfen belirtiniz:**.....

21. Taşınmalı ilköğretim uygulamasının daha başarılı olabilmesi için önerileriniz nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- () Devlet tarafından öğrencilerin beslenme ihtiyaçları karşılanmalıdır ve taşınmalı ilköğretime daha fazla ödenek ayrılmalıdır.
- () Okulda çocukların yemek yiyebileceği bir yer ayarlanmalıdır ve başlarına bir öğretmen görevlendirilmelidir.
- () Taşınmalı ilköğretimle gelen öğrencilerin okula uyum konusunda okulda bir rehber öğretmen görevlendirilmelidir.
- () Taşınmalı ilköğretim konusunda okul yönetiminin, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmalıdır.
- () Taşıma araçlarında hergün bir refakatçi öğretmen öğrencilerle gidip-gelmelidir.
- () Taşıma araçlarına öğrenciler dışında yolcu alınması engellenmelidir ve taşıma araçları yeterli büyük - lükte olmalıdır.
- () Öğrencisi taşınan köylerdeki okulların araç-gereçleri merkez okula devredilmelidir.
- () Taşıma merkezi olan okulların öğretmen, derslik, donanım gibi yetersizlikleri giderilmelidir.
- () Taşıma merkezi olan okul ile öğrencisi taşınan köy arasındaki mesafe 30 km.'den daha az olmalıdır.
- () 1.,2.,3. sınıflar kendi köylerinde okumalı , 4. 5. 6. 7. ve 8. sınıfta okuyan öğrenciler Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınmalıdır.
- () Taşınmalı ilköğretim uygulaması devam etmelidir.
- () **Başka önerileriniz varsa lütfen belirtiniz:**.....

EK-2

**TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASINA YÖNELİK
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ ÖLÇEĞİ**

KİŞİSEL BİLGİLER:

Okulunuz :
Sınıfınız :
Cinsiyetiniz : Kız () Erkek ()

Anne ve Babanızın Öğrenim Durumu:

	Anne	Baba
a) Okuryazar değil	()	()
b) Okuryazar	()	()
c) İlkokul mezunu	()	()
d) İlköğretim mezunu	()	()
e) Lise mezunu	()	()
f) Üniversite mezunu	()	()
g) Üniversite sonrası	()	()

Ailenizin Aylık Geliri:

- a. 3 201 TL ve üstü ()
b. 1 601 TL - 3200 TL ()
c. 801 TL – 1 600 TL ()
d. 401 TL – 800 TL ()
e. 400 TL ve altı ()

Bir Önceki Dönem / Yıl Başarı Durumunuz:

- a. Zayıf ()
- b. Geçer ()
- c. Orta ()
- d. İyi ()
- e. Pekiyi ()

Yaşadığınız Yerin Taşıma Merkezine Uzaklığı:

- a. 2 km' den az ()
- b. 2 km- 20 km ()
- c. 20 km' den fazla ()

Sevgili Öğrenciler;

Bu ölçekte, “Taşımali İlköğretim Uygulaması” ile ilgili olarak 24 madde bulunmaktadır. Her bir maddeyi dikkatle okuyunuz ve yan sütunda gösterilen: 1-KATILYORUM, 2-KARARSIZIM, 3-KATILMIYORUM seçeneklerinden size en uygun geleni (X) şeklinde işaretleyiniz. Araştırmaya desteğiniz için teşekkür ederim.

TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASINA YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ ÖLÇEĞİ	KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM
	3	2	1
1. Okulumuz, derslik sayısı ve bina açısından yetersizdir.			
2.Okulumuzda bize her türlü sosyal imkân sunulmaktadır.			
3.Okulumuz, öğretmen sayısı bakımından yetersizdir.			
4. Öğle yemeği dışında gerektiğinde alışveriş yapabileceğimiz bir kantin bulunmaktadır.			
5. Okulda verilen yemekler doyurucu olmuyor.			
6. Arkadaşlarımla etkileşimim sayesinde Türkçeyi daha etkili kullanmaya başladım.			
7. Okul ve sınıf kurallarına uymakta, taşımali olmayan arkadaşlarımdan daha çok güçlük çekiyorum.			
8. İdareci ve öğretmenlerimiz tarafından okul faaliyetleri ile ilgili konularda fikirlerimiz alınmaktadır.			
9. Taşımali olmayan arkadaşlarımızla karşılaştırdığım zaman başarı seviyelerimiz arasında fark yok.			
10. Okulumuzun sınıf mevcutları çok fazladır.			
11. Okul idaresi ile ilişki kurarken taşımali olmayan arkadaşlarımıza göre daha çekingenim.			
12. Gün sonunda yorgun düşüyorum ve bunun başarımı düşürdüğünü düşünüyorum.			
13. Evimin çevresinde imkânlar sınırlı; okulda ve çevresinde araştırma yapmak için imkân bulabiliyorum.			

14. Taşıma araçlarının şoförlerinin bizimle iletişimi zayıf.			
15. Taşıma araçlarında bize rehberlik edecek ek personel var.			
16. Taşıma araçlarına bizim dışımızda kişiler alınmaktadır ve bu yüzden biz ayakta gidip geliyoruz.			
17. Yolların bozuk olması, özellikle kış mevsiminde, bizi olumsuz etkilemektedir.			
18. Taşımalı öğrencilerde devamsızlık yapma fazladır.			
19. Sağlık hizmetlerinden daha fazla yararlanabiliyorum.			
20. Taşımalı ilköğretim uygulaması doğru bir uygulamadır ve devam ettirilmelidir.			

EK-3

**TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASINA YÖNELİK
VELİ GÖRÜŞME FORMU**

KİŞİSEL BİLGİLER:

Yaşadığınız Yer :

Cinsiyetiniz : Bayan () Erkek ()

Yaş :

Mesleğiniz :

Öğrenim Durumu :

- a) Okuryazar değil ()
b) Okuryazar ()
c) İlkokul mezunu ()
d) İlköğretim mezunu ()
e) Lise mezunu ()
f) Üniversite mezunu ()
g) Üniversite sonrası ()

Aylık Geliriniz:

- a. 3 201 TL ve üstü ()
b. 1 601 TL - 3200 TL ()
c. 801 TL – 1 600 TL ()
d. 401 TL – 800 TL ()
e. 400 TL ve altı ()

GÖRÜŞME FORMU SORULARI

1. Taşıma merkezi olan okul, derslik sayısı ve bina açısından yeterli midir?
2. Taşıma merkezi olan okul, öğretmen sayısı bakımından yeterli midir?
3. Taşıma merkezi olan okulda öğrencilere her türlü fiziki ve sosyal imkân sunulmakta mıdır?
4. Çocuğunuz taşıma merkezi olan okulda kılık-kıyafet ve harçlık konusunda sıkıntı çekmekte midir?
5. Çocuğunuzun, okul arkadaşları ve öğretmenleri ile ilişkileri sağlıklı mıdır, uyum içinde okul sürecini geçirmekte midir?
6. Taşınan öğrencilerin hemen her konuda fikirleri alınmakta mıdır?
7. Okul idaresi ve öğretmenler ile ilişkileriniz nasıl?
8. Evinizin okula uzak olması, okula gidip-gelme sıklığınızı olumsuz etkilemekte midir?
9. Çocuğunuz gün sonunda yorgun düşmekte mi?
10. Gün içinde yaşadığı yorgunluk çocuğunuzun başarısını olumsuz etkiliyor mu?
11. Taşıma merkezine gelip gitmesi çocuğunuzun araştırma yapma konusunda da imkânlarını arttırmakta mıdır?
12. Taşıma araçlarına öğrenciler dışında kişiler alınmakta mıdır, bu konuda çocuğunuzdan şikayet aldınız mı? Bu konu hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
13. Taşınmalı eğitim uygulaması çocuğunuzun sosyalleşmesini sağlamış mıdır? Ayrıca gizli kalan yeteneklerinin de açığa çıkmasına imkân vermiş midir?
14. Taşıma merkezi olan okul fiziksel imkânları bakımından yeterli midir?
15. Çocuğunuza sunulan imkânlara bakarak devletin okula yaptığı harcamaların yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
16. Çocuğunuz, taşınmalı eğitime geçmeden öncekine kıyasla sağlık hizmetlerinden daha fazla yararlanabilmekte midir?
17. Taşınmalı eğitim çocuğunuzun beslenmesini olumsuz yönde etkilemekte midir?
18. Okuldaki yemeklerin çocuğunuz için yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
19. Taşınmalı eğitim size ek masraf getirmekte midir?
20. Yaşadığınız bölgede taşınmalı eğitim uygulaması olmasaydı, çocuğunuzun eğitimini nasıl sağlardınız?
21. Taşınmalı ilköğretim uygulaması doğru bir uygulama mıdır ve devam ettirilmeli midir?

Başka sorun varsa lütfen belirtiniz:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

22. Taşımali ilköğretim uygulamasının daha başarılı olabilmesi için önerileriniz nelerdir?

(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

() Devlet tarafından öğrencilerin beslenme ihtiyaçları karşılanmalıdır ve taşımali ilköğretime daha fazla ödenek ayrılmalıdır.

() Okulda çocukların yemek yiyebileceği bir yer ayarlanmalıdır ve başlarına bir öğretmen görevlendirilmelidir.

() Taşımali ilköğretimle gelen öğrencilerin okula uyum konusunda okulda bir rehber öğretmen görevlendirilmelidir.

() Taşımali ilköğretim konusunda okul yönetiminin, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmalıdır.

() Taşıma araçlarında her gün bir refakatçi öğretmen öğrencilerle gidip-gelmelidir.

() Taşıma araçlarına öğrenciler dışında yolcu alınması engellenmelidir ve taşıma araçları yeterli büyüklükte olmalıdır.

() Öğrencisi taşınan köylerdeki okulların araç-gereçleri merkez okula devredilmelidir.

() Taşıma merkezi olan okulların öğretmen, derslik, donanım gibi yetersizlikleri giderilmelidir.

() Taşıma merkezi olan okul ile öğrencisi taşınan köy arasındaki mesafe 30 km'den daha az olmalıdır.

() 1.2.3. sınıflar kendi köylerinde okumalı, 4. 5. 6. 7. ve 8. sınıfta okuyan öğrenciler Taşımali İlköğretim kapsamına alınmalıdır.

() Taşımali ilköğretim uygulaması devam etmelidir.

Başka önerileriniz varsa lütfen belirtiniz.

.....
.....
.....

EK-4

T.C.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

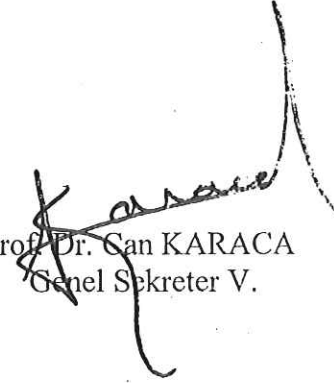
SAYI: B.30.2.DEÜ.0.72.02/504-
KONU: Aslı ŞAN

31.05.2012* 00821

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
İZMİR

- İlgi: a) 26.04.2012 tarih ve B.30.2.DEÜ.0.46.72.00-500/873 sayılı yazımız.
b) Konya Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 11.05.2012 tarih ve B.08.4.MEM.0.42.
20.02-605.99/16308 sayılı yazısı.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı öğrencisi Aslı ŞAN'ın "İlköğretimde Taşınabilir Eğitim Öğrenciler için Sorunları" konulu tez çalışması uygulama isteğinin uygun bulunduğu hakkındaki Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınan ilgi (b) yazı fotokopisi ve ekleri ilişikte gönderilmektedir. Bilgilerinizi ve gerçeğinizi arz ederim.

Prof. Dr. Can KARACA
Genel Sekreter V.

Ek: 1 Takım

GELLEN EVRAKI	
Tarihi :	01 HAZİRAN 2012
Kayıt No :	1374
Dosya No :	

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

11 MAYIS 2012
ACELE

Sayı : B.08.4.MEM.0.42.20.02-605.99/ 16308
Konu : Araştırma izni

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 03/05/2012 tarihli ve B.30.2.DEÜ.0.72.02/504 sayılı yazı

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim yüksek lisans programı öğrencisi Aslı ŞAN'ın "İlköğretimde Taşınabilir Eğitim Öğrencilerinin Sorunları" konulu araştırmasını uygulama talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilen ve onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen araştırmanın, İlimiz Seydişehir ilçesinde ekli listede bulunan öğrenci, öğretmen ve velilere uygulanmasında sakınca görülmemektedir.

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen nüshalar kullanılacak olup sonucun CD ortamında iki nüsha olarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir. Bilgilerinizi ve adı geçene tebliğini arz ederim.

Şerafettin TURAN
İl Milli Eğitim Müdürü

EKLER:

- 1- Öğrenci Anket Formu (4 Sayfa)
- 2- Öğretmen Anket Formu(4 Sayfa)
- 3- Veli Anket Formu (3 Sayfa)
- 4- Okul Listesi (1 Sayfa)